

INDIVIDUO

'Je me surprends parfois à dire que j'aime l'humanité mais que je n'aime pas les hommes.'

(Alain Bosquet, Une mère Russe)

'Toen pakte hij woedend zijn linkervoet met beide handen beet en rukte zichzelf in tweeën.'

(Repelsteeltje)

We hebben het over Repelsteel. In de middeleeuwen van zijn jeugd publiceerde hij een gedicht in een tijdschrift. Het handelde in te grote bewoordingen over zijn geboorte. Enfin: eigenlijk meer over het feit dat hij geboren was. En toch gebruikte de goegemeente smalende verkleinwoordjes voor het genre: 'gedichtje', 'tijdschriftje'. Respectloos. Boergondië telde toen veel van die tijdschriftjes. Het gedicht had iets te maken met een zon die kantelt, het westelijk halfrond dat daaraan failliet gaat en een eenzaam vioolspeler op een straathoek. Algemeen onheil verbond Repelsteel Van Der Weyden met zijn geboorte. Zijn vrouwelijke verwekker deelde hem later mee dat hij wel mooie, doch moeilijke dingen schreef. Niettemin. Van dan af ging Repelsteel verstolen aan het werk, ja: ondergronds. Huisgenoten slalomden in hun dialogen angstvallig om zijn bestaan heen; ze kenden zijn onverklaarbare nukkigheid en huizenhoge opvliegendheid, en ze vormden eigenlijk ook wel een zwijgzaam volkje waar het problemen betrof. In hun vlag voerden ze een gevarendriehoek en een haasje.

Anno 1953 kwam door onfortuinlijke weersomstandigheden een deel van Boergondië onder water te staan. Het onheil was als duivelskind in Schotland geboren en monsterachtig groot geworden in de platte landen. Een lage streek, voorwaar. Repelsteel bleef zich de overstromingen in zijn straat herinneren, de straat van zijn jeugd, een doodlopende straat als een fuik, medio jaren vijftig. Een crèmekleurig autootje op pletsende banden. Poten van tafels en stoelen op kniehoogte gemerkt met een vage streep, tot waar het onverwachte water gestegen was. De Lage Landen waren een tranendal. Was de wijnoogst goed in 1953? De cognac? Stierven er mensen die een tijdperk hadden beheerst? Hing een bekend schrijver zich op aan een balk op de zolder van zijn binnenverblijf?

Repelsteel zat het liefst in zijn hoge stoel voor een raam naar de wind te kijken. Na de kleuterschool bestonden zijn bekommernissen uit het constant neerschrijven van de namen van de dagen (die rijmde ongehoord) en het prakkezeren over het ontwerpen van een machine die hij op zolder zou zetten en dagelijks aan zou zwenge-len om wind te veroorzaken. Nog andere kinderen om hem heen bezorgden zijn ma-ma vrij veel hoofdpijn. Ze beweerde dat het door de wind en het Boergondisch kli-

maat kwam. Hoe dan ook: van de vrouwen als vraagtekens in de deuropeningen van hun huizen verschijnend bij slecht weer herinnerde Repelsteel Van Der Weyden zich altijd de hoofdpijn.

Zelden verloor hij zich in strips, hoewel schaars geïllustreerde verhalen in jeugdmagazines hem wel konden bekoren. Een ervan doen we in kort bestek uit de doeken, omdat het jarenlang een diepe indruk op hem maakte. Gegeven: een dorp uit de jaren vijftig van de vorige eeuw, een ouwe zonderling, een handlanger, veel duisternis en wind, geheimzinnige diefstallen van staande klokken. De zonderling sleutelde dag en nacht aan het 'perpetuum mobile' in een schuurtje. Zuinig verspreide zwart-wit tekeningen verhoogden de spanning en de leesvreugde. Na tien afleveringen bleek dat de bij nacht en ontij gepleegde klokkendiefstallen het snode werk van 's meesters knecht waren. In gedachten beschouwde Repelsteel de allerlaatste aflevering (oplossing, rechtzetting, maatregelen, verzoening, en de wind ging liggen!, en de zon scheen weer!) als onbestaande: hij wou het ongewisse verder laten heersen. Knusheid en milde illegaliteit gingen bij hem hand in hand; de misdaad en de glimlach slo ten een verbond.

Op eigenaardige wijze vond hij troost in het lezen, of althans: in wat hij las. De letters en wat ertussen aan wit bestond, toverden een gedroomde wereld. Zo was er een tweedaags festijn, enkele kilometers buiten de stad, georganiseerd door de lokale 'jeugdbeweging'. Barslechte weersomstandigheden dwarsboomden de openlucht-plannen die de leiding zo grondig voorbereid had. Op de middag van de eerste dag bevond de hele bende, jong en bitter jong, zich in een zaal. Daar legde de hoofd-leider het verloop van enkele vervangende binnenspelen aan een microfoon uit. Er diende scherp geluisterd te worden, omdat ze met zovele aanwezigen waren, 'en alles werd maar één keer gezegd'. Uit het massale geroezemoes pikte de hoofd-leider er plotseling Repelsteel VDW ter verbale tuchting uit, microfonisch versterkt, als voorbeeld voor de anderen. Zie: dat had die nooit mogen doen. Met wat toen voor Repelsteel een enorme tienvoudig weerkaatste snauw scheen, slingerde hij in zijn vuilste dialect de naam van Van Der Weyden Repelsteel (achternaam eerst) als een vloek de zaal in. Vijf uitroepetekens zouden niet volstaan hebben. En onverdroten re-gende het intussen oude wijven daarbuiten. Het werd toen religieus stil. Men was het niet gewend dat de bescheiden Repelsteel op een dergelijke manier bekogeld werd met zijn eigen namen. Hijzelf kon zich wel een verdwynluik in de grond wensen, zoals in verhalen met Chinezen erin, waardoor hij vallen kon, zijn benen brekend, dat gaf niet, zijn eigen schrik en schaamte achterna, om de aandacht die hij trok, om het knallen van zijn eigen namen, die hij van dan af zelf uitsluitend bedeesd, met de grootste schroom, hondsneiderig en schuldbewust uit durfde te spreken, dan nog waar en wanneer hoogstnoodzakelijk.

Maandenlang liep hij met een kater rond, die hij probeerde te vergeten door lectuur van immer dezelfde tekst: het verhaaltje over een oude man, Oude Hein genaamd, die des avonds zijn ne-de-rig huisje verliet om een ou-bol-li-ge lamp op te hangen bij een put die gemeentearbeiders daar gegraven hadden, aldus ar-ge-lo-ze voorbijgan-gers extra veiligheid bezorgend. Repelsteel wenste in diens plaats te zijn, ver van de bewoonde, met mensen gevulde wereld. Hij wou toen plotseling – zeer tot de verras-sing van zijn moeder – wel afgedragen kleren dragen om school te lopen. Ja: hij meende zelfs ervan overtuigd te zijn dat er niets anders opzat dan een katholiek priester te worden. Helemaal eenzaam en lelijk wou hij zijn, met het oog op een eeu-wig leven in het hiernamaals, vlug ouder wordend op deze aardbol, om de tijd te do-den enkele boekjes lezend en naar bosschages starend, voortdurend minzaam boete

doend. Niemand zou ooit nog zijn namen onteren. Soortgenoten zou hij beschermen: roodharigen, flaporen, spillebenen, linkshandigen, gebrekkigen. Ja, hij diende met een flakkerend lampje à la Florence Nightingale in te grote schoenen met de wind pal tegen zijns weegs naar de put te gaan, elke avond opnieuw. O Oude Hein! O troost! O onzalige regen van de jaren vijftig op een dampende zaal alwaar onzalige baby-boomers!

Zijn straat werd vaak opgebroken. Het leek wel alsof ze er naar schatten gingen delven, telkens opnieuw. Dat kan te maken gehad hebben met dreigend overstromingsgevaar. Men was februari 1953 niet vergeten. Onderwijzers leerden hem twee samenstellingen die vreemd in de oren klonken: hongersnood, watersnood. Van het ene te kort, van het andere te veel. Nou ja: honger te veel, zo je wilt. Wekenlang soms heide het tampen van nachtelijk werkende machines de dromen in Repelsteels hoofd. Later moest de straat van zijn jeugd om een of andere reden per se doodlopen, als een fuik, tot ongerief van het half dozijn middenstanders dat er zijn zaak runde (horloges, zaden & groenten, schoenen, vlees, zuivel, hout om mensen in te begraven, steen om zerken van te kappen). De volwassen Repelsteel Van Der Weyden betrapte er zich op dat hij alleen van de voedselverstrekkers onder dezen de voornamen nog kende. Een kleinschalige poging tot protest liep ook dood: ze stonden nooit sterker dan hun straat pare plus onpare bewoners had, en dat waren er niet zoveel. De helft ervan was openlijk katholiek, de anderen dachten rood en niet-roods. Bevriende politici gaven een tijdlang niet thuis of namen woorden in hun mond die ze in allerijl opgepikt of aangeleerd hadden bij grotere kanonnen of in de krant.

Ach, die straat.

In den beginne van het 'doodlopen' verkneukelden ze zich achter hun gordijnen in het observeren van de auto's die onachtzaam het nieuwe teken voorbijgereden waren. Ze interpreteerden gelaatsuitdrukkingen. Ze deden aan liplezen en vloekten glimlachend mee met de onfortuinlijke zielen. Ze schepten daar plezier in en toonden dat ook openlijk. Ja: toen al konden zij, Repelsteel en het halfzachte groepje durfnieten, verlies tot winst ombuigen, besef dat op modieuze wijze tijdens de lelijke jaren tachtig opgeld zou doen. Later viel deze vorm van hilariteit weg. Gewenning zorgde daarvoor. Het doorgaand 'abuus' verkeer nam ook zienderogen af. Het werd stiller in de straat van Repelsteel Van Der Weyden, straat die hijzelf weldra in zou ruilen voor bredere horizons.

Er was nog een vroege rockhit die immer weer zijn dreun als een koppige sporenlegger in zijn hoofd opbouwde, afbraak, opbouwde, afbraak.

Er was nog een aardappelmand die tijdens de dooi op de kop van een opvoedkundig standbeeld werd gezet.

Er was nog een handvol sneeuw die ze het kerkmuurtje graaiden en doorslikten om weer een cleane adem te hebben.

Er was nog een vechtpartij met onverwachte winst omdat de tegenstander over een zwerfkat struikelde.

Er was nog een foto van de klas waarop ze al heel vroeg iemand dienden te schrappen omdat die aan een laffe ziekte overleed.

Anno 1963 had Repelsteel enkele verworvenheden onder de knie die hem via achterhaalde maar doeltreffende methodes aangeleerd werden. Alleen bij de bevelen tot het voordragen van gedichten en het zingen van liederen klapte hij dicht als een boek. En dicht was dicht, of wat dacht je. Later zou hij zelf wel die gedichten schrijven. Ze vervingen de wind als die niet huilde, ouwe zonderlingen en staande klokken in duistere avonden, maar altijd ondervond hij nog de grootste moeite met het schrijven van zijn eigen namen eronder:
Repelsteel Van Der Weyden.

Een laatbloeiër. Wat hij vroeg deed, was bloeden.

Herinnering. Koortsige herinnering in de doka van het hoofd. Mamoe bukte zich onderworpen voor hem neer om zijn winterkousen tot vlak onder zijn knieschijven op te sjoeren. O, wat haatte hij dat. Die kousen kriebelden, lelijk en grijs, en haar koude handen kietelden onprettig. Een wit elastiek moest die dingen ophouden, en de rand van de kousen werd eroverheen geslagen. Als je liep, moest je keer op keer nakijken of alles nog op de goeie plaats zat. Dunne benen had je beter niet. Na een paar dagen gebruik was dat witte elastiekje vuilwit geworden, een week later zo grijs als de kousen zelf.

Het was erg, heel erg: de winter en de dooi en alles, alles wat daarbij kwam kijken. Auto's die je met bruine kledder besproeiden. Het gorgelen en rochelen in afvoerpijpen en rioleringen. De valse zon met haar valse licht en toch moest je een muts op je kop en een sjaal rond je nek. Wanten met een duim erin. Ook hier weer een elastiekje dat pijnlijk in het vel van je pols beet en lang daarna nog een rode cirkel op je huid achterliet. In die tijd was hij vrijwel geheel uit elastiekjes opgetrokken.

Met haar twee vingers onder zijn kin hief ze nu zijn hoofd naar het licht.

'Je ogen zien weer rood.'

Hij ontweek haar blik. Ze bevochtigde haar zakdoek met speeksel en wreef daarmee in zijn ooghoeken.

'Au!'

Van in zijn ooghoek over mijn kaakbeen, onder zijn oog voorbij, tot bijna tegen zijn oor. Het gloeide. Andere ooghoek, zelfde marteling, in tegengestelde richting. Dat deed ze zo tot driemaal toe.

'Au!'

'Moet dat nu? Je overdrijft.'

Ze stond op. Het kraakte in haar knieën.

'Zo. God toch, die ogen van je! Je bent net een konijn. Slaap je wel genoeg? Knoop je je jas dicht op straat?'

'Hihi, je hebt vannacht weer hardop gedroomd.'

Belinda deed ook haar duit in het zakje. Ze lag met haar ellebogen over de ontbijttafel uitgesmeerd. De kop warme melk stond dampend voor haar neus.

'Dee, deede.'

Hij kon me nooit goed verweren tegen haar.

'En hoe kun jij dat weten als je niet eens in dezelfde kamer maft.'

'Slaapt, bedoel je,' zei ma. Ze verdween naar de keuken.

'Hihihi: deede, dada. Jaja, ik hoorde het wel. Je moest huilen.'

'Diet waar, snotmeid! En zwijg maar, aan jou hadden we vroeger geblèt genoeg.'

Belinda slurpte het bovenste laagje van de melk af. Mamoe kwam door de accordeondeur weer naar binnen.

'Schieten jullie op? Schooltijd nadert.'

'Ja, ba.'

'Hé, 't is niet waar dat je alweer echt verkouden bent! Waar haal je het toch telkens vandaan.'

'Diét verkouden!' protesteerde hij. 'Alleen een verstobde deus. Heus!'

Haar ogen gloeiden weer. Ze werd erg kwaad als je niet toegaf dat je ziek was.

'Je sluit het venster toch als je boven zit?'

Ja.'

Zijn ogen prikten.

'En jas dicht op de speelplaats! Niet de stoere spelen, hé!'

Ging ze nu maar weg.

'Men zag je al vaker op straat met vliegende vanen.'

Men! Verdomde onmens men!

Zijn neus zat weer vol. Zakdoek. Goed voor één minuut. Het loste niet veel op. Begreep ze nou toch dat hij andere zorgen had.

'Je trekt de helft weer op, bah, veel zin heeft het niet.'

'Hmmpff.'

Hij kleurde rood. Belinda, melk op de bovenlip, fluisterde op de air van het schoollied:

'Snot, snot, snot.'

'Trut. Maak dat je wegkomt. Ga ergens anders blèren.'

Plop. Er viel een krant. Ma verdween naar het halletje.

'Snotjong.'

' - - - '

Twee minuten later stond hij voor de spiegel in het halletje. Zijn ogen waren rood aangelopen. De voorraad zakdoeken in het bergkastje was vlug aan het slinken. Dan maar weer van die vervelende papieren dingen genomen. In de klas kreukte de plastic verpakking. En wat moest je dan doen met die natte proppen?

Belinda en Repelsteel stapten zij aan zij op het trottoir. In hun ruggen prikten ma's alziende ogen, van achter het erkerraam. Aan de eerste straat die ze in moesten slaan, holde hij vooruit.

'Twaalf uur!' riep Belinda hem na.

'Jaja!'

De garagepoort van het schoenenmagazijn stond weer open. Daar, op een binnenplaatsje met hangende planten en rode klompen aan de muur, lag die grote hond. Hij kwam grommend recht toen hij hem zelfs alleen maar bekeek.

'Boebeest! Boebeest!'

Hij liep vlug door, in één ruk tot aan de oranje bol. De klaarover was al druk in de weer, zwaaiend met een spiegelei. Voor de schoolpoort bukte hij me en sjarde zijn winterkousen omhoog. Opspattende modderdruppelen van snel passerende fietsen. Plassen op de strook tussen de fietsenstallingen. Sommigen kwamen van tien kilometer ver. De collectieve wanklank van de speelplaats, acht uur vijftwintig, wat waren ze allen beweeglijk en gelukkig! Hij liet me ook opsorpen. Er waren er nog met van die winterkousen. Eentje had dat elastiek opzichtig dichtgeknoopt: je zag de bobbel onder zijn knieschijf duidelijk. Midden die zee van mensenkinderen haalde Repelsteel een papieren zakdoek boven. Aan elk van de drie muren die de speelplaats begrensd, hing een vuilnisbak. Hij mikte het keihard samengeknepen balletje snotpapier bij de broodresten, de plastic verpakkingen van schoolwafels, bruine klokhuizen.

Op het sein van de bel, niemand had al ooit ontdekt waar dat pijnlijke geluid vandaan kwam, stond iedereen stokstijf. Halfnegen: van nu af was de tijd bevroren. Dik ingepak-

te onderwijzers kwamen in trosjes van drie of vier naar buiten. Ze gingen ieder voor een wit afgebakende strook postvatten.

1A 1B 2A 2B 2C 3A 3B 3C 4A 4B 4C 4D 5A 5B 6A 6B 6C 7

De onderwijzer met toezicht blies nu tweemaal op een fluitje. Allen kozen hun vaste plaats. Hij ging naar strook 5B, handen in de zakken, het hoofd zoals gewoonlijk een beetje schuin, de schouders opstekend tegen een windvlaag die van over de sportvelden via de toegangspoort tot de speelplaats pal aan kwam bollen.

In het klaslokaal scheurde de aangeduide jongen een blaadje van de kalender.

ALSTUBLIEFT. DANK U WEL. VERONTSCHULDIG ME. ZONDER DANK, MIJN-HEER.

Het burgerlijk jaar. Het kerkelijk-liturgisch jaar. De seizoenenkrans. Romeinse tijd. Kersteningstijd. Een iguanodon.

De onderwijzer klapte een tuimelraam dicht. Hij wreef zich in de handen.
'Zo, jongens.'

De lampen waren de hele dag blijven branden. Na de middag werd het al vlug donker. Naast het klaslokaal bevond zich een rij hoge populieren. Vaak nestelde hij zijn ogen in hun takken. Hij deinde mee op de wiegende bewegingen die de wind in de kruinen veroorzaakte. De vierde boom in de rij helde iets naar voren. Misschien, na verloop van jaren, moest die koppigaard het wel opgeven: met een allerlaatste buiging zou hij de reeks verlaten. Dan zou Repelsteel al verdwenen zijn, via opeenvolgende klassen en speelplaatsen. Verder lieten de ramen in de klas weinig zicht toe: die bomen, de bovenste verdiepingen van het internaat bij de grote school en vier langwerpige brandglasramen uiterst rechts, waar een kapel zou zijn.

HAND VERBRAND: WATER OP JE HAND. OOK BIJ PRET OPGELET.

Bij het begin van de lente zouden ze op schoolreis gaan naar de nationale luchthaven Zaventem. Er hing al een kaart met de reisroute erop aan de wand. Elke vrijdag was er een halfuur voorzien om daarover te praten. Op de terugweg stopten ze aan een groot pretpark. Tijdens de reis moesten ze aandacht hebben voor alles en nog wat en dat opschrijven.

'Als je elke dag met van die rode ogen je bed uit komt, kun je natuurlijk niet op schoolreis mee, weet je. Ik maak volgende week een afspraak voor je met de dokter. Woensdagmiddag, dan zit je toch thuis te niksen.'

'Ja, ma.'

Lap! De vrije middag eraan. Maar hij wou voor geen geld ter wereld die reis missen.

'Kijk: ik ga vanavond nog bij de burens telefoneren. Dat moet nu maar eens afgelopen zijn. Altijd dat snotteren en die waterige ogen! Straks krijg je nog een dikke kop.'

'Ik wil best ook wel zo'n lange broek.'

Mamoe antwoordde daar niet op.

Die volgende woensdag ging hij naar de dokter, alleen. Het had hard gevoren; zijn voeten leken de koude uit de grond op te zuigen. Die kroop langs zijn benen omhoog tot aan zijn schouders en zijn oren. Alleen de strook tussen zijn knieschijven en zijn enkels had het nog niet koud. Hij kromp ineem toen hij de deur in de poort openduwde. Hij

belandde in een gangetje met veel deuren. Naast één ervan hingen drukknoppen. Een andere deur stond open: het wachtkamertje. Er zat niemand. Hij ging zitten en stond onmiddellijk weer op. Hij haalde ma's gesloten enveloppe met het geheime briefje erin boven en ademde diep in en uit. Het deed pijn in zijn neus.

Hij klopte op de deur met de drukknoppen naast. Geen antwoord.

('Verkeerde lieveheer', vertelde de onderwijzer eens. 'Je loopt altijd met je hoofd naar links gebogen. Dat is niet goed voor je lichaam. Je moet je houding verzorgen.'

' _ _ _ '

Hij glimlachte even, maar wist niet wat hij daarop moest antwoorden.

'Wist je dat de meeste lieveheren aan het kruis het hoofd naar rechts buigen? Nee, hé? Ze luisteren naar de goede moordenaar. Je moet er eens speciaal op letten.

Kijk, straks als we in de klas zijn ... ')

Hij klopte opnieuw aan en wachtte gespannen. Niets te horen.

('JE KON DE STILTE SNIJDEN'. Dat is een pracht van een zin, Marius! Dié moet op het bord komen. Kijkt allen maar eens heel goed!'

Marius was een kei in het schrijven van opstellen. En tekenen kon hij ook al. De onderwijzer schreef in mooi, rond schrift de zin op het bord en onderstreepte die dubbel.

'Even verder lezen, jongens. Het is nog niet gedaan! Luister goed')

Hij klopte nu twee keer kort na elkaar met veel aandrang op die deur. Ondertussen overwoog hij het om op een van die knoppen te drukken. Het bleef muistil.

(Op zekere dag had de onderwijzer zijn fototoestel meegebracht.

'Kijk,' zei hij, 'daar zal ik jullie allen op de luchthaven voor eeuwig mee vastleggen.

Men zegt wel eens: iets vereeuwigen.'

'Hé, krijgen we dat kiekje dan ook, meester?'

'Hé, jàà!'

'Sstt! Sstt! Dat komt allemaal in orde. Natuurlijk, wat dachten jullie wel! Ik laat er achtentwintig van ontwikkelen. Goed? Dan moet ik daar wel een klein bedrag voor vragen, niet? Dat begrijpen jullie wel. De foto komt ook achteraan op het prikbord. Zoals jullie zien, hangen er al enkele foto's van vroegere schoolreizen. Allemaal stoere binken geworden, die kerels!'

'Hahaha')

Plotseling floepte een lampje boven de andere deur aan. Hij hoorde gestommel als van iemand die een trap af kwam. Die deur werd geopend. In het donkere gat verscheen een gezicht. Hij toonde de enveloppe. Een zee van licht gulpte nu door het gangetje.

(In de lente de hotsebots van de knickers. Het stuiteren. In die hotsebots herkende je het toeval dat de kinderen parten speelde. Wie werd arm? Rijk? Eenheid: de knikker. De woede. Dat stuiterende tikketakke was het metrum van onze gezindheid. Winnen of verliezen kon je, en verlies was écht verlies. Je kon dat proberen te verwerken of razend worden. Verhoudingen kwamen tijdens de lentemaanden door de schuld van die knickers overhoop te liggen. Repelsteel bezat een plastic zakje met tien blauwe knickers in waarmee hij tot op de allerlaatste dag voor de zomervakantie angstvallig over de speelplaats laveerde. Hij nam geen deel aan de ruilverkaveling die de grote speelruimte in haastig met krijt afgebakende partjes opsplijste en aan de reinaardij van de haantje-

de-voorsten die dagelijks de mooiste exemplaren onder elkaar versjacherden. Hij had te doen met de eeuwige verliezers wier duim en wijsvinger net niet dat ene gelukzalige stootje op konden brengen. Hij, bezitter van tien blauwe knikkers, werd vrijwel dagelijks uitgesliept door generatiegenoten die in hem een potentieel verliezer zagen. Hij ...

In de winter, omstreeks vier uur al, werd het gezellig donker. Lichtbellen haperden aan de gevels, om de twintig meter. De lampen, bevestigd aan telefoonpalen, gooiden een fletse plas licht naar beneden. Ze veroorzaakten onduidelijke schaduwen. Pas wanneer het echt goed donker werd, was je van hun nut overtuigd. De kortste afstand tussen twee palen bedroeg ongeveer dertig stappen. Bij de vijftiende bevond je je in quasi-volslagen duisternis. Er rustte een stolp van stilte op zijn doodlopende straat. Alleen de kinderen met de klokslagen van acht en twaalf en vier zorgden voor wat rumoer. Eén van hen was hij, lange jaren: krullenjongen met de varkensharen. Een stolp: toen zijn straat dood moest lopen en de slagbomen aan de overweg tot in der eeuwigheid werden neergelaten. Het zuigen en dreunen van de pompen bij de watervloed in godweet-welk najaar van een jaartal dat nooit meer terugkwam. Soms een vrouw met achter op haar hoofd een beheerste knot. Gerinkel van glas in een boodschappentas. 'Hm, daar gaat Lydia weer.' Hoofden achter stille vensters. Die dachten: 'Morgen nog een weekje vooruit geschoven.'

O straat van zijn jeugd, trechter waarin alles met mondjesmaat verkleuren moest. Tijd bracht onraad voor hem, schrikkelkind. Zijn Belle Epoque nam hij door een gasmasker waar. Nog gehoord van de Zevensprong. Hoe de koning uit stelen ging. 's Ochtends bang wakker worden omdat die dag op school een vers op bevel gedeclareerd moest worden. Die gillende stoomfluit van de trein onder een vriesmaan met achter de bewasemde ramen te vroeg uit hun slaap gerukte gezichten. Soms kon hij huilen.)

'Hm,' gromde de dokter.

Op een dag, de wind joelde als een dolleman rond de schoolgebouwen, maar er hing al lente in de lucht, vormden ze met 5A en 5B een grote rij. Er waren nog geen anderen op de speelplaats, want het was nog vroeg op de ochtend. De directeur zei iets en smeekte bescherming af voor de verre reis. Zijn woorden gingen in de wind verloren. Omdat er achteraan gemompel was, maakte hij zich onmiddellijk daarna hartstikke kwaad. Even mocht Geert niet mee de bus in, maar als allerlaatste leidde de directeur hem uiteindelijk toch aan het linkeroor de speelplaats over richting bus. De onderwijzers van 5 controleerden of niemand het toegelaten bedrag aan zakgeld overschreed. Met hun knieën op de zachte kussens gezeten, kinderlijk verblijd de bus in kijkend, verklapten sommigen hoeveel centen ze meegekregen hadden en waar zich nog een stiekem sommetje bevond. Daarbij verhuisde hun kauwgommetje voortdurend heen en weer in hun mond.

De nationale luchthaven Zaventem. Niet de vliegmachines en de wilde verhalen trokken hem aan. Niet het eindeloze van de startbanen of het weidse van de grasvelden.

Alles werd hun getoond. Er waren jongens die ijverig noteerden. 's Middags openden ze in de ruime hall hun lunchpakketten. Sommigen gingen in de cafetaria iets drinken, dat mocht. Repelsteel zat met een vijftal klasgenoten op een cirkelvormige bank in de grote hall. Middenin stond een enorme plant. Ze zaten er met hun ruggen naartoe gekeerd. Ze jongleerden met muntstukjes. Er werd gewikt en gewogen hoeveel nog kon worden besteed, waaraan, hoe, wanneer. Hijzelf hield een blinkende munt veilig in de warme holte van zijn broekzak verborgen. Die kon het begin van een onmetelijk fortuin

worden. Daar kon hij dan een groot huis mee bouwen waar op het dak de heli's zouden opstijgen en landen. Tijdens de lunchpauze verkocht hij nog een pakje kauwgum. Hij vroeg er een lagere prijs dan hij er zelf voor betaald had. De opbrengst liet hij ook in zijn broekzak glijden. Het was een prettig en nieuw besef: hij had nog nooit over zo veel geld beschikt.

De rest van de dag schoof daarom op de achtergrond voorbij. Wazig voltrokken zich de gebeurtenissen waarover hij later in een opstelletje met veel tekenende woorden zo mooi schrijven zou, tot grote nijd van Marius. Rond drie uur in de middag nam de onderwijzer de beloofde klasfoto. De wind rukte aan hun haren. Iedereen was lelijk. Het duurde en duurde tot allen eindelijk dicht genoeg opeengepakt stonden om op het kiekje te kunnen. Ze hielden hun hoofden schuin als verkeerde lieveheren, tegen de suizende wind. Repelsteel Van Der Weyden bevond me uiterst rechts. Secondelang pers- te hij de verplichte glimlach eruit en goochelde ondertussen met de warme munten in de diepte van zijn broekzak. In het pretpark, later op de dag, hield hij me afzijdig. Hij voerde op de parkeerplaats tussen de bussen diepzinnige financiële gesprekken met Geert en Bruno.

Tijdens de terugreis, toen de regen de ramen martelde en elk zicht belette, deed Paul de ronde met de pet van de busgeleider. Geert, Bruno en hijzelf, samenhokkend op de achterste bank, weigerden een bijdrage. Van toen af geloofde hij dat er een doem op hem rustte. Trouwens, de dag daarop trapte hij thuis in een spijker. Ma gaf hem nog een extra labberdoedas omdat hij keihard gevloekt had.

Dit, en nog vele andere dingen, was een nauwkeurig uitgekende straf, bewerkstelligd door De Grote Bouwheer, De Meester Van Het Heelal, De Oneindige Edelman, De Onmetelijk-Zwijgzame Uurwerkmaker, voor het weigeren een fooi aan de geleider te geven, het katapulteren van kiezeltjes naar wiedzters, het rokjetillen, het piemeltjevillen, het maken van Geheime Gedichten, het Weten van Allerhande Geheimen en nog vele, vele zonden. Ach, het was een straatje zonder einde. Beter of slechter zou het nooit worden. Kon men er niet voor kiezen vijf opeenvolgende jaar bewusteloos te zijn? De middeleeuwen overslaan?

‘Je moet het leppen,’ zei ze. ‘Anders krijg je de olifantsziekte aan je mond.’ Hij knikte en blies de hete damp in neerslaande stofnesten over de rand van het kopje. Het had geen zin haar met een jij-bak te bedenken. Met je eigen moeder deed je zoiets niet. Evenmin had hij zin om uitleg te vragen over die olifantsziekte. Mamoe kende immers vele ziektes. Ze was er zelf als de dood voor dik te worden. Of een beetje dikker zelfs. Overigens wou hij alleen maar zachtjes ziek zijn, in al de onderdelen van zijn lijf.

‘Wat ga je nu doen vandaag? Me toch niet de hele dag voor de voeten lopen hoop ik?’

Buiten joelden de schoolgaande kinderen van acht uur; om twaalf uur zouden ze jolend terugkeren. Repelsteel was er lekker niet bij.

‘Weet nog niet. Eh ...’

‘Buitengaan kan natuurlijk niet,’ zei ze beslist.

‘Nee.’

Hij nipte weer, maar het theepeil in het kopje wou niet zakken. Verdomd rotvocht.

‘Wel?’

‘Misschien mijn kast eens een beurt geven?’

Het was met een dun stemmetje dat Repelsteel dit voorstel opperde.

‘Ja, doe dat maar. Ik maak ook een briefje voor je school gereed. Morgen geef je dat af, in een enveloppe.’

‘Zal ik morgen al genezen zijn?’

‘Drink maar op. Je wordt er vast beter door.’

Ze ging naar de keuken om daar de bekende huishoudelijke geluiden te veroorzaken.

‘Godverdomme.’

Hij spiegelde zijn doodzieke gelaat in het theeoppervlak. Verleden jaar had meester Devriese over de lijkwade van Turijn gesproken. Daar moest Repelsteel nu weer aan denken.

‘... de zon zien zakken in de zééé

de zon zien zakken in de zeeee ...

de zak zien zonnen

de zee zien zakken ...’

Ergens hoorde hij het bonkende geluid van een deur die dichtgesmakt werd. Belinda. Zijn gezonde zus Belinda vertrok naar school, naar dat afschuwelijke meisjesgebouw, bewaakt door een meisjesachtige oranje knipperbol op een paal, met eromheen een tiental snotjongens op de gekrulde sturen van hun fietsen hangend, elke ochtend om twintig over acht uiteengejaagd door de schrille kraaiensterem van een nooit ouder wordende lerares met toezicht die nooit schoolhoofd zou worden omdat ze nooit ouder werd. Haar schrilheid richtte zich uitsluitend op de meisjes bij die waarschuwingspaal.

‘Daar is de laserstraal!’ zei een van de jongens dan, waarop de groep unaniem als een posse de wielen in de lucht gooide, de aftocht blies en ginnegappend *en danseuse* naar de gebouwen fietste waarin de opvoeding der mannelijke jongeren ter harte werd genomen: diegenen met een komma tussen de benen.

Vandaag zou Repelsteel op dit appel ontbreken. Hij was de eerste luitenant van dat ochtendlijke groepje. Hij zou Nancy dus niet zien. Hij zou de kauwende, op de grond spugende bende niet met zijn aanwezigheid versterken. Hij zou zijn eigen zus Belinda niet eerst mee nafluiten en daarna in ruil voor meer kauwgum of een piratencassette met twintig gouwe ouwe op verkopen aan een medestander. Zijn status in het groepje was volledig op Belinda’s bestaan gebaseerd. Dat besepte hij maar al te goed. Vandaag zou hij dus ziek zijn. Hij hoopte dat Nancy zich daardoor de hele dag ongemakkelijk zou voelen. De Neus zou vragend naar zijn lege zitplaats kijken, alleen maar die lelijke wenkbrauwen fronsend, waarop Harry, eerste bank, zou antwoorden:

‘Waarschijnlijk ziek, meneer. Hij was gisteren al ...’

‘Weet je dat zeker, Harry?’

‘Eh ... Jaja.’

‘Er moet een briefje van de dokter zijn.’

‘...’

‘Wie gaat zijn schrift bijhouden?’

‘...’

‘Harry??’

‘Ja meneer?’

En morgen, morgen, als hij herboren zou zijn, uit het vuur van de koorts wederopgegaan, na zijn ondermijnende ziekte weer in de klas verschijnen zou, dan diende hij Harry’s rottige hiërogliefen in zijn eigen mooie schrift te ontcijferen.

'Harry, jij sullige stoffel! Kan ik nooit gelezen krijgen! Wat staat hier nu!?'

'Hé, onnozelaar, wees blij ... '

'Hèhèhè. Neusvriendje! Had nu ... '

Dan zou een eindeloze lijf-aan-lijfstrubbeling beginnen, zich strekkende over de lessen Frans, Wiskunde, Geschiedenis en weer Wiskunde, tussen revoluties en tekenende adjectieven en passé simples in.

'Harry?'

'?'

'Geef me vijf sigaretten en ik laat je om vier uur niet afranselen.'

'Hé!'

'Komaan!'

'Pff ...'

'Vijf!'

'...'

'Nog drie seconden en het worden er tien. Ik begin nu te tellen.'

'Morgen.'

'Wanneer?'

'Morgenvroeg.'

'Waar?'

'Aan ... aan de meisjesschool, bij de paal.'

'Oké.'

'Ffff ... '

Harry had een fikse spleet tussen zijn voorste tanden.

'Maar ... '

'Wat?'

'Eh ... Belinda ... '

'Hihi.'

'Waarom lach je, schooier?'

'Tien sigaretten en ik verklap je een geheim.'

Harry zou opkijken van een substitutietabel waarin bijwoordelijke bepalingen stonden.

'Ja?'

'Tien?'

'Oké.'

'Dat is dan vijftien samen hé! Vijf om geen slaag te krijgen en tien voor het geheim.'

'Jaja.'

Dan zou hij Harry vertellen over ...

Nee, wist hij nog niet. Eerst die rotthee verder uitleppen, tot de bodem van het kopje zichtbaar werd. Daarop stond – dat wist hij zeker – *BOCH – La Louvière*. Dan zijn kast overhoop halen om die een beurt te geven. Tegen de avond genezen zijn. Ja, dat zou hij doen: langzaam genezen. Morgen de buit: vijftien sigaretten. Of overmorgen. In ruil voor een groot geheim. O Belinda, krenge van een zus. Was je maar zoals Nancy. Met van die ... Het zweet brak hem uit.

'Dat komt door die thee,' zei Mamoe, de deur accordeondeur weer openschuivend.

'Men zweet zijn ziekte uit door het drinken van gezonde hete thee.'

'Ja.'

'Hé, vooruit: opdrinken. Helemaal.'

'Ik denk dat ik al aan het genezen ben.'

'Jaja. Morgen zal het wel beter zijn. Kan je dan gelijk dit briefje meenemen.'

Ze schoof het velletje in een enveloppe. Ze likte. Er bleef speekseldraad hangen tus-

sen de plat te strijken driehoek en haar mond. Repelsteel keek opzij.

‘Hoe heet je klassenleraar ook alweer?’

‘De Neus,’ zei hij balorig.

‘Deneus?’

‘Ja. De Neus. Helemaal. Met twee hoofdletters.’

‘Is dat wel zo, Repelsteel Van Der Weyden?’

‘Jaja: De Neus.’

Repelsteel antwoordde met grote stelligheid en keek intussen door het raam naar niets.

‘Zozo.’

Ze zette de punt van de balpen op de adreszijde van de enveloppe, wachtte enkele seconden, keek dan naar zijn kopje thee, daarna hoger, in zijn zieke ogen.

‘Je bent me ook een rotjongen,’ zei ze dan langzaam. ‘Een echt rotjong. Je zou je eigen moeder nog verkopen. Het wordt dringend tijd dat je verandert.’

Toen kapseisde Repelsteel, handelaar in mensen, in een grote hink-stap-slok de rest van het reeds afgekoelde vocht in zijn keelgat, verslikte zich grondig, opende een kleurloze deur en stommelde balorig naar boven om verder hevig ziek te zijn. Pas omstreeks vier uur in de middag, toen de scholen leegliepen, stelde hij het contract tussen Harry en hemzelf op: dat hij, in ruil voor 20 (twintig) sigaretten, hem van de liefde van Belinda verzekeren zou. Het voorschot op deze liefde bestond in het delen van het geheim dat Belinda sinds twee weken een behaatje droeg.

Het recht op het bekijken van een televisiefeuilleton getiteld ‘Het Veenmysterie’ werd hem die avond door pa ontzegd. Hij boog zijn woede tot wellust om en schreef als compensatie, eenzaam op zijn kamer gezeten, een eerste lange brief aan Nancy. Op school had haar broer Peter in de meeste lessen zijn vaste plaats naast hem, in dezelfde bank. Gisteren had Peter hem twintig sigaretten afgetrosgeld, in ruil voor wederkerige eeuwige liefde van zijn zus. Dat zou morgen, als Repelsteel geheel hersteld was, dus allemaal opgelost worden.

Zomer van een nader te bepalen jaar. Plaats van gebeuren: het boertige Boergondië (gevarendriehoek en haasje in de vlag; de zwijnen van de zwijgzaamheid liepen zich op stille erven te pletter; goedendag!).

‘Tot dicht tegen mijn schedel, ja, een halve centimeter ongeveer, kan dat?’

Hij sprak meer tot de ovale spiegel voor zijn neus dan tot de man die achter zijn stoel aan het ronddartelen was.

‘Oké, gesnopen. Geen probleem, jongeman. Zo’n beetje als het veld van de KVK hé? Niet?’

‘Haha.’

Lekker groen moest die grasmat er nu bij liggen, want ze werd als een Nachtwacht betutteld en bepamperd, bevoogd en vertroeteld. In de kleine poolcirkel waar des winters de aftrap plaatsvond, kon je nu op de middaguren een kippetje zo geroosterd krijgen. Bloedheet, dat werd het elke dag, sedert de vijftiende al. Je rook het van in de heel vroege ochtend. De bevreemding die een gloeiende zon uit een stadsland-schap wringen kon, had zich geleidelijk van de mensen en hun gebaren meester gemaakt. Er hielp geen lievermoederen of geweeklaag aan. Iedereen smolt. Men oefende zijn beroep met neergelaten rolluiken uit. Om zes uur in de ochtend ratelden die rolluiken omdat men wakker werd uit een nachtelijke verdwazing die voor slaap moest doorgaan, om negen uur al ratelden die rolluiken andermaal omdat het in huis te warm werd.

‘Straks gaat de wind weer om je oren zoeven.’

‘Een mens zou smeken om een mistral hé. Ja, warm was het wel, ja.’

'Hm?'

'Warm. Dat haar. Dat het warm was.'

'O. O ja, ja. Het went wel.'

'Wind hé?'

'Nou ja.'

'De barometer is in de pechstrook verzeild geraakt. Het wordt warempel gevaarlijk.'

'Heeft men niet een vrouw achter een windscherm dood aangetroffen? Niet ver hier vandaan?'

'Ook zoiets gehoord, ja. Waarom lag die bij god achter een scherm?'

'Jaja.'

'Jozef Deleeuw zal zijn abonnement op de zonnebank kunnen annuleren.'

'Wie?'

'Jozef Deleeuw.'

'Ken ik niet.'

'Een schrijver, op eenzame hoogte, naar hij zelf beweert. Woont hier in de omgeving.'

'Ach zo. Nooit van gehoord. Detectives? Horror? Hard-boiled?'

'Niets van dat alles. Literaturelurelij.'

'Tja.'

'Je hebt hier Boerleske toch in de salon liggen? Verleden week stond er een kolommetje in over hem. Hij moet weer een vers boek hebben.'

'Pff ... Boerleske: daar wapper ik elke avond de achtergebleven haren mee samen. Allemaal DNA op een hoopje. Onvoorstelbaar hoeveel er nog aan mijn borstel ontsnappen. Soms heb ik nog een hele afropruik bijeengewapperd, hihi! Nee: in Boerleske leest geen kat.'

Repelsteel betrapte de *coiffeur* op neushaar en wendde zijn blik ogenblikkelijk weer af. Het kriebelde op zijn bovenlip. De witte doek over zijn knieën golfde op, zijn rechterhand verscheen, hij volgde die hand zo lang mogelijk, tot hij maximaal scheel keek.

'Men zal je niet meer herkennen. Zo'n bos haar waarmee je hier binnenkwam!'

'Ik hou wel eens van een definitieve ingreep. Misschien loop ik er vanaf nu altijd zo bij.'

'Gezond in ieder geval. En gemakkelijk. Ik zie dat de uiteinden aan het splitsen zijn. Dat werd tijd, mijn jongen.'

De kapruimte moest de illusie 'kajuit' wekken. Er hingen drie spiegels in de vorm van een scheepsroer. Achter de stoelenrij, in de blinde muur, waren twee patrijspoortjes bevestigd die op niks uitmondten tenzij die kajuit want het waren ook spiegels. In de hoek stond een kindvriendelijk hobbelpaard met kort afgeknipte staart en manen. Een schoolvoorbeeld.

'Strengheid alom,' dacht Repelsteel. 'Kort afgekaptheid alom. Waarom?? Waarom zo kort en krachtig en dus saai? Waarom tuchtvol de groei der haren afremmen? Waarom??'

Even monsterde Repelsteel Van Der Weyden zijn nieuwe hoofd voor zo'n patrijspoortje. De kapper veegde zijn DNA op de grond bijeen en dreef dat voor zich uit naar een verdomhoekje.

'Mijn lokken zijn weg,' mompelde Repelsteel, proevend van het woord *lokken*.

Het was een vreemde gewaarwording. Hij voelde zich naakt. Straks zou hij er aan wennen, zonder pottenkijkers.

'Tevreden?'

'Ja.'

Als klant informeerde men vaak naar de bestemming der afgeknipte haren. Repelsteel beet zich echter op de onderlip.

‘Ja hoor.’

In de verste uithoek van zijn stem roerde zich nog een aarzelende krekkel.

‘Ik heb geprobeerd het overal gelijkmatig af te roetsjen. Makkelijk was het niet: je schedel heeft een eh ... eerder vreemde vorm, en daar moet ik rekening mee houden.’

‘Dat zei moeder vroeger ook: flodderhoofd.’

‘Zo, kapitein.’

Dat laatste was tot de man gericht die in het sportblad had zitten bladeren. De kapper noodde met zijn vrije hand. De andere rustte tijdelijk op de bezemsteel. De plaatsnemende ‘kapitein’ knikte goedkeurend naar TRapelsteels kortgeknipte hoofd, maar zei niks.

Tussen de twee patrijspoortjes in hing een miniposter met een genetkat op. Even vertoefde Repelsteel in niemandsland, met zijn rechterhand in de holte van zijn broekzak enkele euroflapjes kreukend, en vroeg dan: ‘IOU?’

‘Eh?’

‘Ik moet u hoeveel?’

Zweet en besef van zweet.

‘Ach ja.’

Dat kleinigheidje nog.

Voor de financiële plichtplegingen zonderde men zich even af aan het dressoir met de schuifraampjes. DAS WIRKSAME HAAR- UND KOPFHAUTPFLEGE GEMITTEL.

De man in de stoel keek niet opzij. Hij fixeerde zichzelf in de roos van het scheepsroer en monsterde de oude uitgave van zijn hoofd. Kapiteins kijken nooit opzij.

(‘Straks wordt de kapper gek en haalt met een diepe overdwarse jaap de kapiteinskeel open als een gapende mond.’)

‘Voila: je krijgt er meer terug dan je me gegeven hebt. Laat ze niet vallen: ze groeien hier niet.’

‘Haha. Ja. Dank u.’

‘Laat de deur maar open.’

(‘De moord van de eeuw met open deuren. Opendeurdag in de hel.’)

De zon buitelde op zijn kop. Hij streek over het achterste deel ervan, van onderen naar boven. Je kon net zo goed een bakje spijkers aaien. Bij tweeëndertig graden Celsius in de schaduw van een dubbele rij doodstille platanen golfde er een rilling door zijn leden. De dingen waren nochtans gierig op hun schaduwen. Onder het imperialisme van de zonnebol vervaagden ambities, afspraken, gedane zaken, doelstellingen. Alles smolt. Weinig was nog van belang. Om elke straathoek bevond zich een zwetende landbouwer met rode bolletjeshalsdoek; de praatballonnen die uit hun verdroogde monden opstegen, waren warmeluchtgolfjes.

‘Het water in de reservoirs verdampst in een mum van tijd.’

‘De weinige dieren die nu nog urineren, likken hun ...’

Hij: ‘Brrrr.’

Toen viel plotseling de bevreesing van hem af. Hij werd immuun voor alle te verwachten opmerkingen, schampschoten, opinietjes. Het hutje mutje klankbord waarop de diverse appreciaties zouden worden opgehangen, daar bleef hij doof voor. Moeder had beloofd te zwijgen en er het hare van te denken, in dat grote huis van haar. Een moe uit de duizend, voorwaar.

Over de volledige oppervlakte van zijn schedeldak werd Repelsteel Van Der Weyden ten jare 1976 de haardos tot dicht tegen de hoofdhuid afgeroetsjt. Nou en? Nou jij!

Iggy had het afgelopen winter ook laten doen. Gelijk had die zijn oorlellen laten perforeren en er jaderingen aan gehangen. De hoge kostprijs van die ringen was Iggy's enige verweer tegen aantijgingen van bepaalde kloothommels die niemand met rust konden laten.

Voor de deur van het huis jongleerde Repelsteel met de sleutelbos. Het duurde een poos voor hij de juiste sleutel uit het ineengehaakte kluwen had gevist. Net een ratenkoning. Het was ook allemaal nieuw voor hem. De zon ketste tegen de gevel af; geluiden ontbraken ongeveer.

De stolp van koelte die hem op de kortgeknipte kruin werd gezet, was alleen een indruk, want na twee trappen met één korte halte ertussen zweette hij al druppels. Ook op zijn kamers heerste een evenaarsklimaat. Door de openstaande ramen werd de hitte naar binnen gezogen. Repelsteel haalde in de werkkamer het krukje en installeerde zich voor een te laag opgehangen spiegel. Telkens in de straat een auto voorbereed, bewoog die lichtjes mee.

'We bevinden ons echter in een geestelijke wereld. Het verlangen en de afkeer geactiveerd door 'onwelvoeglijke' esthetische middelen zijn niet gelijk aan esthetische emoties, niet enkel omdat ze louter van kinetische aard zijn, maar ook omdat ze ten hoogste een fysisch karakter bezitten. Ons lichaam deinst terug voor wat het vreest en beantwoordt de prikkel van wat het verlangt, dit enkel via een reflex in het zenuwstelsel. Ons ooglid luikt al voor we er ons bewust van zijn dat de vlieg aanstalten maakt om ons oog binnen te dringen.'

'Niet altijd,' merkte de jongeman op het krukje kritisch op.

De spiegel bewoog weer even.

'Op dezelfde wijze,' ging men onverstoort door, *'op dezelfde wijze beantwoordde je lichaam de prikkel van een naakt, maar dit was, zeg ik, eenvoudigweg een zenuwreflex. Schoonheid, door de kunstenaar uitgebeeld, is niet in staat in ons een kinetische emotie of een puur fysische sensatie te laten ontwaken. Ze wekt, of zou moeten wekken, of noopt tot, of zou moeten nopen tot, een esthetische faculteit, een optimale deernis, optimale vrees, een categorie die duurt, opgebracht wordt, uiteindelijk opgelost wordt door wat ik precies de repercussie van diezelfde schoonheid wens te noemen.'*

'Het fantasma der dingen,' fluisterde de kortgeknipte jongeman zacht voor zich uit.

De spraakzame djinn verdween van op zijn netvlies. Op de spiegel vormde zich een kleine dampkring die bij verdwijnen even de contour van een scheepsroer aannam.

De eerste fase van de gewenning was voorbij. Een meevaller.

Het land en de hoofdstad van Boergondië vielen in diverse brokstukken te bezien: de hoofdstedelijken met hun rare tongval, de noordelijken, de zuidelijken, de oostkantonniers, de buitenlanders en de staathuishoudkundige betrokkenen. In 1983 werden nog, met een krachtige bureaucratische mep op een Yuen Chong '369' nietjesmachine, een betwiste akker en enkele modderige wandelpaden uit het Luikse 'Limburg' (ook: Limburgse 'Luik') een bestemming gegeven en in een bundel vastgeniet. In de smeltkroes van zo'n hoofdstad, winter 1976, treffen we Reep aan, afgezakt vanuit de lage streken in een van de rustige Boergondische provinciën.

Hij kon zo van Mayflowers gezicht aflezen dat zij tegenover deze jonge collega-dichter, hokkend op een hoofdstedelijk appartement, geen aangename gevoelens aan de dag legde. En dat was zijn schuld. Hij had het kunnen weten. Het had inderdaad al kunnen blijken uit voorafgaande briefwisseling die er tussen Repelsteel en deze rivaal geweest was, ietwat noodgedwongen weliswaar. Het voor hem gelukkige

oordeel van een letterkundige jury had ze naar de hoofdstad doen karren, om een onderscheiding op te halen voor een door Repelsteel ingezonden winnend gedicht. Het moest er van komen dat ze eerst hier belandden, een vlug aangeknoopte en door omstandigheden opgedrongen vriendschap even opkloppend. De collega-dichter leidde hem langs zijn in de loop der jaren verzamelde boekenruggen, wyl hun levensgezellinnen een tafel met enig koffiegerei prepareerden. De 'vriend' bedreef tevens de literaire kritiek. Dat deed hij in een tijdschrift dat, jammer voor hem en zijn ambities, niet zo druk gelezen werd. Op wervende brochures werd nochtans beweerd 'dat het zijn tijd schrijft'. Een melige woordspeling van post-achtenzestigers. Levensbeschouwelijk zaten Repelsteel en zijn hoofdstedelijke dichtersvriend ieder op een totaal ander spoor, maar gezien hun leeftijd veroorzaakte dat niet het minste probleem. Er was alleen de jaloezie (de moeder van alle euveldaden) waarin de onbekroonde dichter zijn opmerkingen omtrent de bekroning van Reep flambeerde. Repelsteel kon het hem ruitelijk vergeven, net omdat hijzelf de gelukkige was. Het werd een gezellige koffietafel, maar de kerel getroostte zich veel moeite om het vertrek naar de prijsuitreiking zo lang mogelijk uit te stellen. 'Er zullen wel weer zitplaatsen te veel zijn.' Beleefdheidshalve geloofden ze dat. Van zitplaatsen in de hoofdstad, daar kenden ze de ballen van. Ze bleven tot rond zestien uur zo'n beetje naast elkaar heen praten, zonder dat het echt hinderde. (Mayflower zou na afloop van deze komedie wel een hartig woordje placeren over wat zich nu voltrok. Het prettige was dat ze momenteel de situatie in haar eigen voordeel omhoog via dialogen die zij, alles goed en wel beschouwd, in geheime verstandhouding eerder met hem dan met hun voerde.)

De winterzon zakte achter een raam weg. Ze stonden met een zucht op en reden in zijn groene wagen een stuk van de hoofdstad door. Zijn vriend verstrooide hem voortdurend door letterkundige anekdotes op te vissen die hij belang probeerde toe te dichten door zijn stem te verheffen en bepaalde klanken hevig te beklemtonen. Dit alles gebeurde in het hoofdstedelijke dialect. Ze hadden enige moeite om het gebouw te vinden alwaar Repelsteel als dichter bekroond zou worden, maar eens ter plekke werden ze terstond door een conciërge naar een ondergrondse parkeerplaats geloodst.

Omdat Repelsteel pas de dag ervoor zijn baard had doen verdwijnen (gebruik waar hij zich bij elke bekroning aan hield) en alleen nog een hangsnor in zijn gelaat dulde, zocht hij eerst en vooral de sanitaire vertrekken op. Als zijn aangelaat in orde was, zou al de rest zich wel aan hem voltrekken. Daar was hij verder niet verantwoordelijk voor. Zijn vriend had ongelijk gehad, want de zaal was al volgestouwd met zittende en staande vrienden van de poëzie. Zo'n zaal in poëzieverband eivol te krijgen, was eigenlijk een koud kunstje, maar daarover willen we nu niet uitweiden, ten einde walmend proza te vermijden.

De plechtigheid duurde te lang: vijf uit te reiken prijzen, vijf keer een eerste en een tweede premie, vijftien keer de voordracht van het betreffende gedicht, prijs van de jury en plaat van de bank en boek van deze instelling en weer plaat van gene afgevaardigde. Het werd een gedraaf en handjegeschud vanjewelste. Repelsteel Van Der Weyden mocht een boek, een geldprijs en tweemaal dezelfde lp in ontvangst nemen, een minister de hand drukken en weer verdwijnen om nog meer mooie gedichten te gaan schrijven. Het dubbele exemplaar van de lp deed hij cadeau aan zijn jaloerse vriend, die hemel en aarde bijeenriep om te getuigen van dit belachelijke toeval. Verder uitte hij nog zware kritiek op alles wat zich hier aan het afspelen was. Ze lieten hem betijen en troffen hem een uur later dronken aan, op de receptie orerend over Boergondisch onbenul, kritische onkunde, provincialisme, plagiaat en miskennis. Hij

dreef gelukkig weer uit hun wateren weg, terwijl zijn levensgezellin blijken van bekommernis vertoonde: ze plukte een gezonde fruitsap van een blad en hield Repelsteel en Mayflower permanent gezelschap zonder dat haar jonge gemaal uit haar vizier kon verdwijnen. Wanneer ze dacht dat hij (zelfs maar verstoelen) naar haar keek, nipte ze hemelsgelukkig clean, proper, zuiver en heilig van haar glaasje apezuur. Ze bestreed zijn dronkenschap van op een afstand.

Ze ontmoetten niet zoveel mensen die een indruk op ze achterlieten, en deden er vice versa ook geen inspanning voor ergens te 'beklijven'. De prijs was behaald, de buit was binnen. Over twee weken zou Repelsteel nog eens terug moeten komen om in meer select gezelschap een en ander uit eigen werk voor te lezen, verplaatsingskosten werden vergoed, wees gerust. Beide oren. Slaap.

De zon was al verdwenen toen ze de ondergrondse ruimte weer verlieten. Hun dierb're vrienden stapten uit ter hoogte van het centrum. Het aanbod om nog 'een glas' mee te gaan drinken, werd afgeslagen. Dat maakte hun gastvrouw weer een beetje gelukkig. Toeterend reden ze weg, terug naar de lage streken van hun platte provincie. Het eerste woord dat Mayflower tot Repelsteel richtte, was 'die slijmjurk'. Daarna vatte ze het bestaan van de dronken dichter kort samen. Hijzelf was geneigd zijn hoofdstedelijke vriend wat meer krediet te geven. Van medelijden en verontwaardiging, twee aanpalende gevoelens, was het eerste bij hem soms niet te stuiten. Later zou het tweede nog minder te stuiten zijn. Daarom deed hij er verder het zwijgen toe.

Ze spraken onmiddellijk het gewonnen geld aan en gingen in Gent iets eten. 'Iets eten' was het belangrijkste 'op aard'. Achter in de verbruikzaal van het restaurant zat een koppel op beleefd-gekoelde wijze ruzie te maken, als gevolg van hun huwelijk. Zo was de wijn in Boergondië, en het voedsel, en de feesten, en de wettelijk geregelde huwelijken: van dit alles was er voldoende, op kamertemperatuur. Mayflower opperde dat je aan de krommingsgraad van de rug van de vrouw af kon lezen dat het menens was, dat je dit veralgemenen mocht, en dat ze als een moegetergd roofdier het voedsel met haar bestek te lijf ging. Repelsteel moest zich wegens zijn zitplaats van enkele spiegels in het interieur bedienen om het tafereel te kunnen zien. Toen hij daarin geslaagd was, verscheen de hoofdstedelijke koffietafel van die middag weer in zijn vizier. De dagjesvrienden. Rond die tafel de vier lijven. Het was als een stomme film zonder happy end: het rood aangelopen hoofd van een dichter met lang haar, hoofd dat door jaloesheid vierkant geworden was, hoofd waarin zich zoveel schitterende gedichten voltrokken, geflankeerd door een mooie maar droeve meid die niet verder dan een namiddag en misschien nog een avond erbij durfde te denken. Een jongeman die voor een van zijn eclatante gedichten niet bekroond werd. Zijn gemalin concentreerde zich zwiingend op het tafelblad met de Boergondische spijzen erop en kromde haar rug als een vraagteken boven de kleine heerlijkheden die ze straks naar haar pruilmondje over zou hevelen.

Het gedicht waarvoor Repelsteel Van Der Weyden een bekroning verwierf, anno 1976, handelde over de ongezelligheid van sneeuw, over een land waar sneeuw niet in thuishoort en over de lelijke huizen in Boergondië, waarvan hij beweerde dat het boetezegels op een ansicht waren. Inkeer! Het zou nog amper vier gedichten duren vooraleer Mayflower uit de meetkunde van zijn leventje weg stapte.

Juli. Orwelljaartal in de nabije verte aan het glanzen. De hete zon was aan het zinken aan het eind van een straat. Dagenlang nog vroeg hij zich af aan welk schilderij hem

dat deed denken. Zij kon er evenmin een antwoord op verzinnen, temeer omdat ze in diverse uitstalramen aan het zoeken was naar iets eetbaars voor hun beiden, en dat moest dan nog in overeenstemming zijn met de zeer weinige gelden waarover ze na een week kroeglopen nog beschikten. Van Der Weyden, Repelsteel zou weer eens jarig zijn. Dat betekende gelijk: de bekendmaking van de resultaten na vier jaar filologische studies. Eigenlijk waren ze er feestelijk gerust in: hij had dat laatste jaar weinig brokken gemaakt, tenzij het feit dat hij de nacht voor zijn eindexamen Historische Taalkunde erin slaagde nog in allerijl de syllabus gefotokopieerd te krijgen (na het omkopen met een paar pakjes Gauloises van de nachtwaker in de gebouwen in de faculteit). Daarna heide hij de syllabus er nog vlug in, met de nodige koppen oploskoffie plus een blokpil.

Zij lag op zijn eeuwig onopgemaakte bed een Agatha Christie te lezen. Een schoolvoorbeeldig tafereeltje van ijzeren tucht en toekomstige huiselijkheid. Later herinnerde zij zich haarscherp de beelden zoals ze zich aan hun voordeden: hoe ze de avond voor zijn diplomering een medestudent ontmoetten die zei dat hij blij was niet naar het leger te moeten; hij zou provinciaal kunnen blijven voetballen. Zijn pa had tijdens de oorlog iets vaderlandslievends gedaan. Ze herinnerde zich ook nog het stilletjes huilende muurbloempje in De Gevallen Engel, dat na vier jaar duur verworven vrijheid een Moeder als een Grote Lieve Allesomarmende Vlek over zich uitgestort zag. Er was ook wat minder stoere praat over journalistiek & kranten & buitenland & literatuur & vooral antileraarschap omdat de liefjes er bij waren.

Vroeg op de avond verlieten ze de stamkroeg. Een jaar later zou die afgebroken worden en vervangen door een zoveelste spuuglelijk bankgebouw. Ze pikten nog een film die nacht, en besteedden hun allerlaatste centen aan een uitheemse schotel waarvan de pikanterie niet te blussen viel dan door gestoei en geliefkoos. Brak dan zijn verjaardag aan, en de officiële bekendmaking dat het op sublieme of excellente of onderscheidende of bevredigende wijze na vier jaar welletjes was geweest. Iedereen was nu groot en flink geworden. Dat werd bewezen door het feit dat niemand zijn ouders meegevraagd had.

‘Het is toch uren aan een stuk wachten geblazen daar. En de cafetaria zal gesloten zijn.’

‘Je hoort nauwelijks wat ze daar vooraan in een mum van tijd gemompeld moeten krijgen.’

‘Het is veel te ver voor jullie, met die warmte.’

‘Ik zal wel alleen rijden, ik moet trouwens mijn kamer nog ontruimen hé.’

‘Rita gaat toch mee?’

‘Niemand brengt zijn ouders mee!’

‘Ik zal direct telefoneren, jaja, maar de cellen zullen druk bezet zijn.’

Wat daar op dat ogenblik aan filologen en letterkundigen samengeklit stond, op dat schiereiland van kennis, zou met open armen ontvangen worden in en door redacties van bloeiende en betalende tijdschriften, grote landelijke kranten, editeur-equipes van belangrijke uitgeverijen, persbureaus, televisienetten, radiodirecteuren. Niemand zou ‘in het onderwijs’ hoeven te gaan. Sommigen hadden al ‘een boek op stapel staan’. Iemand lonkte naar ‘een academische functie’. Enkelen gingen ‘het vaderland dienen’. De meesten zouden ‘in het bootje stappen.’ O desillusie. O Boergondische verzachters. O waardeloosheid van de belletrise. O filologische onbenulligheid. Bruggenbouwers en landmeters en economen die terzelfder tijd afstudeerden, zouden hun landschap (dat zij zo schoon konden beschrijven) maken, opmeten, verkavelen, kopen en verkopen. De boekenwormen zouden daarbij niet geraadpleegd worden, niet de minste inbreng hebben, geen verhaal op hebben. Voor hun geen

dikbetaalde spreekuren, honoraria, glanzende naamborden, facturen met vervaldata. Hun waren zoveel brieven van zoveel directies beschoren:

‘Wij ontvingen in goede orde uw schrijven annex cv dd ... maar het spijt ons ... ‘

‘Wij kunnen niet ingaan op ... ‘

‘Er is geen plaats vacant voor ... ‘

In veel gevallen konden ze zelfs naar een reactie fluiten. Harbalorifa. Wat nu gezongen? Leven van de pen? Die pen was leeg gevloeid na vier jaar ‘papers’ ten behoeve van professoren die ze het jaar daarop in hun schitterende erudiete syllabi verwerkten. Op vermetelege wijze het zelfstandig statuut opnemen? Ja, hier en daar lag wel een kroeg op apegapen: OTN. Dat was misschien het enige waartoe ze in staat waren. Emigreren? Moest je veiligheidshalve eerst injecties oefenen op sinaasappelen, daarna met een vrouw uit de medische sector trouwen, dan twee jaar lang met ministeries corresponderen, dan ... wachten. Een levensgezellin zoeken die centen verdiende. Of steuntrekken na alweer een wachttijd. Hopen dat ze je in je ‘oude’ school niet vergeten waren. (Maar hoe zou dit ook kunnen, na al die heldendaden uit vroeger tijden?)

Ze verdwenen uiteindelijk wijd en zijd, al die filologen van lief en leed. Sommigen leefden niet eens meer lang. Repelsteel zag ze soms nog eens terug, jaren later, op antiekbeurzen, in pretparken, bij een vakbondsmanifestatie. Eentje werd nieuwslezer maar verdween ras weer uit de Boergondische ether. Eentje verloor al zijn haar en had daar het raden naar. Eentje ging vreemd en eentje wist beter. Eentje werd vader en het scheelde geen haar of hij moest toch nog naar het leger. Eentje studeerde door en schreef in de kranten over pedagogische problemen en aanverwanten. Eentje ... Ach, die avond na de formaliteiten in de gebouwen van de faculteit zei ze hem nog dat hij boeken moest gaan schrijven. Later deed hij dat. Hij wist met zekerheid dat geen van al die lieve filologen zich het verschijnen ervan naar de boekhandel zou reppen. ‘De nieuwe Van Der Weyden is binnen!’ Daar had iedereen groot gelijk in. Het zou een onverhoopte onverklaarbare wending betekend hebben, een onverwachte kronkel in de gang van zaken dat alleen op bevel gelezen diende te worden, teneinde een diploma te bereiken. De boeken van toen? Repelsteel veegde die bijeen, stofte ze liefdevol af en zette ze naast enkele in onbruik geraakte babytoestellen op zolder, want ooit zouden zijn kinderen de leesleeftijd bereiken. En dat zinken van die hete julizon aan het eind van een straat, dat moest de Apocalyps geweest zijn. Een straat zonder einde.

Op 1 september arriveerde Repelsteel Van Der Weyden anderhalf uur te laat in een opleidings- en transitkazerne in het verre oosten van het kleine Boergondië. Het was de klassieke manier van kennismaking met een autoritair systeem waarvan de doorzichtigheid pas na maanden ondervinding (‘ervaring’ is hier misplaatst) kon worden begrepen en uitgebuit, soms uitgebuit. Op dat ogenblik waren er nog geen internationale verwickelingen of schermutselingen waar dat kleine Boergondische legertje officieel deel aan had, maar toch zouden enkele maanden later delegaties paracommando’s naar Shaba gevlogen worden om er enkele schoten te lossen. Ofschoon de administratie hem een medisch-bureaucratische functie had toegewezen, belandde Reep eerst in een opleidingscentrum dat daar compleet geen rekening mee hield. Hij bleef een pechvogel, op alle fronten. Eind september spoorde hij moederziel alleen, in dat spuuglelijke kaki aepakje, naar een militair hospitaal aan de Boergondische kusten. Gezien zijn voorgeschiedenis diende hij aldaar een semi-intellectuele job annex hospitaalbezigheden te combineren. Aan deze episode bewaarde Repelsteel echter hoegenaamd geen negatieve herinneringen. De kleinschaligheid van het plaatselijke medische korps (vrijwel geheel uit dienstplichtigen bestaand) en de milde

invloed van het zeeklimaat zorgden daarvoor. Gaandeweg maakte hij zich onmisbaar door zich te nestelen in een administratie die zichzelf binnen deze kleine constellatie buitenmaats in stand hield. Grotesk was het. Het hospitaal pulde uit van papier, niet van blutsen en builen. Geen gebeurtenis greep plaats zonder voorafgaande omstandige papieren beslommeringen, waaraan voor driekwart door hem deelgenomen werd. Hoewel hij zich daardoor nooit echt belangrijk voelde, hanteerde hij toch met een zekere letterlust de afko's en cijfercombinaties en letterwoorden eigen aan uitvoerige paperasserij.

In die periode gebeurde wel eens iets memorabels. Een Ensorschilderij verdween. De provincie Shaba werd roerig. In de hospitaalkelders brak brand uit. Er waren enkele doden in zaal 3. Woeste januaristormen en overstromingsgevaar eisten een wekenlange staat van paraatheid. Remember 1953! Elektriciteitspannes kleurden bewolkte winterdagen nog een tint donkerder. Daarbovenop waren er de ongewone voorvallen eigen aan een (militair) hospitaal, magneet voor duizend-en-een vreemde vogels. Medio februari reed Repelsteel zijn auto in de prak, bij het vroege ochtendgloren. (Iets later zou hij zich een zeer groene wagen aanschaffen). De dienstplichtige die naast hem zat, vereeuwigde dit onfeit in een tegeltje keramiek-van-eigen-kunnen. Beiden bleven ongedeerd. Terwijl de sneeuw zich dagenlang rond hun gezellige hospitaal ophoopte, pendelde een beroepskorporaal naar het verdwenen schilderij van James Ensor. Als die het wachtlokaal even verliet, onderzochten ze ijlings zijn ouwe schooltas: een pornokaartspel, een pakje boterhammen met vleesla of hamworst en een handleiding fotografie. Deze man had de gewoonte om tijdens nachtelijke wachtbeurten zijn stoel tot tegen een element van de centrale verwarming te schuiven, zijn voorarmen erop te leggen en daarbovenop zijn wakend hoofd te deponeren, hoofd dat zeer grote gelijkenis vertoonde met dat van Lee Oswald, de in Rusland verborgen gehouden moordenaar van een van de Kennedy's. En dat hoofd waakte immer. Zo sliep hij zijn valse hazenslaapjes. Met deze beroepskorporaal werd wachtlopen een voorrecht, verre te verkiezen boven nachtelijke zaalwacht of ambulancedienst. Ze vormden echter een kleine soepele onderling omkoopbare equipe, en dat maakte ze sterk.

De adjudant met wie Repelsteel tijdens de eerste weken al botste, overleed kort daarna. De commandant onder wie zich de hospitaaladministratie voltrok, reed zich even later ook de herinneringsvelden in. Nog daarna schoof Repelsteels tijdelijke bureauchef op een middag de krant naar hem toe: er was een dichter gestorven in het nabije Brugge. Medio maart gaf Reep het roken en drinken op. Later zouden deze gewoontes terugkomen. In weerwil van hardnekkige geruchten over de tijdsbesteding van 's lands aanvals- en verdedigingstroepen had hij niet echt tijd zat om te lezen, schrijven of oxoën. Zijn dagelijks terugkerende taken vulden nine to five op en soms nog meer. Slaagde hij er soms in door omstandigheden wat werktijd om te buigen tot luchtiger vertier of schaaetheoretische studies, dan diende hij de dag erna 'in te lopen', want hij werkte samen met twee oogluikende beroeps die immer voorwaarts zagen. Ten aanzien van de kleine horde dienstplichtigen grepen tussen ernstige Boergondische beroeps vaak apologetische dialogen plaats, naast en over elkaar heen uitgesproken, als jongensachtige verantwoordingen voor het feit dat zij in dit aepakje rondhosten. Het ging dan over verre manoeuvres, dreigingen her en der annex binnenlandse paraatheid, heroïsche blitzcarrières met 1984 in zicht, denkbeeldige noodzakelijkheid. Strijders uit buitenlandse operaties van weleer passeerden ook de revue: een weldoorvoede para met dagenlange diarree veroorzaakt door ongezonde Boergondische conserven, een schietgrage kletsmaajor met zielenstoornissen wegens het uitblijven van een oorlogje, een gek geworden huurling die gek

geworden was omdat men te lang aarzelde met betrekking tot kolonies op het Zwarte Continent (die eigenlijk zonder zijn medeweten al lang onafhankelijk waren). Repelsteel en de zijnen speelden dat spelletje op den duur mee en etaleerden evenzeer enige kleinschalige misnoegdheid omtrent de gang van zaken in de wereld. Misschien groeide op een dergelijke wijze een aandikkend kluwen van gevoelens en emoties tot een oorlog uit. Sneeuwbal, weet u wel. Op maquetteformaat maakte hij dat soms mee. Met de oproepapparatuur in de zakken van hun hospitaaljassen (kleur om ziek van te worden), met op hun mouwen de alarmerende 'radioactieve' emblemen, konden ze indruk maken waar ze ook maar kwamen. Zelfs de politionele diensten en de patrouilles in de uitgaansbuurt salueerden voor ze. 's Avonds, in het schijnsel van de lampen en zwaaiseinen, druk gesticulerend rond hun ambulance-wagen die op amper negentig per uur afgesteld was, leken ze op kaalgeplukte vogels van een planeet waar de laatste dagen werden doorgebracht. De stedelijke juten, die om het kwartier in de rosse buurt van de Boergondische stad aan de zee patrouilleerden, brachten keer op keer hulde door de vaderlandse groet 'en passant' met hun uit te wisselen. Ze hadden er moeite mee telkens tijdig het proesten van hun gezichten weg te vegen.

Eind juni af.

'Er is weer een deken te kort. X' deken is gestolen.'

'...'

'Maak een langere.'

'Hahaha.'

'Natuurlijk is weer niemand op de hoogte?'

'...'

'Het is telkens hetzelfde liedje: bij elke afzwaai is er één deken spoorloos. De S4 begint er verdomd genoeg van te krijgen!'

'...'

'Jullie krijgen tot vanmiddag de tijd om ...'

'Komt in orde, Max.'

Tegen de middag was een omhaling gebeurd: de groentjes ofte bleutjes werden van enige interne gebruiken op de hoogte gesteld.

Om halfeen, bij Max: 'Voilà, chef.'

'O?'

'Alles oké. De deken is eindelijk terug onder ons.'

'Ah! De deken! De fameuze deken. Eind volgende maand is-t-ie weer foetsie zeker?'

Toen zwaaiden ze af en lieten goede verstanders achter. Het militair hospitaal zou later nog diverse bestemmingen krijgen, en altijd waren er dekens mee gemoeid. Bloednuchter reed Repelsteel huiswaarts, onder superzware bewolking. Voor de paraatheid van het Boergondische leger zorgden nu anderen.

Toch willen we u één tafereel uit deze epoëe niet onthouden. Het situeert zich tijdens de gestrenge opleidingsmaand, op een volstrekt ongezellige Boergondische heide, ten oosten van dit druilerige koninkrijkje.

'En als 't er mensen zijn die et nie geljuuv'n: vanààventh ontmoetëngkh èin duu bokssààl hein!!'

Iemand boerde luid, maar in het bos van de uniforme 'werkkledij' zat de dader onzichtbaar verborgen. Onbegonnen werk die te vinden.

'Gluuf et moarr!'

Stil gelach achteraan. Enkele miliciens zakten naar de achterste gelederen af. Er moest eerst volgens een bepaalde methode langs een touw naar boven geklommen worden. Een vaardigheid die iedereen ongetwijfeld levenslang van pas zou komen,

zoals wiskundig rekenen en lezen. Daarboven moesten ze zich op de touwladder slingeren, bengelend aan de ijzeren dwarsligger. Op die touwladder moest ook iets gedaan worden. Alleszins geen Latijnse spreuk citeren. Dan had je de ringen. De christusstand. Ter ontwikkeling van zovele lichamen. Dan volgde het grondcircuit. Daarna ...

'Shit!' vertolkte een Antwerps advocaatje. 'Hadden we nu maar de tijd voor een Gauloise.'

'En een goeie pint.'

De eerste dienstplichtige klauterde omhoog. Hij was licentiaat in de handelswetenschappen en getrouwd. Beetje grijzende baard al. Hij kon het goed. Daarom was hij als eerste gegaan. Goeie volleyballer geweest. De adjudant keek verveeld toe. In de verre bosdreef stond zijn auto al klaar, met dat vrouwmens achter het stuur. De adjudant was een bokskampioen geweest en trok nog altijd vrouwen aan.

'Goed jong! Uuger! Uuger! De volgende. Gij daar, ja!'

De adjudant keek alsmaar meer het zwerk in, waar meer en meer kanonnenvlees wiebelde, zwierde, buitelde en kroop. Hij merkte niet dat er sigarettenrook uit de groep wachtende dienstplichtigen opsteeg. Handen wapperden die rook vlug weg, de sigaret werd doorgegeven: zo'n gezellige Barclay.

'z'ls bijna oep!' fluisterde iemand.

'Pas oep, of ontmoetèngkh èin duu bokssààl hein!'

'Haha.'

'STILTE DOARR. Toekijken, da ge 't uuk kent. Zijnder bangeriken bij?'

Een bos armen ging fluks de lucht in.

'Geljuuf ek nikske van. Iedreen goat. Probeer niet 't ontsnappen hein!'

'... of vanààvend ...'

'Jaja zeveraar. Hou maar uw klep.'

De eersten waren nu al aan het circuit op de begane grond bezig. De adjudant gaf richtlijnen. Stilaan werd het één onoverzichtelijk gewriemel daar op Tielen-heide. Wie dat wenste, stak geen poot uit, beschermd door de massa. Al vlug hing dat klimtouw te bengelen zonder een aap erop of eraan. De oefening was in volle gang. Boergondië zou nimmer capituleren.

Om stoethaspels en intello's te bedreigen nam de adjudant af en toe een offensieve bokshouding aan. Dan lachte men even om deze visuele humor. Omstanders mompelden dan iets van 'beukssààl'. Hij torste een uitbundige snor, die adjudant, maar de rechteruiteinden wezen naar boven terwijl de linkeruiteinden horizontaal over zijn wang lagen. Hij moest zich daar bewust van zijn, want voortdurend probeerde hij die uiteinden in het gelid te krijgen.

'Doe gij dat uujk zuu mee àà lief?'

'Hihi.'

'Allez, opnieuw hein! Of eh ...'

'Jaja ...'

'Ei! Niet tegensputteren hein! Mijn bokshandschoenen liggen ginder in mijn wagen hein!'

'En dat wijf ook!' (Gefluisterd door een onzichtbare.)

't Is zijn vrouw niet. Ze ziet er te jong uit.'

'VOORUIT JULLIE DAAR VISWIJVEN.'

Ze kropen verder over de grond in hun donkergroene apepakjes, in september op de hei. Om de haverklap verloor iemand zijn zakinhoud. Boergondische munten in het gras. Kauwgum.

'Ge moe ze ier nie zaaien woarr. Ze groeien ier nie woarr!'

Tegen de middag kwam (vreemd genoeg) de ijsventer van de VdB-centrale met zijn koel busje Tielen-heide ophobbelen. Tien minuten rust werd afgekondigd, voor ze marcherend weer naar de kazerne terug zouden keren, vijf kilometer verder. De auto met de deerne achter het stuur volgde hen langzaam, van op een afstand. Op de grote weg gaf de sportadjutant het bevel aan een sergeant over en liet zich afzakken.

‘Hij gaat zijn fluit in haar gleuf steken.’

‘Ze staat al te pruttelen.’

‘Ge moet met iéts rijden hé.’

‘De bok gaat naar de bokszaal.’

‘Zijn snor gaat nu helemaal stijf staan.’

‘Of neerhangen van de warmte, in zijn thermos.’

‘Altijd een fles sterkedrank op u dragen,’ zei Kobbe, ze lagen op hun bed ondertussen. ‘t Was bijna één uur, straks gingen ze wéér naar dat verdomde stukje heide.

‘... voor als de Bom valt. En direct daarna uitzuipen, dan is ‘t allemaal minder erg. Ge weet niet eens dat ge in de lift stapt.’

‘Facelift, hahaha!’

‘Wat heeft dat er nu mee te maken, Smalle!?’

‘Ewel ... ‘ deed Smalle Geboorte, maar deed er verder het zwijgen toe. Zijn tussenkomst was al zo onnozel als het bestaan van het Boergondische legertje.

Milicien Repelsteel Van Der Weyden knikte en knikte niet. Hij zei nooit veel. Hij was wel een van de vlugste klauterapen op de heide geweest. Hem kregen ze niet klein.

Een stukje van Repelsteels levensgeschiedenis speelde zich af in radiografische doorlichtingsdiensten, ook wel RX genaamd. Zo diende bijvoorbeeld zijn militaire dienst plaats te grijpen in dat militair hospitaal aan de Boergondische kust, alwaar hij de administratie probeerde te verslaan die zo’n RX-afdeling met zich bracht. Tijdens die lange dagen leek voor hem een doorsnee postenveloppe een ridicul klein oppervlakje, want hij kreeg uitsluitend te maken met gigantische zakomslagen die alleen in een speciaal opbergsysteem pasten. Op zo’n groot oppervlak kon hij makkelijk diagrammen van 64 vlakken improviseren. Daar bedreef hij schaaktheoretische studies op, omtrent openingen (sep. ’76 – nov. ’76), middenspel (dec. ’76 – feb ’77, even onderbroken door zijn benoeming tot korporaal plus de naweeën daarvan) en eindspel (maart ’77 – juni ’77, op de dag van zijn afzwaai realiseerde hij een langbeoogd geval van dubbelschaak). Honderden legerenveloppen van groot formaat verdwenen aldus in zijn schaakarchief.

Een beroepskorporaal slaagde erin met een röntgenfoto een prijs weg te kapen die voorbehouden was voor foto’s waar kunstzinnigheid in verwacht werd. Daar verleende een vrouwelijke beroeps haar medewerking, met beha: kunst uit de kunst, kunst om de kunst. Ondertussen ging er ook iemand dood op de RX-afdeling. Men legde het verband tussen dit overlijden en het permanente stralingsgevaar. Sinds die gebeurtenis liepen de ‘RX’en’ nog meer dan vroeger in stijve krakende schorten rond, die hun de bijnaam ‘Koekoeks Jerry Clan’ bezorgden: op hun linkermouw prijkte een rode vogel, het etiket binnenin vermeldde ‘Jerrycoat Precaut’.

Sedert zijn afzwaaidag had Repelsteel Van Der Weyden het gevoel constant in levensgevaar te verkeren. Dat zou iedereen wel hebben, dacht hij, maar bij hem was het tamelijk erg. De doffe onmacht tegen de indruk dat hij elke dag de geest kon geven, smoorde vaak zijn creativiteit, ambities, samenwerkingszin, vriendelijkheid. Zelden had men dan een boodschap aan hem.

En zie: de winter van '77 – '78 was bikkelhard. De weersomstandigheden tartten elke beschrijving. Dagelijks liep Repelsteel in zijn superzware antislip legerschoenen. Ze hadden die gelukkig mee naar huis gekregen, mee op 'onbepaald verlof'. Die schoenen moesten bij machte zijn het uitglijden te beletten. Eigenlijk was Reep toen in een prima conditie: enkele hoofdhuidvriendelijke producten stimuleerden bestendig de kwaliteit van zijn aangroeiende haren, dagelijkse doses biergist en vitamines zorgden voor verder gewenst evenwicht. Een krachtig vooralsnog jeugdig leven lag voor de boeg. Hij nam om de haverklap een omstandig schuimbad zonder het jammer te vinden van de bestede tijd. De jaarwende-feesten berokkenden hem een aanvaardbare kater.

Helaas. Om 10 u 14 in de voormiddag van de eerste maandag van het ovenwarme nieuwe jaar gleed op – met zijn voeten in de solide antislip legerschoenen – op de trappen van het Instituut grotesk uit. De schok was bijzonder pijnlijk. Het besef van zo hoog gekomen te zijn was moeilijk te bevatten. Geen levende ziel had iets gemerkt: de wereld was roerloos stil en hij lag uitgestrekt op de onzachtste aller sneeuwtapijten. Het vroom dat het niet meer op kon, maar hij kreeg het gloeiend warm. Daarna hield hij het nog vijf uur lang in het Instituut uit, zonder iemand van zijn val op de hoogte te brengen. Toen nam hij toch maar – met permissie – als een gebroken man de trein naar huis. De dokter beval hem een week horizontale rust. Hij nam zich voor Kafka te gaan lezen, maar op dinsdag arriveerden de ooit bestelde boekenkasten. Hij ging als een razende tekeer om die tegen de avond in elkaar gecombineerd te krijgen. Dat had hij beter niet gedaan.

Diezelfde week begonnen Repelsteels omzwervingen in diverse RX-afdelingen. Men gewaagde van barsten en verschuivingen van wervels en men gaf die een nummer. De cijfercombinaties die de doktoren op 'gelieve te ...' doorstuurbriefjes neerschreven, leken op de schaakannotaties die Repelsteel zelf zo vaak op grote bruine enveloppen had neergekrabbeld.

'Waarde collega, gelieve te E4 radiografisch onderzoek te verrichten L2-L3. Ventrals en cranale uitstralingen'.

Repelsteel lag en stond in alle mogelijke houdingen om zijn gebeente te laten fotograferen. Intussen had hij het werk hervat, want die testen namen veel tijd in beslag. Na een massagekuur verdween de pijn geleidelijk, om in de zomer weer op te laaien. Omdat hij vaak over schaakberden gebogen zat, voelde hij gaandeweg zijn rug andermaal protesteren. Dat irriteerde hem dusdanig dat de pijn tot in zijn nek begon te stralen. Dat lichaamsdeel gebruikte hij wellicht het meest. Dit gaf dan opnieuw aanleiding tot diagnoses die verkeerdelijk zijn nekwervels als oorzaak of plaats van onheil aanwezen. Zijn vaste begeleiders uit de medische wereld waren tijdens de zomer vaak op vakantie, zodat hij zich tot vreemde witjassen moest wenden die dan van vooraf aan zijn duistere afwijking plachten te onderzoeken. Waar soelaas gevonden??

drie jaar na valdatum, precies op dezelfde dag, kreeg hij nog eens, op krek dezelfde plek in zijn rug, eenzelfde pijn te verduren. Hello again. Dat veroorzaakte een nieuwe, zij het kortere kruistocht door een RX-afdeling. Kortere, want Repelsteel had nu zelf wat meer initiatief genomen: de reportage kon zeer vlot verlopen omdat hij de hele entourage en bedoening van naaldje tot draadje al had leren kennen. Hem kregen ze bijvoorbeeld nog geen halfuur in een wachtkamer met een rode vogel op de deur. Evenmin drukte hij op knoppen met WACHTEN AUB op: hij stevende zo naar binnen.

Drie jaar na valdatum dwong men hem op doktersbevel zes weken lang de platst mogelijke rust in acht te nemen. Tevens diende hij zich een andere matras aan te

schaffen, maar met de daartoe vrijgemaakte gelden kocht hij de verzamelde werken van Rilke en Proust. Tijdens die rustige weken hield hij zich weer met schaaktheorie bezig. Het plafond waar hij naar staaarde, was in vierkante velden ingedeeld. Met enige verbeelding bekwam hij 64 hokjes, zodat hij zich aan blindschaken wagen kon, waarbij hij zijn eigen tegenstander was. tussendoor schreef hij zijn RX-ervaringen op. Hij kwam tot de conclusie dat in de RX-afdelingen die hij meegemaakt had, het personeel zich misantropisch gedroeg. Eenmalige patiënten beklagden zich tot in den treure over de lange wachttijden en het stralingsrisico, maar daar stonden de personeelsleden zelf dagelijks aan blootgesteld. (Noot van de verteller: ... zowel aan dat gevaar als aan die patiënten ...) Dat personeel bewees die patiënt dan eigenlijk nog een dienst. Ziedaar misschien het ongenoegen dat uitmondde in verbale wrevel, ja: misantropie.

Een RX-afdeling straalde daarenboven een doodse sfeer uit: niet alleen wegens het stralingsgevaar, maar ook doordat aldaar de mens in zijn ware gedaante 'vereeuwigd' werd. Verder was het misschien een axioma dat mensen die hun bestaan op deze wereld verlengden of vergrootten via machines, een onhebbelijke relatie met hun omgeving kregen. Daarom ook moesten ze zijns inziens de schaakcomputer dringend gaan vernietigen en doen alsof die nooit bestaan had. Een andere conclusie was dat vaak bazige manzieke maar mooie vrouwen de RX-afdelingen bevolkten. Dat had Repelsteel meer dan eens aan den lijve ondervonden. Het was een moeilijke combinatie om als patiënt tegen opgewassen te zijn. Soms hielp een scheutje agresie om een glimlach op heur gezicht te toveren, de onbevangen versie van grimlach. Dat betrof dan een glimlach die binnen de perken van een gelegheidsfoto toegelaten was. Dat manzieke en die mooie bazigheid meende hij ook terug te vinden in de dame van het aloude schaakspel, het edelste onder de spellen. Zij het Guinevere, zij het Jeanne d'Arc, zij het Queen, zij het Dame Tout Court: immer voelde hij dat dominerende en dat usurperende. De dame had een stralingskracht die zich over bijna alle velden uitstreckte. Zij moest de kreupele man met het gekroonde hoofd 'slaan', en die kon zelf maar een luttel ridicuul sprongetje maken. Dat was overigens ook het starpunt van Repelsteels ellende geweest: toen hij van die godgenagelde trap kukelde, kwam hij op een harde symmetrisch ingedeelde tegelgrond terecht, bedekt met nog hardere aangevoren sneeuw. Vanuit de hoogte bekeken, sneuvelde Reep op veld E2, zeer oneervol, hij had maar één stapje te veel gewaagd. Toen wist hij dat nog niet. Nu nog had hij de indruk niet voor niets gesneuveld te zijn: via zijn RX-avonturen ontmoette hij de vrouw die hem fataal zou worden. Maar dat was alweer een ander verhaal: hoe hij, tussen diverse dames door, zijn lijf veil had voor haar, voor haar alleen. Toch moest daar lange tijd over heen gaan, want vroeg bloeden en laat bloeien, daar wist Repelsteel Van der Weyden alles van.

Bij thuiskomst lag een van zijn drie kakelverse kippen dood in de legkist. Hij veronderstelde dat de te grote eieren die hij de laatste weken herhaaldelijk aangetroffen had, daar de oorzaak van waren. Omdat Repelsteel het verafschuwde pluimvee lijfelijk aan te raken, riep hij er een buurman bij. Ze verpakten de dode kip in een no return-Ultrahocherhitzungsmilkdoos en Repelsteel snoerde het lijvige (nou: aflijvige) pakket nog eens extra in een plastic vuilniszak vast. Pas als de stedelijke ophaaldienst langs geweest zou zijn, zou hij weer ongecomplexeed door huis en tuin stappen. Alras bleek dat de andere burens (hij betrok tijdelijk een verdieping van een huis, onder hem leefde een klein maar gelukkig gezinnetje) van het gebeuren op de hoogte waren. Zij waren verantwoordelijk voor het eerste gedeelte van de gemeenschappelijke tuin. Ze namen het hem kwalijk dat hij het hem toevertrouwde resterende perk als hoenderpark had ingericht. De vrees voor ratten zat er bij deze mensen diep in.

Ratten plachten wel eens via broekspijpen razendsnel naar omhoog te rennen. Repelsteel dus gezegd dat die kip niet door een rat was vermoord. Hij gezegd dat hij de twee overblijvende dieren zeer goed verzorgen zou, als ware het zijn eigen gebroed, dat hij desgewenst hun ontlastingen op zou sparen om in een vruchtbare krans om 's mensen rozen en plantaardigheidjes neer te leggen. Dit zou een hechte vorm van samenwerking kunnen betekenen, een aanzet tot burencöoperatieve. De bewoners van de laagste bij de grond gelegen etage gingen met rimpelende voorhoofdhuid weer naar hun vertrekken.

Maar de periode tijdens dewelke de verwachtingsvolle maand april een einde kende, kenmerkte zich door een gebeurtenis die in haar alledaagsheid voor hem niet-alledaagse proporties aannam. Een goede maar vrij oppervlakkige vriend belde des avonds om elf uur bij hem aan. Nog nooit was hij bij Repelsteel ten huize geweest. Dit zou evenmin nu gaan gebeuren: zijn verloofde, die Reep van haar noch pluimen kende, bevond zich wenend in zijn haastig geparkeerde auto. Door bepaalde omstandigheden, hij noemde die 'de droogte', waren haar contactlenzen eruit gewipt. Eerst bekwam Repelsteel de lust om te lachen, omdat hij dacht dat zoiets alleen bij belangrijke basketbalmatches voorviel. Het gezicht van zijn vriend schakelde die lust onmiddellijk uit. Of hij toevallig niet over een straffe zaklamp beschikte? Hij beschikte. Na enig zoeken ging Repelsteel, voorafgegaan door een sterke stralenbundel, mee naar de onheilswagen. Daarin zat het mooiste meisje dat hij tot dan toe ooit aanschouwen mocht. Ze durfde nauwelijks te bewegen, bang dat de contactlenzen dan definitief een dure herinnering zouden worden. Repelsteel bescheen haar geruime tijd met zijn lamp, van onderen tot boven, van boven tot onderen, terwijl zijn oppervlakkige vriend allerlei zachtzinnige handtastelijkheden op haar lijf uitvoerde. Vermocht ze hem te zien? O, wat was ze mooi. Kon hij haar redder in nood zijn? Afwisselend vloekend en nerveus lachend onderzocht zijn vriend nu de ruimte onder en naast zijn verloofde. Gelijk ontspoon zich tussen hun een heftige dialoog omdat hij wou dat ze uitstapte en omdat zij dat niet wou, want dan zat de kans erin dat de lenzen ergens op haar kleren of onder haar voetzolen verloren zouden gaan. Aldus bleef ze bewegingloos zitten, als het mooiste beeld ooit door een plastisch bekommerd kunstenaar gemaakt. *'Aus Erde geformt'*. Na een tiental minuten hield de zaklamp van Repelsteel het voor bekeken.

'Ook dat nog, merde!'

Zijn vriend, wiens naam we op verzoek niet afdrukken (want ook dat statuut van 'verloofde' was bediscussieerbaar), staakte het zoeken en ging balorig achteraan de auto tegen de bumper staan schoppen.

'Daar dienen bumpers voor, godverdomme. Komt dat tegen!'

Repelsteel zei tegen het meisje dat hij het erg jammer vond dat hij niet verder kon helpen. Daarna had hij het met de immer nerveuzer wordende vriend over de voldongenheid van zo'n onfeit.

Eindelijk reden ze heftig pratend in de donkere avond weg, hem als een lichtgevende christus in een sjabloon van duistere liefde achterlatend.

Ziedaar Repelsteel Van Der Weyden als hulpverlener. Ziedaar een van de belangrijkste redenen waarom hij zich soms dagenlang diep ongelukkig in zijn kamers op kon houden. Ziedaar waarom zijn kippen, god hebbe de ziel van een ervan, achter in de tuin opgesloten, soms wegens grote honger woedend tegen de afrastering aanvlogen. Pas in mei zou hij weer van dat lenzenloze meisje genezen.

Sedert de Japanse 'boom' in de auto-industrie flapte de rood-witte Mitsubishivlag aan de overkant van het huis dat ze huurden. Soms werd dat flappen van die vlag een

waarachtig vechten om die paal waar ze aan hing niet te moeten verlaten, wanneer bijvoorbeeld een strakke polaire wind van om de hoek aan kwam hollen. Als een ijzingswekkende bolide. Had je even gedacht: 'Nu is de boel ontmaagd, weg embleem.' Scheurensklaar bleef ze echter flappen, tot in je nachtelijke dromen toe, of wanneer je vergeefs de zo begeerde slaap najaagde. Flappen werd dan flippen.

Soms betrapte Repelsteel er zich op dat hij die vlag nogal schaapachtig stond aan te kijken. Zijn symbool van een wijzer Oosten? Dag na dag en avond na avond hadden hun kamers naar best vermogen hun functie vervuld zoals ze die van ze verwacht hadden: een decor te zijn voor onrustige geesten, een refugium na gedane zaken. 'Die huis van die dowe' voor Breytenbach of 'Quinta del sordo' voor Goya.

Bijvoorbeeld dat het weer eens herfst was geworden, zoals dat eeuwig gebeurde in het beklijvende gedicht van Hans Lodeizen 'Een lege postbode verdrinkt in de landweg'. Na een windstilte waar iedereen (we, je, ik, men) roerloos zijn deel aan had: bruin, bevredigd, vredig. Iemand slaagde bij terugkeer er niet in de deur van zijn woning te openen wegens anderhalve maand onbeantwoorde briefwisseling en niet-verslonden couranten. Een geur van afwezigheid zette zich even op de slijmvliezen af. Men slikte een allerlaatste polaramine door. En dat het nu maar vlug eens mocht regenen! Door een keukenvenster de zon tussen hangen en wurgen, om elke avond wat vlugger het fantasma der dingen te ontvluchten. Zo deze keerzij: het innen van de tol, het vallen van het blad zonder onderscheid. Meerlobbig, dubbel vinspletig, getand, evengevind, ongedeeld, samengesteld. Eender wat: bomen kregen blaren en lieten die los. Het bewind zonder weerga, deze welluidende namen: zuidwester, stuitwind, krimper, antipassaat, dwarrelwind, sirocco, zeewind. Aanlandig, afluandig. Heer Wind. Heer Rukwind. Hij was u goedgezind. Niet-gelijknamig en wispelturig snelde Hij in al Zijn gedaantes over dit aardoppervlak henen. Iemand hield voor deze overmacht de hoed in de hand. Ergens werd een adem afgesneden. En dus, zo: dat het andermaal herfst was geworden, in zijn stad.

De redekunstenaars hadden de terrassen verlaten. De warmte van weleer werd insulair. Nu de mimicry der goedverwarmde winterpaleizen (klazen, Kerstmannen, miss shampoo, de kromtaal der aanprijzingen en loftuitingen). Nu de reinaardij der handelaren en doe-het-zelvers. Hun verkoopkracht, small talk, stopwoorden. En in de naam der mode een mis te Parijs.

Herinneringen na een te kort bezoek. In de verdomhoek van de expositieruimte hing het 'werk', maar toch slorpte het volledig zijn aandacht op. Een omschrijving, even om het onderwerp zwenken, meer is niet mogelijk: een provinciestad kortstondig uit een jarenlange coma wakker schudden zodat na bolwassing ongeveer alle voorradige torens (wereldlijke, culturele, confessionele) schots en scheef op het netvlies verschenen. Zo moest hoogstwaarschijnlijk zijn herinneringsmechanisme functioneren: een vluchtige collage van subsequente gezichtsvelden (schootsvelden?) zonder echt houvast of referentiepunt. En daarbij onomkeerbaar te weten dat de ijstijd naderbij schoof, na een interval van opwarming, nader tot ons allen, u en ik, nader, dichter. Elke close-up deed hem rillen. Vermeende stemmen in een verre uithoek. Sleutel aan de heup. Het oor te luisteren gelegd aan een morrende muur: nog gehoord van de Zevensprong. Hoe de koning uit stelen ging. Gillende stoomfluit. Vriesmaan. Bewasemde ramen. Huizen waar doe-het-zelvers eigenhandig aan veranderden. Zondagbezoek. Gerinkel van glas in een boodschappentas. Gordijnen als ingetogen regen. Krullenjongen. Varkensharen. Herhaal. Stuitende knikker. Rode haren. Dikke dijen. Geluiden bij het eten van zomerfruit. Een god als een spraakgebrek: God. Omstreeks 1977 zag Repelsteel bij het aanknippen van de lichten 's ochtends de wilde diaspora van kakkerlakken in de keuken van het militair hospitaal aan de Boer-

gondische kust. Wanneer de zon het hoogst stond, klommen ze tijdens weekend-wachtbeurten op het platte dak van het kuurpaviljoen om er te blakeren. Zo kwakte Ph. van dat gloeiende dak op het parkeerterrein eronder neer, morsdood. Ph.: milde krekels in de schors van zijn stem, bij alcoholgebruik lastige spechten met repetitieve vergeldingswoorden. Kon mits bijscholing (nou: eigenwijze lectuur, ontscholing) een goed dichter geworden zijn, zo één die niet per se de bladspiegels overwegend wit liet ten teken van slimmige eenvoud en eenvoudige slimheid. Maar ook van op die ijdele hoogte vlak onder het mariablauwe zwerk: vliegtuigjes in spreidstand biddend, de onwezenlijke vibratie van de kustlijn in volle vakantieglod, en wat daar niet al aan het gebeuren was (: in de naar urine stinkende bunkers die binnenkort opgeblazen zouden worden, het snijden van de helm in de huid, een knarsende hamburger, zand in je reet). Tijdens die zomer was de matineuze unheimlichkeit uit de treincoupés verdwenen. Dan. Niet dan, toen hij zich in de trein bevond en niet goed wist uit te leggen waarom. 'Bij het ondernemen ener treinreis is het einddoel een habitueel punt van de planning'. Evenmin hoeft het een betoog dat weersomstandigheden (zijdelings, frontaal, onder, boven, ruggelings) hem in hun greep hielden. De klemvastheid van de winter was gekend, zo ook de broosheid van de lente. Alleen de stugheid van de treinen leek zich niets van de wisseling van de landschappen en hun seizoenen aan te trekken. Alsof snelheid en robuustheid borg stonden voor zekere ontsnapping. De zelfzekerheid van de trajecten tekende zich lijnrecht naar alle vertes af (noord, oost, zuid, west, rest). Ze troffen elkaar op de perrons, zij, onbekende reizigers. Van de ongeveer honderdtwintig passagiers hadden bij interpellatie honderdnegentien een reële bestemming. Eén enkele keer werd de interviewer voor schut gezet. Toen hij omzichtig even verder polste, merkte Repelsteel zijn oprechte verbazing. Hij ontweek echter zorgvuldig zijn vragen, zodat de slotsom luidde: 'Einddoel wel aanwezig, maar vooralsnog onbekend. Een niet-acuut reiziger, een latent passagieren met vraagtekens.' Hij beloofde later nog eens grondiger contact te nemen. Want had Repelsteel Van Der Weyden niet de logica der statistieken doorbroken? Echter.

We mogen u echter niet onthouden de treurnis die aan deze treinreis vooraf was gegaan. Avond na avond hadden ze gezamenlijk doorgebracht. (Maar dit op quasitoevallige wijze: het toeval is een kortere weg naar het einddoel). D.w.z. de kaarten gelegd tot een stuk in de nacht en langzaam maar vastberaden de alcohol in hun bloedbanen toegelaten zodat in de euforie van het onzichtbaar gevorderde uur nog tot een tocht door de stad werd besloten, urenlang de hun opgelegde lectuur van randbemerkingen voorzien tot uiteindelijk de laatste zekerheden (hun in de loop van diezelfde dag nog ex cathedra gedoceed) als zeepbelletjes zichzelf door een te lang bestaan eensklaps oplosten, tot de slaap ze had overmand weggezonden gebleven in een behaaglijke lethargie waarbij ten hoogste eens bij het omspoelen van de glazen in de tot de rand gevulde wastafel van gedachten werd gewisseld. Maanden waren aldus verstreken en hadden ze feitelijk nauwelijks beroerd, want literatuurstudie was 'van alle tijden'. Toen de zomer zijn bewind begon aan te kondigen (licht in de straten, polaramine, het doffe dreunen van stadsbussen), bevonden ze zich op de richel van het vaarwel na vier jaar vriendschappelijk oponthoud. En daar is een treurnis begonnen: duren tot in een herfst het pendelen tussen potentiële haardsteden, het razendsnelle dimmen van de bekende gezichten, het zich voltrekken van een proces dat ingeluid werd door de mededeling 'We zullen nog wel eens bellen.' Dan, uiteindelijk: dat het herfst was geworden in de stad van zijn keuze. De versnippering der ingewijden was een voldongen feit geworden. Nog nam hij dagelijks een trein. Hij ontving adreswijzigingen. Berichten van verandering van burgerlijke staat. Nieuwe gezichten drongen zich op; oude krachtvelden ver-

toonden slapte. Bij de dagelijkse verhuiswoede rukte hij telkens een reep uit het nog erg nabije verleden. 'Een ongehoorde verhuisdrang hem kenmerkend.' Een tijdlang hokte hij simultaan op drie adressen. Kiezen was verliezen. Correspondentie raakte spoorloos. Even werd hij wanhopig bij deze ongewilde chaos. Er kwamen uitnodigingen tot deelname aan mediocriteit. De inertie van zijn treurnis sleepte tot tegen de winter aan. Daarna werden sommige beelden helderder. Ze huurden het huis tegenover de flappende Mitsubishi-vlag. Achter in de tuin sloten ze een aantal dieren op. Drie seizoenen lang, dag na dag, avond na avond, voelde hij zich matineus en acclimatiseerde hij maar langzaam. Hij zag zichzelf niet zo onmiddellijk de moord van zijn leven begaan en daarna een zwervend bestaan op deze blauwe plek in het heelal leiden. Hij niet. Niet hij.

En zo was de zomer plotseling geen vacuüm meer. Hij had een heuse maar ietwat onderbetaalde job, zodat hij een mogelijke levensgezellin eens feestelijk mee de stad in nam, zodat hij enkele keren vlug na elkaar de bloemetjes buiten zette met ongeveer alle bereikbare vriendscharen. Medio augustus stelde hij een ernstig werk-schema op waar hij zich koste wat kost aan wenste te houden. Alsof 'men' iets geroeken had, viel op vijftien augustus het bericht in de bus dat zijn huur met zes percent de hoogte in ging. Er stak nog een briefje bij met het verzoek 'geen dieren meer in de tuin te houden'. Repelsteel censureerde elk contact met de burens, stopte op een vroege zondagochtend zijn fel protesterende kippen in een kartonnen doos en reed ermee de stad uit. Vijftien kilometer verder, aan de dode zijarm van een belangrijke provinciale waterloop, liet hij de dieren in de vrije natuur los, hopen op een gunstige lotsbestemming voor ze. Vogelvrijheid! Uit louter wraak liet hij bij thuiskomst de rijkelijk bescheten doos opstandig in de gemeenschappelijke ontvangsthal achter. Daarna roofde hij het laatste duo ongeforceerde eieren uit het hok, bakte die bedachtzaam, werkte eerbiedig de struif naar binnen en spoelde die door met een kop hete vesuviusthee. Amper acht uur in de ochtend was het toen dit alles reeds plaats had gegrepen. Diezelfde zondag vertrokken de burens van de gelijkvloerse verdieping ('de platvloersen' noemde hij ze) met een reuzencaravan naar zee, niet zonder dat de man op Repelsteel tuingedeelte een vuur had gestookt waarin onder andere zijn kartonnen doos laaiende furore maakte. Het was een triomfvuur waar ook de dochter aan deelnam, beïnvloed door de vaderfiguur. Van Der Weyden stond een kwartier lang gemelijk op het terrasje toe te kijken, in stilte de meest schunnige en ongecensureerde woorden van vergelding over het tafereel doen nederdalend. Hij zei onder andere hardop dat wie vuren stookt, lijdt aan seksuele afwijkingen van de ergste soort. Hij werd er voorwaar geil door. Omdat hij het laatste woord in deze zaak wou hebben, en omdat hij het onterecht vond dat precies deze creaturen naar zee trokken, met hun lelijk schijthuis aan hun trekhaak, urineerde hij 's avonds laat nog uitvoerig op de resten van het vuurtjestook, zich daarbij de beelden van een bloedende vader en een naakte dochter voor de geest roepend. Bibberend in zijn warme shetlandpull dankte hij daarna het Opperwezen voor zijn alleenheerschappij: hij meende vernomen te hebben dat de vuurstokers twee weken weg zouden blijven. Twee weken lang zou hij het spievenstertje in de voordeur open laten. Twee weken ongestoord kunnen peinzen. Peinzen over het kiezen van een levensgezellin. De tijd begon te dringen, vond hij.

Zeventien uren later ontkurkte hij samen met Marcus in diens vreemde spiegeltuin nog een moeilijke fles. Toen ze in de stralen van de zon elkaar toeklonken, braken hun glazen met een gedempt rinkelend geluid.

'Andy Warhol had dit moeten filmen,' zei Marcus flegmatiek. 'Het waren de laatste Canadese glazen van Roemeense afkomst uit mijn vaders collectie. Nu herinnert

alleen nog een padvindingsmes aan mijn kindertijd op een ander continent.'

'Tja, het wordt nu anders glas geblazen,' antwoordde Repelsteel, een zinsnede uit de klassieke wereldliteratuur parafraserend.

'Afgelopen met dat oergezellige rinkinken.'

'O, het was dus kristal?'

'Helemaal.'

'Ik wil ook van die kamers weg. Lijkt me te vrijgezellig aan het worden.'

'Even de Boergondische glazen bovenhalen om deze diepe gedachte te bespreken.'

'En bespreken.'

De Boergondische Landelijke Omroep presenteerde zowel op radio als op televisie een serie programma's waarin menselijke flaters werden geëtaleerd: historische vergissingen tijdens belangrijke hoogstaande concerten, apocriefe en nooit geziene filmpellicules waarin vermaarde sterren hun tekst vergaten of waarin hun op te zetten hoed drie maten te groot bleek te zijn. Men bood tevens een bloemlezing van zetduivels uit de Boergondische pers.

Toch gaf Repelsteel het nooit op. Hij liep niet, ouder geworden zoals zijn vrienden, als een geslagen hond in de werkelijkheid rond, zoals zijn vrienden. Die Reep, die deed er wat an! We volgen hem nu even, als u het verder goedvindt.

'Ik vond dat het er maar es uit moest,' zei ze.

'Dat vind ik ook. Het is goed zo,' antwoordde hij, daarbij gelijk denkend dat hij de laatste tijd eigenlijk te vaak in 'vochtige plekken' vertoefde. Misschien zou dat nu gaan veranderen, door wat ze aan het zeggen was, gezegd probeerde te krijgen. Alles zou nu weer als vroeger worden. Of althans ...

'Ja,' zei hij nog eens.

Hij slikte een scherfje verdriet door en bereidde een verse bestelling voor.

'Zouden we daar nog iets op drinken?'

'Op de nieuwe wending. Ja. Goed idee.'

'We drinken hetzelfde, oké?'

'Ja.'

Ze koos iets duurs; het hoorde zo.

Eigenlijk greep hun dialoog in het Esperanto plaats. Dat was mogelijk doordat ze allebei een intensieve cursus achter de rug hadden en al een aantal jaren zich bij gelegenheid van deze geconstrueerde taal bedienden. Hij had B. in dit verband leren kennen.

In de loop van juli had hij zich dan uiteindelijk toch eens voor een cursus gevorderden ingeschreven om de laatste hand te leggen aan zijn nieuw verworven taal en om twee weken lang uitsluitend Esperanto te spreken. Er was in het dagelijkse leven in Boergondië heel weinig gelegenheid om die kennis in de praktijk om te zetten. De 'quinze jours' (hun landelijke president was uit het Franstalige deel van Boergondië afkomstig, het drukwerk ook, maar daar hadden ze hoegenaamd geen bezwaar tegen) zouden plaatsvinden te Y.-sur-O., een locatie in de Boergondische Ardennen, in het uiterste zuidelijk uitgezakte puntje op de landkaart.

Op de veertiende augustus begaf Repelsteel Van Der Weyden zich via het openbaar vervoer naar deze plaats; hij gebruikte een combinatie van trein, semidirecte trein, omnibus en streekgebonden seizoenbus. Het regende een beetje. De vaste materialen lieten een prettige zomerse geur los. Tegen de valavond bereikte hij zijn bestemming. De aangekomenen werden door enkele bestuursleden de hand gedrukt met de steevast opmerking dat 'het alleen vanavond nog in de moedertaal van het vaderland zou gebeuren'. Men opende de deur van kamer 28 voor Repelsteel en liet hem alleen. Hij mikte zijn bagage op het bed en ontsloot onmiddellijk zoveel mogelijk

ramen. Er was een beperkt uitzicht op een lelijk bos, in toom gehouden door een hoge afrastering. Daarvoor lag het parkeerterrein, waar de auto's zij aan zij stonden volgens het visgraatprincipe. Hij ontcijferde Deense en Duitse nummerplaten. De parkeerplaatsen waren gemarkeerd door op de grond gelegde geelgeverfde buizen. De kamer deed duidelijk dienst als loutere overnachtingsmogelijkheid. Een piepkleine tafel met één stoel moesten het doen. Er waren veel kamers, want het gebouw telde vier verdiepingen. Alleen de benedenverdieping was gedeeltelijk ingericht als ontmoetings- en studiecetrum. Hij inspecteerde zijn schoudertas en diepte er de spullen uit op om zich te verfrissen. Vijf minuten later observeerde hij nog een poos het gemanooeuvreer van achter zijn openstaande ramen, de handen ver uiteen op de vensterbank steunend. Daarna nam hij de handleiding uit zijn tas en herhaalde hij nog even enkele kennismakingsformules in het Esperanto. Om 19:00 stipt zou beneden de groepsmaaltijd plaatsvinden.

Je moest maar van zo ver gekomen zijn om hier een streekgenote aan te treffen! Tijdens de inleidende avondlijke voordrachten kwam hij naast B. te zitten. Omdat iedereen iedereen zo vlug mogelijk wilde leren kennen, deden B. en hijzelf dit dus ook. Ze bleken nauwelijks vier kilometer van elkaar af te wonen, maar afwezigheid van 'samenloop van omstandigheden' had ze nog nooit voorheen samengebracht. Nu dus wel. Ze beleden hun geloof in de Taal van de Hoop en informeerden naar elkaars vorderingen, contacten, ambities. B. bleek al op vloeiende wijze in het Esperanto te kunnen converseren. Hem zou die cursus hier in Y.-sur-O. daar ook toe in staat stellen. Ze beloofden elkaar die eerste avond nog eens op te zoeken; ze had kamer 33 toegewezen gekregen. In een van de pauzes knoopte Repelsteel een gesprek aan met een oudere Deense vrouw. Eigenlijk werkte ze al vijf jaar voor een Nederlandse bibliotheekstichting in V. De laatste spreekbeurt was gewijd aan de 'gang van zaken' betreffende de veertiendaagse. Die duurde wel anderhalf uur en greep plaats onder veel hilariteit en geroezemoes.

Daarna – het was al halftwaalf geworden – bleef de bar onbeperkt open. Er was onmiddellijk een ware volksverhuizing in de richting van de makkelijke zitkuipjes die in groepjes van zes rond cirkante tafels opgesteld stonden. Repelsteel constateerde dat B. toevalligerwijze niet in zijn groepje zat. Ze was in een druk gesprek gewikkeld met hun streekpresident, die hij zelf al vroeger via drukwerk en enkele provinciale bijeenkomsten had leren kennen. Op een bepaald ogenblik keken beiden zijn richting uit. De streekpresident deed tekenen van herkenning. 'Dat hij wel eens naar hem toekomen zou'. Repelsteel gebaarde begrijpend terug en moest onmiddellijk daarna zijn beste Frans bovenhalen om een vraag te kunnen beantwoorden. Of hij wel wist hoeveel honderdduizenden literaire werken ter wereld al in het Esperanto waren vertaald? Ja hoor, daar was hij vaag op de hoogte van. Tja, zelfs een beetje beroepshalve.

'O ja?'

Hij probeerde het uit te leggen.

'Vandaar die interesse voor andere talen? Andere dan natuurlijk gegroeide, bedoel ik.'

'Ja, dat zal wel. Ja. Zijdelings wel, ja.'

'Gelukkig man die tussen de boeken zijn dagelijks brood wint.'

'Niet altijd zo prettig hoor. Veel teksten die te ver van mij af staan.'

'O, begrijpelijk.'

Er werden helgekleurde drankjes op roltafeltjes aangereden. Iedereen plukte er een-tje van. Van deze nieuwe fase maakte de streekpresident gebruik om Repelsteel Van Der Weyden de hand te komen drukken, zeggende dat hij hem niet onbekend voor-

kwam en dat ze eenmaal terug thuis maar eens een afspraak tot nadere kennismaking moesten regelen. Reep zei dat hij dat wel op prijs zou stellen en dat het dan eigenlijk een 'hernieuwde' kennismaking zou zijn. Na verloop van tijd brokkelden de zittende groepjes af en zochten onderlinge kennissen elkaars gezelschap op. Dit was immers de mensheid, ook onder Esperantisten. Verscheidene deelnemers bleven in aperitiefhouding converseren, enkelen rond de schenктоog geschaard. Iets na middernacht al verdwenen de eersten naar hun kamers.

B. bevond zich nu naast Repelsteel. Men beschouwde hen blijkbaar als vertrouwde kennissen, want niemand kwam nog aan hun gesprek deelnemen. Eén keer merkte Repelsteel hoe de streekpresident met twee gestrekte vingers hun richting uit wees, dit waarschijnlijk om aan te duiden dat ze met z'n tweeën uit eenzelfde omgeving afkomstig waren. Hoewel hij B. pas had leren kennen, was hij ietwat geflatteerd door deze stand van zaken: het gezamenlijke refereren naar hun smeedde eigenlijk een vlugge prettige band. Rond halfdrie (ouwe rotten deelden hun mee dat dit het gebruikelijke uur van slapengaan was) nam hij aan de deur van kamer 28 afscheid van B., die zich een verdieping hoger begaf. Eigenlijk was hij blij dat hun streekpresident nog beneden zat. Terwijl hij dit god weet waarom aan het bedenken was, de sleutel in het slot wikkend, zag hij hoe B. zich op het einde van de gang nog eens omdraaide, hem een kushandje toewierp en dan de trap naar haar verdieping besteeg.

Hij constateerde dat hij de ramen in zijn kamer open had laten staan, maar met het vooruitzicht van een veertiendaagse met B. in zijn gezelschap, doodde hij met kwieke wellust, hemelsbreed optimisme en zonder een scherfje wroeging het daaropvolgende halfuur tientallen zomerinsecten. Vooraleer hij ten slotte hondsmoe het peertje uitknipte, besloot hij bij de eerste de beste gelegenheid stiekem de verdieping van B. te verkennen. Zichzelf verder zegenend om zijn ambitie de Taal van de Hoop nu volledig onder de knie te krijgen, viel hij in slaap.

Er deed zich een onsamenvangende droom aan hem voor. Iemand kleefde net zoveel plastifigurastukjes tegen de voorruit van zijn groene auto (die veilig en wel thuis stond) tot die met een dof geluid ergens in een berm stilhield, omdat zijn zicht tot nul was herleid. Daarna bevond hij zich in de bar van het zwembad te H., gemeente waar hij jaren geleden eens een auto-ongeval had. B. was aan het zwemmen. Ze waren door dubbele beglazing van elkaar gescheiden en konden elkaar niet horen. Uit de jukebox in de bar weerklonk een levenslied: *Tu t'en vas*. De woorden werden door B. voortdurend mee gearticuleerd, terwijl ze immer verder met langzame slagen door het water kliefde. Het toetsenbord van de ouwe jukebox was een schaakbord zonder stukken. Het werd bespeeld door een jonge kerel die zich kwam voorstellen als 'Lid van het Fonds voor Onopgehelderde Misdaden'.

'Ik heb de woestijnziekte te pakken,' vertrouwde Repelsteel even later B. toe, bij de koffieautomaten in de traphal.

'Geeft niet,' antwoordde ze. 'Niets is minder esthetisch dan het springen van paarden. Als het de olifantsziekte maar niet is.'

Tegen de ochtend werd hij wakker, meende hij wakker geworden te zijn, maar hij sliep onmiddellijk weer in en sloeg aldus het eerste ontbijt te Y.-sur-O. in het uiterst zuidelijk uitgezakte puntje op de Boergondische landkaart over.

De sessies grepen plaats afwisselend in het talenpracticum en in de aparte lokalen. Hem viel het geluk te beurt tot B.'s leergroepje te behoren. Tijdens de onderbrekingen leerden ze elkaar grondiger kennen. Van beider zijde waren er enkele heel concrete bezwaren tegen een eventueel hechte band die zich tussen hun wel eens vormen kon. Dat beseften ze wel, maar ze spraken dit nu nog alsnog niet uit. Feit was dat ze op dat zomerse eiland de Taal van de Hoop aan het bedrijven waren. Zo vaak

ze konden, wandelden ze in de omgeving. Toen na drie dagen de streekpresident hun met een slim knipoogje meedeelde dat hij vond dat ze erg goed met elkaar opschieten konden, zochten ze elkaar in hun kamers op. Of ze verschansten zich in een café vier kilometer van het centrum verwijderd, meer in het eigenlijke Y.-sur-O. Hun gesprekken gingen de filosofische toer op, maar eigenlijk was het tweederangs-gefilosoferen waar ze zichzelf met een zekere wellust aan overgaven. Het kon ook het bedjespreiden betekenen, om bij voorbaat de bijna onvermijdelijke liefdesdaad die tussen hun hier plaats zou vinden, te verantwoorden. Dat ze met elkaar in bed zouden belanden, stond als een paal boven water. Alleen wist Repelsteel niet in welke kamer dat zou gebeuren. Hij hoopte ook dat het niet gebeuren zou na de slotfeestelijkheid, volgende week zaterdag. Er was dus nog een ogenschijnlijke zee van tijd. 'Bij de terugreis sporen we apart naar huis,' zei B. de donderdagavond van de eerste week. 'Ik zou het liever zo zien.'

Repelsteel knikte van ja en dacht van nee. Dat moest ze wel aangevoeld hebben. 'Zie je, na dit, ik bedoel: wanneer dit hier afgelopen is, zie ik het niet meer zitten om nog nader contact te houden. Ik eh ...'

De rest van haar woorden wuifde hij – alweer met tegenzin – weg.

'Nee nee, dat verwacht ik toch niet. Eh ... we weten waar we staan, niet? Of bijna toch.'

Hij had de indruk dat het hoge woord eruit was.

Het sein voor het avondmaal onderbrak hun gesprek. Aan tafel stelde de heer P. hem voor diezelfde avond een schaakpartij op te zetten. Hij weifelde, want B. had daarnet al een avondwandeling naar een dode arm van het riviertje O. gesuggereerd. 'Laat ik die partij te goed houden,' antwoordde hij dan. 'Ik geloof niet dat ik me vanavond beschikbaar kan maken.'

'O, da's oké,' zei de heer P. ruitertlijk. 'We zien elkaar nog wel, niet?'
'Zeker.'

Tijdens die wandeling hield hij B.'s hand in de zijne. Ter plekke was het niet te koud om zich, steunend op de ellebogen, naast elkaar neer te vlijen. Hij had zijn pull op het gras uitgespreid. Ze praatten over wat ze observeerden en interpreteerden dat naar believen. Op een akker in de verte liepen nog enkele vage figuren iets minuscuuls te doen, iets wat met het landschap te maken had. Ze bleven ongeveer ter plaatse in die kleine oneindigheid. Geleidelijk kwamen Repelsteel en B., via vragen en antwoorden met veel modale woorden en zelfcorrigerende bepalingen, tot de kern van de zaak: dat ze hoe dan ook elkaar op zo korte tijd een beetje gingen liefhebben, die indruk hadden ze althans, dat het eigenlijk een enorm toeval genoemd mocht worden dat ze luttele kilometers van elkaar af woonden en tot voor deze veertien-daagse dat niet eens wisten, ja, en viel het voor de anderen hier niet op dat ze vaak samen waren of elkaar opzochten? Deed iedereen niet zijn best om zoveel mogelijk nieuwe niet-streekgebonden contacten te leggen? Was dit overigens ook niet een van de belangrijkste bedoelingen van de kunstmatige taal die ze hier volledig onder de knie probeerden te krijgen?

Ze hadden beiden, zo bleek, al andere verbintenissen van langdurige aard aangegaan. B. had die ochtend een brief uit Nederland ontvangen, waar haar verloofde S. in naam van een of andere stichting i.v.m. computerlinguïstiek internationale ontmoetingen diende te hebben. Hijzelf zat al enkele dagen zowat met een slecht geweten voor zich uit te kijken, want hij wou de liefde van zijn thuisblijvende vrouw en kind niet verliezen. Het afscheid op de veertiende augustus was al zwaar genoeg geweest. R. en B. constateerden dat iets vreemds zich tussen hun voltrokken had en besloten tot rekkelijke redelijkheid. (Onwillekeurig dacht Reep hierbij aan het begrip 'vakantie-

lief'). Ook zo kon het fijn zijn, zei B., dan hoefden ze hun gedachten, handelingen en uitspraken niet in goed en kwaad op te delen. Een mensenhart was immers groot, en links en rechts of boven of onder, nou: dat leek een erg onbehouden indelingswijze. Alsof je een voorranglijst van geliefden kon hebben, genummerd en geklasseerd. Hij beaamde dit volmondig en geestdriftig, en ze besloten de avondwandeling met een zoen en een probleemloos 'welterusten'.

Het verliep echter niet zo makkelijk als ze gedacht hadden. De woorden die ze tijdens het afscheidsfeestje met elkaar wisselden, waren gekleurd door een vreemd soort onvermijdelijkheid waaraan ze eigenlijk, als ze dat echt wilden, hadden kunnen verhelpen.

'We zijn de kuisheid zelve,' fluisterde B. hem plotseling in het oor. De eerder spottende toon waarop ze dit deed, kwetste hem meer dan hij liet blijken. Daar moest je een mooie vrouw voor zijn, om zoiets op zo'n ogenblik gefluisterd te krijgen. Ze flirtten de hele avond en een stuk in de nacht door, maar toen vond B. allerlei uit om het uitzichtloze gescharrel enige zijwegen in te laten slaan. De twee weken waren vlug gegaan. Repelsteel hield een helse kater aan het slotfeest over. De Taal van de Hoop hanteerden ze nu wel vlotjes.

Thuisgekomen werd hij beroepshalve onmiddellijk met veel werk geconfronteerd. Zijn vrouw jongleerde ondertussen ook als een bezetene met de Rubikkubus.

'Blauw is de kleur van de trouw,' zei hij haar eens.

Van eind augustus af was hij zich dagelijks meer ongemakkelijk gaan voelen, want B. en hijzelf hielden via een geheim circuit nog altijd intens contact. Ze troffen elkaar zelfs soms af en toe. Hun ontmoetingen (op de meest onvoorstelbare ogenblikken en plaatsen) hadden iets treurigs over zich. Ze probeerden dan zo vlug mogelijk zo veel mogelijk gezegd te krijgen: de hun toegestane tijd was kort, en elke week gebeurde er veel waar ze elkaar van op de hoogte wensten te houden. Die gejaagdheid plus daarbovenop het uitzichtloze van hun verhouding sorteerde onaangename effecten. Gaandeweg namen ze grotere risico's, die een nog grotere onverkwikkelijkheid in de hand werkten. Enkele bekenden van B. en enkele van hemzelf hadden ze al eens 'en passant' toegeknipt. De judassen. Die herkenningsteknikjes deden een alarmbelletje rinkelen. Maatregelen dienden getroffen te worden: geen opzettelijke afspraakjes meer. Men zou 'en passant' niet meer kunnen 'slaan'.

Dat ging twee weken goed. Het werd kouder. De heksen van de herfst haalden hun bezems boven. Voorwendzels zorgden ervoor dat B. hem nog af en toe op kon zoeken. Geen mens ter wereld zou ooit haar vindingrijkheid op dit terrein voor mogelijk kunnen houden. Eind november zaten ze samen in zijn zeer groene auto voor zich uit te staren. Hij rookte onophoudelijk, en er verscheen condens op de ramen: dubbele bescherming tegen de boze buitenwereld. Ze zagen vrijwel niks, en ze werden evenmin zelf gezien. Er was iets. B. hield haar handschoenen aan. Een kwartier lang hadden ze Esperanto gesproken, voor de aardigheid. Maar dit was duidelijk de zomer niet meer.

'De streekpresident was op bezoek,' vertelde ze.

'O, die. Ik moest hem nog es opzoeken, zei hij. Nog geen zin gehad.'

'Stefaan was er ook bij. Zeg eh ...'

'Ja?'

B. keerde zich naar hem toe: 'We moesten maar beter goed uit onze doppen kijken. De streekpresident kwam me uitnodigen om weer naar de maandelijkse samenkomsten te gaan. Hij vroeg of ik jou gelijk niet kon vragen. Maar eh ... hij deed nogal stellig, vond ik. Stefaan zat er ook te nieuwsgierig bij en informeerde achteraf uitvoerig naar wie jij wel mocht zijn en of hij jou niet kende.'

'Ook dat nog. Meid: het wordt weer spannend.'

B. keek bedrukt. Ze wenste niet mee vrolijk te doen. Hij werd onmiddellijk weer ernstig.

'Wat nu?'

'Jij zou ervoor moeten zorgen dat de president niet bij je aanbelt. Je zou hem beter zelf eerst opzoeken. Hij werd op bepaalde ogenblikken echt vervelend, weet je. Hij zou je in een oncomfortabele positie kunnen brengen.'

'Hij is zelf verlekkerd op je knappe snoetje, dat zeg ik je. Ik merkte het in augustus al.'

'En eh ... '

'Ja?'

Repelsteel bleef B. erg lang vragend aankijken, terwijl een kleinschalig soort woede in hem opsteeg. Soms irriteerde het hem dat ze A. zei, terwijl hij verder het raden had naar B.

'Is er dan nog iets? Zeg het maar hoor.'

'Eh ... zien we elkaar volgende donderdag nog eens? Ik moet je nog wat zeggen, maar ik wil er eerst nog een paar nachtjes over slapen.'

'Tja, mij goed hoor. Als jij dat zo wil. Niks op tegen. Integendeel.'

Ze vlijde haar hoofd tegen zijn schouder en toen ze de auto uitstapte, hadden ze geen woord meer gewisseld. Hij had gedacht dat hij er beroerder aan toe zou zijn, want allang had hij dit moment als onafwendbaar voorvoeld. Mensen waren complexe wezens. Er was een enorme kosmos boven en onder ze, hun tijdsbesef zat foutief ineen, hun bestaansreden was duister, hun duurzaamheid was belachelijk kort. Waarom dan niet ... Daar was zijn onvoltooide vraag weer. Voldongenheid alom.

De volgende dagen nam gedachteloosheid bezit van hem. Dat was niet zo erg. Hij had het zich heel wat moeilijker voorgesteld.

Diezelfde week nog slaagde zijn vrouw erin de negen blauwe Rubikblokjes op één vlak te verenigen, terwijl in de warenhuizen handleidingen werden aangeboden om in een mum van tijd de hele kubus te ontraadselen. Het bleek de eenvoud zelve.

'Mi opiniis ke tio devis esti dirita,' ŝi diris.

'Tion mi ankaŭ opinias. Tio estas bona,' mi respondis samtempe pensante ke mi tamen lasttempe restadis tro multe en trinkejoj. Eble ĉi tio nun ŝanĝiĝos, kaŭze de tio kion ŝi nun diris aŭ provis diri. Ĉio denove iĝus kiel antaŭe. Aŭ almenaŭ ...

'Jes,' mi diris denove.

Mi englutis pecon da ĉagreno kaj prepares novan regalon.

'Ĉu oni ankoraŭ ion trinkos je tio?'

'Je la nova turniĝo. Jes. Bona ideo.'

'Ni trinkos la samon ĉu, bone?'

'Jes.'

Ŝi elektis ion pli multekosta, kiel decas.

Dit alles speelde zich af in een jaar dat nader bepaald kan worden, maar dat ook eender welk jaar zou kunnen zijn, toen op 30/5 in Bangladesh president Ziaur Rahman werd vermoord, toen op 6/10 in Egypte Sadat werd vermoord, toen in februari in Zimbabwe bloedige gevechten plaatsvonden tussen Sjona's en Ndebeles, toen op 13/5 in Rome op de kerkvorst werd geschoten, toen in de Westelijke Sahara de ge-

vechten tussen Marokko en het door Algerije gesteunde Polisario immer voort bleven duren, toen op 19/8 in de Golf van Sidra Amerika en Libië even oog in oog kwamen te staan, toen vanaf 27/10 Zweden zich opwond over de aanwezigheid van een Russische duikboot in Zweedse territoriale wateren, toen op 13/12 het leger in Polen gewelddadig ingreep, toen West-Europa de straten van zijn hoofdsteden opgevuld zag met spandoekmensen tegen kernwapens, toen op 30/3 een aanslag op filmster derde categorie Ronald Reagan mislukte, toen Soedan, toen Libië, toen Soedan en Libië, toen Libië en Soedan, toen Midden-Amerika, toen Afghanistan, toen Ecuador en Peru, toen Ciskei, toen Diana.

Hadden al die volkeren, etnische eenheden, stammen, grootmachten en leiders het Esperanto als Taal van de Hoop willen propageren en gebruiken, dan zou grote aantal internationale littekens misschien onbestaande geweest zijn. Immers: *la plupart des occasions des troubles du monde sont grammairiennes.*

Deze regen was grenzeloos. Er was geen begin of einde aan, alleen een middenin. Vandaag zou dit niet veranderen, gisteren was het eender geweest. Misschien moest iedereen maar nog eens slapen gaan, zodat ongemerkt ...

Er was ook het treurige gebouw waar die regen een lijkwade rond drapeerde. En enkele gedachten. Hoe je op een zomeravond binnenshuis de koelte opzocht en aan het eenzame geklikklak in de straat de leeftijd van de voorbijstappende vrouw raden kon. Dat was een verhaal waard. Hoe Yvan V., nu al vier jaar niet meer van deze wereld, in het halfduister van zijn huwelijksnacht (hoe kon hij daarvoor zo blind geweest zijn!) het getatoeëerde 'EDDY' op de venusheuvel van zijn ovenwarme vrouw ontcijferde en prompt daarna door een lus die uit een boom bengelde naar een betere plek verkaste. God had met een lasso gegooid; Yvan had er gebruik van gemaakt. Vier jaar al, maar dat was nog een ander verhaal.

In dat gebouw zat je er machteloos bij, opkijkend uit een boek (Maugham, Streuvels, Dostojewski, de grote leren), omdat iemand met een agogisch beroep (wie werpt de eerste steen?) informeerde naar 'waarover het ging'. Zou hij het antwoord daarop met 'ach' in kunnen leiden, zou hij de muts van de beleefde verveling op kunnen zetten, zou hij als veiligste allrisk-optie op het antwoord naar de bladzijde kunnen verwijzen waar hij amper op was beland. Geen van deze reacties was de goede ten opzichte van filistijnen, hoewel die soms beweerden 'veel te lezen'. Oké: hij was dus zelf op lezen betrapt. Goed. Maar nu moest hij zoden aan de dijk zetten. Vertellen, man! Waarin bestond de actie? Hoe deed hij op kernachtige wijze het relaas van story en plot? Evalueerde hij met een gevleugeld woord? Aangrijpend? Gewaagd? Indringend? Niet onaardig? 'Anders'?

Kon hij dan niet één uur lezende gelaten worden?

Kijk: nu stapte die agoog ietwat berig het lerarenkamertje uit. Stilte daalde weer over Repelsteel neer, en bevestigde zich als geluidloosheid doordat er verre geruchten van buitenaf te horen waren: de partikels lawaai die lessen ex cathedra in een verouderd gebouw teweeg konden brengen. Nog dertien minuten kon hij lezen, dat berekende hij met een oogopslag op zijn pols. Toen amper de tweede minuut aantikte, brak de bediende het lokaaltje open, jonglerend met een blad waarop de benodigheden stonden voor de namiddagkoffie. Repelsteel klapte het boek dicht, zoals hij tijdens zijn leven al zovele boeken met een zucht dicht had geklapt. Dat was echter een voorbarige oorlogsverklaring, want de man wisselde geen gebenedijd woord met hem, er kon zelfs geen blik af. Repelsteel monsterde elk gebaar dat de kerel verrichtte, met zijn boek tegen zijn kin kloppend, in een nàverende repercussie van wat hij

daarnet gelezen had. Een gekke gedachte greep plotseling in hem plaats: mocht 'men' zijn boek op een bepaalde bladzijde openslaan, dat zat het erin dat 'men' ging twifelen aan zijn geschiktheid om hier aanwezig te zijn en dit beroep uit te oefenen. Van fictie en fictionaliteit hadden ze hier geen brood gegeten. Goed dat er muren waren waartussen en waarachter mensen plaats konden nemen teneinde lectuur te beoefenen.

Toen de vloeistof in het apparaat werkelijk als koffie neer begon te druppelen, liet de bediende met een lijkig 'voila' de gedane zaak achter zich en verdween als een djinn. Dat 'voila' was meer tot hemzelf gericht dan tot Repelsteels aanwezigheid, waarvan de koffiekerel slechts wazig en zijdelings kennis genomen had. Nu zat Reep hier verantwoordelijk voor dat apparaat te wezen, dat wonder van de techniek, hoewel hij ook zo weg zou kunnen gaan, ook verdwijnen als een Pontius Pilatus in de ingewanden van het Instituut. De koffie drupte verder door. Hij begon zich af te vragen of hij diende in te grijpen wanneer de bovenste streep bereikt was: een van de knoppen in- of uitdrukken bijvoorbeeld, of de stekker uit de muurprop wringen. Wat aangevangen als de nu al halfvolle glazen beker niet meer de hoeveelheid water uit de andere beker aankon? Was hun inhoudsmaat dezelfde? Waarom moesten zij een verschillende vorm hebben? Waarom brandde er geen lampje dat uit kon floepen wanneer de overheveling afgelopen was, het experiment beëindigd, water koffie geworden was, de eerste beker leeg en de tweede vol was? Kon de boel verhitten als hij die stekker met rust liet? Net toen hij op wou staan om dat technisch wonder van nabij in ogen-schouw te nemen, opende de bediende, luidruchtig niezend, de deur weer. Of alles oké was? Ja hoor, maar dat machien, moet dat niet ...

De deur bonkte alweer dicht en zette een geluiddemper op het zich verwijderende gesnotter. Hij bleef zitten met het vage sjabloon van de koffieplurk op zijn netvlies. Heerlijk moest het zijn, om op nonchalante wijze met koffiezet- en andere apparaten om te kunnen springen, probleemloos allerhande van die toestanden op het energienet aan te kunnen schakelen en er nog resultaat mee te boeken ook. Veroorzaakte me een verkouden underdog daar eventjes een kannetje koffie zonder daarbij aanwezig te zijn!

Repelsteel stopte zijn boek weg. Hij ging uitvoerig wateren in het docententoilet. Op de binnenkant van de deur stond het niet meer weg te krijgen LEEGLOPERS gekal-ligrafeerd. Gelijk met het dichtritsen van gulp rinkelde een bel. Vijftien uur. Onmiddellijk hierna hoorde hij al voetstappen en stemmen. Hij bleef wachten tot hij vermoedde dat de koffie klaar zou zijn. Of, in het slechtste geval, zich een weg zocht over de zwart-witgeblokte lerarenvloer. Wellicht was het lokaaltje nu ook niet langer onbevolkt. Repelsteel Van Der Weyden was gered door de bel, maar de bladzijde waarop hij het boek dicht had geslagen, kon hij zich niet meer herinneren. Bij een volgende leesbeurt zou hij weer enkele bladzijden voor de tweede keer doornemen, omdat hij niet iemand was die met een 'ezelsoor' in een blad een gelezen stuk afsloot. Dan liever verlappen: lezen was een bestendigheid.

Zo greep de kleine oorverdoving van de pauze om hem heen plaats. Aanstekers klikten, koffie werd aangereikt, het prikbord met de mededelingen becommentarieerd. Men zei dat het oude wijven regende. Er was wat geinigheid rond. Een student wens-te een audiëntie bij de heer Van Der Weyden. Repelsteel ging een eind de gang op met hem, om te melden dat de beloofde fotokopieën nog niet gereed waren. De 'machines' in het 'rotariaat' waren stuk. Wanneer dan wel?? Tentamens voor de deur! Hij beloofde na het laatste lesuur van de dag in het rotariaat poolshoogte te nemen. De student knikte verongelijkt, wrong een bijna gemeen 'dank u' uit zijn spraakorgaan en stapte dan haastig richting clubzaal, een vlug wolkende hoeveelheid sigarettenrook

in zijn zog waaiend. Repelsteel keerde op zijn stappen terug en mengde zich onder zijn collega's.

In de trein naar huis haalde hij het boek boven. In een uithoek van zijn gezichtsveld zat een droom van een vrouw. 'Woorden schieten hier te kort,' flitste het clichématig door zijn hoofd, maar dat was niet waar, want zijn boek berstte van de mooie woorden, vlak voor zijn neus dan nog wel. Hij kon zich verder moeilijk concentreren en moest zich vermennen om een bladspiegel gelezen te krijgen.

'*Why can't we live together*' was op dat ogenblik een hit, een eerder wrange dan. Die spookte door zijn hoofd op de cadans waarmee het treinstel over de sporen joeg. Welke was nu eigenlijk de veiligste plaats in een trein: ruggelings naar de plaats van bestemming toe? Niet aan een venster? Het eerste compartiment? Dicht bij een deur? Links? Maakte bij ontsparing deze zeer mooie vrouw een kleinere kans om te sterven dan hijzelf? Met angst in het hart zag hij het tijdstip tegemoet waarop ze de trein verlaten zou. Hij wou eindeloos met haar openbaar vervoerd worden. Toch ging er niks boven een mooi boek. Dat landschap veranderde hier nooit. Jarenlang reisden de mooiste vrouwen tweede klasse. Lieve god. Je zat er zo machteloos bij, en mocht iemand ooit vragen wat er scheelde, dan zou een simpel schouderophalen het antwoord moeten uitmaken. Ziedaar waarom hij boeken las, veel boeken las: vrouwen maakten hem bang, apparaten daar huiverde hij van, hij kon niet naar behoren met elektriciteit omspringen. Bovenop dit alles konden treinen ontsporen en schepen vergaan. Maar hij zou er wel akkoord mee gaan dat er niets boven een mooie vrouw te verkiezen was.

Hij had er eens één persoonlijk gekend. Helaas kon die haar rechteroor knakken. Dan werd haar schoonheid prompt lelijkheid, door dat kleine ingreepje. Dat deed ze zoals andere mensen een knoop in hun zakdoek plachten te leggen om iets niet te vergeten. Werd ze op dat vreemde rechteroor attent gemaakt (blikken, geginnegap, gelach), dan herinnerde ze zich plotseling het verzonkene weer. Knakte ze dat oor dan opnieuw in normale pole-position. Kijk: ook daarom las hij boeken. Omdat ze haar adembenemende schoonheid op prozaïsche wijze doorbreken kon, en dat kwetste hem: dat ze als de eerste de beste durfniet iedereen onbevangen deelgenoot liet zijn aan haar gave om haar rechteroor te kunnen knakken. En aan haar vergetelheid. Dat ze dat onnodige talent ook in vruchtgebruik omzette. Uiteindelijk werd ze zo vergeetachtig, vooral waar het zijn persoon betrof, dat de lelijkheid haar permanent in begon te palmen: bijna dagelijks diende ze die afschuwelijke deuk in haar oorschelp aan te brengen. Toen was Reep alweer definitief aan het lezen geslagen. De grote Ieren, Gide, de Russen ...

Gezellig bruin was het in café De Blinde Fotograaf. Vanwege het weer bleef de deur lang openstaan. Vanavond zat Repelsteels slechte karakter aan de voorkant. Stijgend met het alcoholgehalte in zijn lijf keek hij ook immer driester in de ogen van een zeer mooie vrouw die even verderop in gesprek met een jonger meisje gewikkeld was. Ze dronken iets uit een glas met een voetje. Toen hij zijn aandacht onder de hem omringende kennissen verdelen moest, betrakte hij haar zo nu en dan eens op steelse blikken in zijn richting. Vrouwen konden dat perfect. Hij antwoordde met repelsteelse tegenblikken, tegen de muur leunend, één knie opgetrokken, zich met een voet zachtjes afzettend, impliciet zijn evenwicht voor de omstanders bewijzend. Mannen konden dat perfect. Men wisselde steeds vagere boodschappen uit.

Het was een prachtige zwartharige vrouw die snel ouder aan het worden was. Er was dus haast bij. Hij zou bijvoorbeeld enkele meters op kunnen schuiven. Hij zou zich ook inwendig bloedend los kunnen scheuren van dit oord des verderfs en verdwijnen

in de donkerblauwe nacht, zoveel exemplaren van haar gezicht hem achtervolgend als het aantal keren dat hij een blik op haar geworpen had. Het zou weer even genezen worden van een domweg opgelopen gekwetst gemoed, ziek van ogenschijnlijke liefde. Reep weigerde te aanvaarden dat hij dronken aan het worden was en kapselde met kleine hink-stap-slokjes het ene neutje na het andere. Af en toe verwisselde hij al enkele letters in zijn uitspraken. Soms klapwiekten zijn woorden door het steentijdperk van een prelinguale fase.

In een dergelijke toestand gevangen (geluiden die langzamer dan normaal het menselijke oor bereikten, details die zichzelf ongevraagd uitvergrootten en de achtergronden vager en onbegrijpelijker maakten) meende hij dat hij zijn zeer groene wagen nog besturen kon alsof er geen vuiltje aan de lucht was. Zijn snelheid lag hoger dan anders, dat was duidelijk, maar zijn ingrepen waren gelijk harder en strenger. Hoe had hij De Blinde Fotograaf verlaten? Welk twijfelachtig sjabloon nagelaten? Hij reed langs het oerstille kanaal dat een kwart van de stad van het andere driekwart afsplitste. Even dobberde zijn hoofd op de besluiteloze golfslag van snelle pro's en contra's, hij hield zijn linkerpink gereed op de richtingaanwijzer. Toen reed hij twee twijfelrondjes om het huizenblok en parkeerde dan de auto in een zijstraat. Te voet ging Repelsteel Van Der Weyden op het huis van lichte zeden af, vluchtig zijn financiële toestand controlerend.

De deur werd zacht door hem geopend. Er was welhaast geen gerucht. Het duveltje van de wroeging nam op zijn rechterschouder plaats.

'Zou je dat wel doen, Reep?'

'Ik heb mezelf in de hand, hoor.'

'Ben je de grenzen niet aan het verleggen? Nou: de jouwe?'

'...'

'Reep! Hé!'

'Mond dicht!'

Een beetje nijdig op zichzelf bleef hij aan de piepkleine bar staan. Een gordijn (waarachter even gelach had weerklonken) werd opzij geslagen. Een overweldigende vrouw doemde uit de ingewanden van het huis op. Neen, woorden schieten hier niet te kort: illegaal, zondig, fluwelen, zedeloos, losbandig, wetteloos.

Alweer dat kloppen in zijn borst. Dat spechtje. Doorheen dat gordijn greep een dialoog plaats: een andere vrouwenstem informeerde naar de verse klant.

'Laat ze niet een glas met je meedrinken, Reep. Het zal je berouwen. Een gewone pint volstaat.'

'Dat zal ik zelf wel uitmaken, spotvogel. Of moet ik hier Jan Joker Heten? Piet Snot? Jan Lul?'

Hij vroeg een glas water, simpel water, toonde weifelend een flapje van vijf. Ze knikte. Het biljet werd in een sigarenkistje gestopt en hij kreeg zijn glas. Daarna scharrelde ze uit een ander sigarenkistje enkele muntstukken bijeen, liet die in de gleuf van de jukebox vallen en duwde bijna zonder kijken de knoppen in alsof het bekende telefoonnummers betrof. Hij glimlachte naar haar. Ze verdween weer achter dat gordijn. Even zat Repelsteel Van Der Weyden alleen met zijn onrustig lijf en een niet te volgen geest.

'Hoera voor deze jongen. Wat nu, Reepjelief?'

Nijdig rukte hij zijn hoofd naar rechts. Dat water smaakte werkelijk naar water. Een brokje zekerheid midden een oceaantje van onrust en risico. Zijn wroeging ebde weg en maakte plaats voor een onbestemd gevoel. Hoe laat was het? Hij stak een belga op en vergat op zijn horloge te kijken. Van geen belang. Dit was de pechstrook van de nacht. Te laat.

Een andere jonge vrouw verscheen, de eerste evenarend in al het interessante slechte en goed wat zich in een vrouw vergaren kon. Ze kwam bij hem staan en vroeg hem ten dans. Dat deden ze. Hij krabde met zijn duimen in haar oksels, gleed even zijdelings haar boezem binnen en verkende de contouren van een broekje. Toen de plaat ten einde was, vroeg ze of ze een glas mee mocht drinken.

‘Dat was dan vijftig.’

Ze mocht en hij betaalde prompt, niet eens delibererend over deze potsierlijke geldelijke aderlating. Ze nam plaats op de kruk naast hem, de benen over elkaar als in een film van Dustin Hofmann, zeggend ‘dat het haar laatste dagen hier waren’, informeel naar zijn beroep en moedertaal, in deze volgorde. Hij loog vaag. Ze accepteerde zijn onhandige stugheid. Het was de eerste keer dat hij hier kwam? Ja, dat was het. Ja, reeds vrij laat. Nee, niet veel verkeer.

Ze bedelde de rest van zijn muntstukken af en gooide die ook in de muziekgleuf. Hij mocht nu zelf knoppen drukken; ze wenkte hem daarvoor. Drie platen lang schuifelden ze in de driehoek waarin al zovelen kapseisden: tussen bar en jukebox en een tafeltje met spuuglelijke bloemen op. Omdat het zo warm was, mocht hij nog een knoopje van haar jurk opendoen. Toen dit achter de rug was, constateerde Repelsteel dat hij zich niet meer dronken voelde. Het tweede glas water dronk hij in twee gulpen leeg. ‘Gebraden haan,’ mompelde hij dan tegen zichzelf. ‘Stoethaspel. Osendienende poëet.’

‘Et maintenant?’ klonk het.

‘Wat?’ vroeg hij, hulpeloos lachend.

‘C’est le moment, hein!’

Hij kreeg er toen moeizaam de leugen door dat hij zowat blut was.

‘O!’

Haar spottend lachje deed hem voor aap staan. Censuur sloeg toe. Ze zei dat het al laat werd. Hij nam afscheid.

‘Zorg dat je geld hebt de volgende keer.’

Hij lachte stompzinnig en voelde gelijk de dronkenschap weer in zich opstijgen.

‘Adieu.’

Hij zag zichzelf naar de auto stappen, ontdaan van een stuk menselijkheid, zachtjes voor zich uit vloekend, robotmatig. Lachend scheurde hij het zijstraatje door en gierde langsheen het kanaal de kortste weg terug. Er hing nu een zoete geur in de auto, een restant van zijn zondige onderneming. O, wat kon hij na al die drank nog zonnelaar denken! Alle fasen der wroeging bladderden van hem af. Hardop de schunnigste woorden die in hem opkwamen articulerend, dreef hij zijn snelheid nog op, ondanks de korte afstand die hij tot zijn doel af diende te leggen. Er was nog licht in De Blinde Fotograaf. Dat maakte hem blij als een vogel op een tak. Hij manoeuvreerde een groep vuilnisbakken tegen de vlakke en bleef tot sluitingsuur zijn avontuurtje de vergetelheid in drinken, er zorg voor dragend geen onthullende jota omtrent zijn wervaren over de eindstreep van zijn lippen te laten rollen. Schaamte greep om zich heen; overal rustten ogen op hem. Hij besloot tot en langdurige ascese, morgen te beginnen. O, de mediocre dronkenschap in een ongevaarlijke kroeg te ondergaan! Deze veilige thuishaven!

‘Oehoe! Oehoe!’

Met een Aziatische reflex mepte Van Der Weyden dat duveltje van zijn schouder weg.

Een ontzaglijk verlangen naar de zee steeg in hem op. Hij bleef een vol uur daarover zitten nadenken, in een tuinstoel op het terrasje. ’s Avonds, toen de duisternis al blauw aan het worden was, zat hij daar weer, in een gezellige skipull. Vijftig kilometer

verder lag de Noordzee. Die streelde even, zegge en schrijve een goeie veertig mijl, de westelijke wang van Boergondië. Soms ranselde ze die ook. Repelsteel meende in die richting zwak neonschijnsel te ontwaren. Het deed hem aan vroeger denken: toen hij doorheen de kieren in het neergelaten rolluik van zijn slaapkamer de kermisgloed en het daarbij horende feestlawaai zien en horen kon, gedempt tot een onuitsproken en onvervulbare wens van een dertienjarige daar deel aan te hebben. Augustus was de kermismaand in de stad waar hij geboren werd en lang woonde. Hij was er nu al jaren uit verdwenen.

Aan de zee onthield hij goede herinneringen, die opgeroepen werden door onooglijke details zoals de trillende hitte langs tramlijn 4 te K. of prikkende zandkorrels op een kussen. Naarmate de tijd vorderde (of nee: naarmate de mensen die hij kende veranderden en ouder werden, zo ook hijzelf), kwamen de details immer scherper uit de vage verven van het verleden naar voren. Hij had er als ongeveer twaalfjarige strandjongen vriendelijk geworsteld met een Duits meisje dat de indrukwekkende leeftijd van zestien diezelfde maand bereiken zou. Dat werd zonder hem gevierd. Af en toe dook ze nu nog in zijn dromen op, met volle voorarmen en een mond die hem aan appels en bananen deed denken. Hij vertelde haar toen dat hij graag hebben zou dat Boergondië opnieuw met Duitsland oorlog ging voeren, maar dat moest te wijten geweest zijn aan de gezellige oubolligheid die hij in musea, bij monumenten en in overgebleven loopgraven meende aan te treffen. Hij had zelfs het plan opgevat een brief te schrijven naar de Duitse regeringsleiders om in z'n eentje die oorlog te verklaren, want hij hield nu eenmaal zoveel van bladerloos vertakkende bomen, en hij droomde daar dan donker gedreun van in de verte bij, en gefluit van afgeschoten munitie.

Terwijl hij zijn oorlogszuchtige vertellingen deed, bewoog zijn twaalfjarige hand zich permanent op haar zestienjarige borstwering. In die tijd werd Repelsteel door zeer vreemde dromen bezocht.

Hoe zou nu veertig mijl zomertijd eruitzien? Hoe was de totaalfoto? Teller? Noemer? Zoemer? Avondvullende cocktails? Afbladderende refugia? Doodstille ziekenkasrefers met erboven onrustig slapende mutualiteitskinderen? Duitse en Engelse meisjes die deden alsof ze sliepen? Dronken jobstudenten in korte broek met gloeiend kruis? Wéér Duitse meisjes in Wimbledonplunje met open ogen wakker liggend? Iemand die een levende goudvis doorslikte om zo'n meisje te veroveren?

Repelsteel bleef tot diep in de nacht op zijn terrasje zitten. De burens hoorde hij, eveneens op een voor hun ongebruikelijk uur, hun slaapsteden opzoeken. Hij meende een glimp van een pyjama in de tuin bespeurd te hebben, pyjama die alleszins een vrouwelijke schim omhulde: moeder of dochter. In het hok achter in de tuin waren zijn kippen op een bepaald ogenblik opgeschrokken door een geluid als van twee houten oppervlakken die met een pijnlijke bons elkaar over een al net zo pijnlijk paar vierkante meter vol raakten. Doe-het-zelvers, nam hij aan. Die kenden rust noch duur. Morgen zou er wellicht een ei minder te roven vallen. Daarentegen kon een nieuwe eigenhandig ontworpen menselijke prestatie in hout verzezen zijn. Halleluja. Hier woonden enkele handige Boergondiërs, hun dromen verwezenlijkend in tuinhokjes, paardenwedrenachtige omheininkjes en vernuftig geconstrueerde buitenhuismeubelen teneinde de kauwmalen buiten in de zon te kunnen gebruiken. De afschuw die Repelsteel voor ze 'koesterde' (nou!), was evenredig aan de twijfel die ze omtrent zijn persoon aan de dag legden. Nimmer zou eenzelfde golflengte bereikt worden. Het was halftwee in de berlijnsblauwe nacht toen hij de ramen dicht deed en met de spuitbus enkele krachtige stralen muggendodend product zigzaggend verspreidde.

Een ruiker paasbloemen ontsierde de tafel. Door die bloemen konden ze mekaar niet goed zien zitten. Er was koffie en gebak. De kopjes en de schoteltjes, daar had een

Boergondisch postorderbedrijf voor gezorgd. In een kast met in lood gevatte schuif-raampjes stond een onvolledige Winkler Prins receptenverzameling en een dik boek van Walter Van Den Broeck, moederziel alleen daar tegenaan leunend.

‘Hij gaat nu nog springen ook,’ zei iemand.

‘Ja?’

‘Die cursus is al vier weken bezig en nu zaterdag al, eh ... ja: zaterdag, springt ie voor de eerste keer.’

‘Amaai. Rina is daar zekers nie gelukkig mee?’

‘Ne vogel als vent, hihih!’

‘Kunt ge peinzen! Zoudt gij op uw gemak zijn?’

‘En dan moet ge hem eens horen vertellen over de vrije val! D’er is al een keer eentje gewoon te pletter gevallen, jaja: zo doodgewoon naar beneden gekukeld, dat vertelde hij erbij. Hij zat tot aan zijne kop in de grond.’

‘Jaja, daar is-’t-ie sterk in.’

‘Tja ... ieder zijn goesting hé. ’t Is zijn eerste en zijn laatste stoot nog niet hé.’

‘Neenee.’

Een tijdlang hoorde men het getik van vorkjes op postorderschoteltjes.

‘’t Smaakt hoor.’

‘Ja.’

‘Met zoiets kunt ge nooit missen.’

Een hand schoof de vaas met bloemen opzij om aan de suiker te kunnen.

‘Hebt ge dat gelezen?’

Iemand knikte naar de boekensteun van Van Den Broeck.

‘Die brief naar onze koning?’

‘Ja.’

‘k Ben d’er een keer in begonnen, maar ‘k heb te weinig tijd voor zo’n boek. Enfin, zo’n dikke brief ... hihi.’

‘Wie is die Van Den Broeck eigenlijk?’

‘Een schrijver, op een echte eenzame hoogte,’ zei iemand die tot nu toe nog niet gesproken had.

‘Wat?’

‘Een schrijver. Hij heeft er al een grote prijs mee gewonnen.’

‘Gekaapt, dat zeggen ze ook.’

‘Ach ja.’

‘Is dat ook al een beroep?’

‘’t Komt van de boekenclub zekers?’

‘Ja. We hebben te laat onze kwartaalbon ingevuld en plotseling kregen we dat aan ons been.’

‘Nu, ’t is geen misser geweest.’

‘En ’t heeft een prijs gekregen, zegt ge?’

‘Ja. Maar welke juist, dat weet ik niet meer hoor. ’t Stond in al de kranten.’

‘’t Is nog nie lang geleden zekers?’

‘Nee.’

‘Die Van Den Broeck, of hoe is zijn naam juist, die zou dus ook eens zijn eigen postzegel kunnen krijgen.’

‘Haha.’

‘Als de tarieven voort zo opslaan, zullen ze d’er nog veel nieuwe moeten uitvinden. Subiet is 2 euro ook al nie genoeg meer om een simpele brief te versturen. Wat doen ze dan met al die oude zegels?’

‘Als die daar zijne dikke brief opstuurt, moet er zekers 100 euro op?’

'Hahaha!'

(Allen keken nu naar het moederziel alleenstaand boek van Walter Van Den Broeck, aanleunend tegen een onvolledige Winkler Prins receptenverzameling. Het gelach was niet van de lucht en het was Pasen.)

'Misschien moet hij wel niets betalen daarvoor. 't Is goeie reclame voor de koning hé!'

'Jaja, haha!'

Iemand stond op en schonk de liefhebbers nog eens in. Niemand legde een afwendend handje op zijn postorderkopje.

'Dank je.'

'Dat zal ergens deugd doen.'

'Luister een keer naar dat weer! 't Kan weer niet op.'

'En dat voor april. Je zou er geen hond door jagen.'

'Passeert de Ronde van Boergondië hier vandaag niet?'

'Hei! Hei! 't Is hier geen toneel van Claus hé! De Ronde van Boergondië passeert hier vandaag nié, begrepen?'

'Ze passeert elders zekers? Hihihhi!'

'En dan?'

'Pff.'

'Wel?'

'Ze moet toch érgens passeren zekers?'

'Jaja, gij gaat 't wel zeggen. Dat is al twee weken geleden, slimmeke. Ge moest een andere koers uitgekozen hebben om mee te lachen. En gij woont toch ook in zo'n boerengat?'

'Ik lach daar toch nie meel!?'

'Nee zekers! 't Scheelt toch nie veel. Ge zoudt nog de eerste zijn om naar buiten te lopen als ge een luidspreker zoudt horen.'

'Allez allez: geen spel hier hé! Drinkt uw koffie op voordat hij koud wordt.'

'Ik drink graag koude koffie.'

Met een lichte klap viel plotseling het boek van Van Den Broeck in de kast om. De in lood gevatte schuifraampjes trilden even mee van de opwinding.

'Oei. Kijk nu!'

'D'er passeert weer zo'n groot getrek zekers?'

't Is toch al maanden dat de straat hier doodloopt!? De barrière op 't einde is ook voorgoed toe.'

'Nee, d'er is bijna geen verkeer meer. Ze weten het nu wel. Wie nu nog doorrijdt, is een kieken.'

'In 't begin was 't nogal een gemanoeuvreur zekers hier?'

'Dat ziet ge van hier.'

'Zeg: zet dat boek weer een keer recht. Subiet valt heel mijne winkler prins ook omver. Een appelflauwte, hihihhi!'

'Menuutje.'

'Die recepten, hebt ge die allemaal gelezen?'

'Da's nie om te lezen hé.'

'D'er wordt hier af en toe goed gesmikkeld zekers?'

'Ge moest eens meer afkomen, dan zoudt ge dat zien. Dan zult ge 't wel ondervinden. Met uw eigen ogen.'

'Soepogen.'

'Hihihhi.'

't Is maar een woord!'

'De jongste in het gezelschap pierde een sigaretje. (We herkennen in deze figuur

Repelsteel Van Der Weyden.) Hij morste geparfumeerde korrels op het hagelwitte tafellaken dat als een maagdelijke bruidsjacon etc ... of als een sneeuwtapijt etc ...

'Zeg, ze groeien op uw rug zekers?'

'Aha. Da's dan dat wat ik de laatste tijd zo voelde jeuken!'

'Hè hè hè!' (Geuit door een dichte verwant van de jongeling, zelf ook nog betrekkelijk jong, maar met vast werk.)

'Hij zit nooit om een antwoord verlegen.'

De jongste schraapte nu met zijn rechterhand de korrels bijeen en ving die in het plastic pakje op.

't Is nog de goedkoopste niet dat ge smooit.'

'O, dat scheelt allemaal nie veel.'

'Het beste is nog van nié te smoren.'

'Jaja, zeg dat maar tegen de muren. En kijkt eens naar mijn gordijnen!'

Enkelen begonnen nu ook diverse dingen te roken of te laten roken: een Hollands sprietje, een gekochte Belga, een pijp, een serieuze sigaar. Eén vrouw rookte ook mee: een filter, Stuyvesant.

'k Ga het raam een beetje openzetten.'

'Ja, dan kan de luchtvervuiling binnenwaaien.'

'Hela! Zit de wind wel goed? 't Vettekot werkt in 't weekend ook hoor!'

'De wind komt nu van aan de draai ginder. 't Is goed.'

'Als 't nu maar nie te koud wordt hier, met zo'n weer.'

'Niet smoren, hé!'

'Of je warmsmoren!'

'Rrr!'

'De bel gaat, luistert.'

'k Ga een keer zien wie dat wel mag zijn.'

Een vrouw begaf zich naar de smeedijzeren voordeur en sleurde die moeizaam met één hand open, want in de andere hield ze de filtersigaret als een maagdenkaarsje omhoog. Je merkte dat ze 't niet gewend was.

(Wie had aangebeeld? Zeker geen pastoor in lange rokken, want dit is geen roman van Roobjee, Pjeeroo. Ook geen ex-gevangene met een Franse voornaam die veel in Vlaanderen voorkomt, want dan zitten we weer bij Claus, Hugo. Misschien was het Kilroy? Peeping Tom? Baekelandt? De Leprechaun? De Graaf van Monte Christo? Robin Hood? In dat verdomde nest hier is alles mogelijk.)

Nee, nee: 't was verdorie Grieveltje-uit-Ullegem!

'Ah! Dag Grieveltje! En 't is geen wekedag, jong!'

'Neet madam, neet: 't weet dat wel. Maar 'k moest passeren en 't is simpelweg om te komen zeggen dat ge morgen of vandeweek een keer weer bij Susa Nina zoudt moeten binnenlopen.'

'O?'

'Ze kan weer geen weg. En 'k moest hier nu toch passeren, en 'k dcht ... '

't Is al goed, Grieveltje. 't Komt in orde.'

'Bedankt madam. Als ge dat wilt doen.'

'Allez: tot morgen misschien hé.'

'Ja madam. Nog een keer bedankt. Aan 't feesten zekers?'

'Bah ja, ge kent dat hé?'

'Ha ja.'

'Allez: goeiendag hé!'

'Goeiendag madam.'

De vrouw morste as in de gang toen ze de deur voor Grieveltjes neus weer dichtduwde. Ze hurkte en probeerde de vuiligheid met haar hand op te scheppen. Het askegeltje rolde echter steeds verder weg, tot tegen de muur, voortbewogen door een tocht die van onder de voordeur blies.

'Godver.'

Het kraakte in haar dikke knieën toen ze, als een eend maar zonder kwaken en zonder pluimen, één poot verder opzij zette;

'Dààr, begot!'

Met deze niet-provinciale vloek stampte ze ten slotte het kegeltje plat. INTUSSEN WAS ER ECHTER AL EEN TWEEDE ASKEGELTJE AAN HAAR SIGARET GE-GROEID! Ze haastte zich weer naar het gezelschap.

'Wie was 't wel hé dat ge zo rood ziet!?'

'Die vent van Susa Nina ... pff ... Ze kan weer geen weg. Grieveltje vroeg of 'k morgen ga.'

'Jaja, 't is weer 't zelfde liedje. Da komt nie meer goed.'

'Grieveltje? 't Is toch zo hé? Rare naam. Waar komt dat van.'

''t Is lijk een naam voor een spookske.'

'Da komt van vroeger, van in 't toneel. Grieveltje – verdraaid, 'k moe moeite doen om op z'n echte naam te komen, zie je wel: 'k weet het nu niet, 't schiet me ... – ewel, Grieveltje was in zijne glorie-tijd de penningmeester van 't parochietoneel. En iedere keer als dat toneel iets speelde, maar Grieveltje zelf – tiens, hoe heet die nu eigenlijk – eh ... Grieveltje speelde zelf nie mee, eh ... iedere keer als ze iets speelden, moest Grieveltje vooraf op de scène komen en een woordje uitleg geven aan de mensen die kwamen kijken. En op 't einde zei ie altijd dat ze niet mochten zitten *grievelen* met papiertjes van snoep en zo, want dat dat stoorde. En ... ah ja, hij zei dat iedere keer hé en zo, op den duur begonnen de mensen mee te zeggen van dat grievelen en zo.'

'Hij moest dat zeggen van de voorzitter misschien.'

'Ah ja.'

'En zijn wuufke is nu weer niet te been. 't Is toch wat.'

'Is-t-ie al oud misschien?'

'Oud? Bah, 'k zou het nie weten. Maar we gaan daar onze patatten halen hé.'

'Ah ja.'

'Een paar keers aan de klap geraakt. 'k En kan geen mensen in de puree zien zitten, ik. Zij is al een beetje van ouderdom, ja.'

'En alzo doet gij ook uw goed werk.'

De meeste opgerookte dingen werden nu doodgeduwd in de krullerige asbak met het gouden blaadje eraan, waarop één sigaret even te rusten kon worden gelegd. Hierbij botsten de hand met de opgerookte Belga en de hand met het opgerookte Hollandse sprietje onzacht.

'Au, godver ... '

'Ik was eerst, makker. Sigaren gaan voor.'

'Noemt gij dat een sigaar?'

'En ge moet uw nagels knippen.'

'Tuttuttut!'

De jongste stond nu op en stak een cassette in de radio.

'Hei! Kan dat ook daarin?'

'Da's wel gemakkelijk hé!'

'Wat is 't dat ge oplegt?'

'Oplegt, oplegt: d'erin schuift, bedoelt ge! Hihih!'

'Simon en Garfunkel.'
 'Karbonkel wie?'
 'Wat?'
 'Een concert in New York van twee zangers. In openlucht. Niet gezien op de tv?'
 'Nee.'
 De eerste tonen weerklonken.
 'Zeg, noemt jij dat een concert?! Ze beginnen al met te roepen en te tieren voordat ze ... '
 't Is uw genre nie zekers.'
 'k Heb geen ene zanger die ik graag hoor. 'n Beetje muziek op de achtergrond, da's al genoeg voor mij.'
 'Voor mij ook. Ge zoudt beter een keer luisteren.'
 'Jaja. En hoorndul worden zekers!'
 'Oei! (Een andere vrouw). 'En 'k had nu wel die jenever koel gezet! Wie moet er een-tje?'
 'AH!' (Drie mannenstemmen).
 'Ge moet ons nie forceren hé moeder. Allez.'
 Kleine unic-glaasjes werden op tafel getoverd. Weer verschoof iemand die vaas met bloemen.
 'Laat dat nu een keer staan. 't Zijn zulke schone.'
 'Maar 'k zie niks.'
 'Als ge 't maar hoort.'
 'k Zou op den duur scheel beginnen kijken. 't Is allemaal geel voor mijn ogen.'
 'Scheel en geel, da's gezond. En 't rijmt nog ook, haha.'
 'Wat zit gij daar nu zo in uzelf te lachen? Als 't een klucht is, vertelt hem dan maar hé.'
 't Is met dat *grievelen* nog altijd.'
 'O, gij kunt gij wel tegen nie veel.'
 'Gij ook een druppel?'
 'Ja?'
 'Ja.'
 'Stuikt hem niet omver.'
 'k Zal hem wel in mijne mond omstuiken.'
 'Hoor dat een keer!'
 'Pff. Grievelaars!'
 'Haha! Grievelaars zegt hij! Goed gevonden hé?'
 'k Zei toch al dat-ie nooit om een antwoord verlegen zit?'
 'Allez jongens: santé!'
 'Ja. Santé. Op den zaligen hoogdag. Dat we er nog veel mogen beleven.'
 'En op Grieveltje-uit-Ullegem, hihi.'
 'Gij lachers!'

Zwارة bewolking balde zich samen. Juni. Er lag een regenseizoen in het verschiet zoals dat alleen in Boergondië mogelijk was: oneindig grijs, laf, uitzichtloos, niet ter zake, lelijk, totaal. Daarbij leden Repelsteel en zijn gezellin geldgebrek door de sloomheid waarmee bepaalde administraties werkten, niet werkten. Hoe die zomer voorbij hinkte, wenste Reep zich niet meer te herinneren. Alleen dit: zij was zo dik geworden dat ze niet meer de straat op durfde. Stuttende kussens werden bij de minste verplaatsing in huis overal meegetroond. Het allernieuwste toestel in de kraaminrichting voorspelde één welgeschapen baby. Ouderwetse röntgens deden daarna de twijfel weer rijzen. Die deden er nog eentje bij.

Omstreeks oktober klapte zij in tweevoud open; plotseling waren ze met z'n vieren. Ze leerden de spreekuren van zovele doktoren kennen. Ze vulden wachtkamers met kindergehul. Een zware allergie aan de meest voorkomende bestanddelen in wat voor iedereen het allergezondste voedsel scheen, dat was uiteindelijk het besluit betreffende dit grote verdriet. Bovenaan de zeldzame brieven die hun huis nog verlieten, schreven ze een jaartal om vlug te vergeten. De rust van weleer keerde nooit meer weer. Het tempo van de daden en de dingen verdapperde. Zoals een bij snelheid gefotografeerde racewagen zijn kleuren achterlaat, zo namen bij blitzbezoeken vrienden en kennissen bij hun alleen maar wazigheid waar. Vaak was het onduidelijk in welke staten ze leefden. Ze werden door 'een tweeling' geregeerd.

Mensen bleven uithuizig. Hun souvenirs verdwenen in de ingewanden van een inboedel: een map, een doos. Er was het plan om een feestje te bouwen voor al die ouwe getrouwen, o euforie van sneeuw en X-masbier. Het werd een feestje met geluiddempers op. Er waren immers de burens en er waren immers de kinderen. Zoveel onaangeroerde flessen stopte Repelsteel een dag later met een nijdig rinkinken en te vlugge bewegingen weg, tot een volgende jaarwende. Ze genazen wel langzaam. Bij de eerste verjaardagstaart werden mooie foto's genomen, om later over gebogen te zitten, aa en oo articulerend. De boeken begonnen dan weer een plaats in zijn bestaan te veroveren. Een film ging opnieuw tot de mogelijkheden behoren. Wie op modieuze wijze over slapeloosheid klaagde, die lachten ze vierkant uit. Vermoeidheidssnobs! (Voor al de intellectuelen durfden zich daaraan te bezondigen, suggerevend dat hun activiteiten bij daglicht zo belangwekkend en hemelsbreed usurperend waren dat ze er 's nachts wakker van bleven liggen).

'Had dit gedaan.'

'Had dat gedaan.'

Kindvriendelijke snotneuzen met te grote auto's en te weinig boeken op hun doe-het-zelfplankjes wisten het altijd beter. Het zat er vaak in dat Repelsteel voortijdig wegliep van 'gezellige' toestanden en nauwkeurig georganiseerde avonden. 'Men' begon het zelfs te wantrouwen, wanneer die kerel in zijn zeer groene wagen verscheen. Hij was overal niet waar gewenst, en hij verdween waar het opportuun was niet te verdwijnen. Hij leed aan de gedrevenheid 'thuis' te zijn, ook al bleek bij thuiskomst alles en iedereen in een diepe slaap verzonken. Anderzijds was het een gezonde gewoonte om zo weinig mogelijk besmet te raken door de daden en de dingen die na middernacht ter gelegenheid van iets cultureels nog gebeurden, niet gebeurden. Als wraakoefening voor zijn ontstentenis her en der begon Repelsteel Van Der Weyden een dagboek bij te houden. O, liefde kon zo grijs zijn.

'Il a connu plusieurs résurrections bien plus importantes que sa naissance à Paris'. Ik bezocht te Parijs een collectie hedendaagse kunst die uit de hele wereld was samengeharkt. Het was een mooie hoofdstedelijke herfst. Deze internationale manifestatie werd door de politie scherp in het oog gehouden. Iedereen had erg zijn best gedaan. Wat zag ik? Mannen in modderbaden. Engelen op motorfietsen. Een gebarsten spiegel met een Hollandse venusheuvel in. Tweeduizend lege pakjes Marlboro achter glas gevangen.

Kunstkippen! Wat dreef hun!?

Bij thuiskomst wijdde ik enkele overpeinzingen aan de grilligheid van mijn collectie boomwortels. Ik beschikte namelijk over een verzameling op het eerste gezicht bizar gevormde wortels uit Moeder Aarde afkomstig. Ze waren alle 'mooi'. Ze hingen, stonden of lagen. Je kon ze ook 'lelijk' noemen. Toevallig waren ze in mijn bezit gekomen. Enkele mensen hadden er al geld voor geboden, maar ik hapte nooit toe. Ze moesten zelf maar putten in hun tuinen graven, om afval in te verbergen, of als on-

dergrondse speelruimte voor hun kinderen, en daarbij met enkele welgemikte spa-desteken wortels te lijf gaan.

'Rond de totem van toen heerste liefde en dood.

Het gras was groen, de rivier kleurde rood.'

O, nimmer schreef ik een beter of affter gedicht dan de strofe hierboven afgedrukt. Ik kalligrafeerde die strofe als zeventienjarige (vermelding waardoor ik echter geen bewondering aan u wil ontlokken) met een rode alcoholstift op de zitplank van een schoolbank. Daarna kwam ik in een stroomversnelling terecht. Die is later gestremd, als luie melk. Adem.

Ik heb, moet u weten, in vrij veel inwendige landschappen rondgezworven. Niet dat ik geen oog had voor de opeenvolgende concrete ruimtes waar ik me in bevond. Nee. Ik heb alles heel goed bekeken. Maar ik heb een tijdlang de stelling verdedigd, heftig defensief, heftig weerstrevend, dat gebouwen en de ruimtes die ze openlieten, en hun ingewanden en de duisternis die ze veroorzaakten, geen invloed op mij uitoefenden. Dat was een onjuiste stelling. Ze was halfzacht, onhoudbaar en ongerijmd. Negen boeken geleden (ik baseer mijn jaartelling op het aantal door mij gepubliceerde boeken) nam ik afscheid van een professor in de literatuur door bij hem voor de laatste keer als collega aan te kloppen. Onze wegen zouden dan uiteenlopen. Zijn goodbyehanddruk werd door de volgende zin begeleid:

'U bent een vreemd man, meneer Van Der Weyden.'

Op dat ogenblik, ofschoon ik zijn uitspraak wel had gehoord, was ik het aantal boeken aan het tellen dat hijzelf had gepubliceerd. Die stonden in een kalme slagorde tussen twee steekkaartenbakjes in (met examenvragen daarin gerangschikt), naar hun volume. Hoewel ik een klein beetje vereerd diende te zijn door wat deze man der letteren over mij dacht en door wat hij mij zei, hield ik nog jaren aan een stuk dat beeld van die slagorde boeken vast, veel meer dan ik belangrijkheid aan zijn mondelinge appreciatie toekende. De voorwerpen en de ruimte waarin die zich bevonden, daagden me toen uit. De rest betrof slechts het gesproken woord. De meeste mensen beschikten toch maar over een uitzonderlijk slecht geheugen; het waren garnalen. Bij woordenwisselingen vertrok gewoonlijk maar een van beide partijen met een min of meer blijvende herinnering.

Een van mijn vrienden, pas drieëndertig geworden, en vaak in mijn dromen optredend, heeft al bijna zes jaar in de gevangenis doorgebracht. Het begon toen hij als twaalfjarige durfniet eens aan een uitstapje deelnam, georganiseerd door onze lokale 'jeugdbeweging' (wat een woord!). Zijn antwoord op een aanmerking betreffende zijn uiterlijk bestond in een hevig gebaar: hij katapulteerde met alle kracht die hij in zijn twaalfjarige lichaam verzamelen kon een reeds half opgelikt enorm ijsje midden in het gezicht van de vermetele. Het ijsje ketste op dat aangelaat af, pletste op de tafel, ontwikkelde verdere snelheid en besmeurde onderweg ongeveer alle lunchpakketten. Daar begon het, die ellende, dat onbehagen, die kruisweg, met op de achtergrond (en dat is hier belangrijk) het oervervelende gekletter en gerinkel van de hangbruggen die diagonaal boven het pretpark hingen en waar generaties lang bijna alle Boergondische kinderen op gelopen hadden.

Later sloot men mijn vriend op. Dat gebeurde vooral op initiatief van de twaalfjarige die ooit de smadelijke aanmerking maakte en dat ijsje in zijn smoeletje ontving. Die twaalfjarige oefende later een machtig en belangrijk beroep uit, in een moeilijk, ernstig gebouw. Alleen achter glas kon ik mijn vriend te spreken krijgen, en hij wist het ook nog, van dat ijsje.

'Dat gerinkel van die sleutelbossen hier,' zei hij, 'dat gerinkel dat je alleen in tv-feuilletons hoort, wel, dat is krek hetzelfde gerinkel als van die hangbruggen in dat

pretpark.'

Ik vertel u dit nu omdat ik mijn vroegere stelling wel degelijk ontcrachten wil. O, wat zijn we allen zwak en onderhevig. Al de Boergondische sprookjes zijn rond totems ontstaan, uit rituelen gegroeid. Dat beweerde een onderzoeker. Ik geloofde hem een beetje, in goede en in kwade dagen. En mijn geloof is helemaal niet op freudiaanse leest geschoeid, want ik vond nooit de tijd om de schrijfselen van de heer Freud grondig te lezen: ik moest putten graven om mijn kinderen in te laten spelen, ik moest zelf boeken schrijven, ik bezocht twee keer per maand mijn vriend in een huis van bewaring (een flinke verplaatsing naar het verre westen van Boergondië, 'ik zit buiten westen,' placht mijn vriend me in zijn brieven te schrijven), ik ging exposities bezichtigen en ik besteedde daarenboven veel tijd aan mijn collectie boomwortels waarvoor enkele rijken uit de beeldende sector al veel geld geboden hadden. Maar ik zou dus nimmer toehappen. MIJN totems waren niet te koop. Ik had die meerderheidsmentaliteit niet. O Parijs!

Nog iets terzijde, maar dit is alweer een ander verhaal. Volgens een 'onderzoeker' scheen er een verband te bestaan tussen 'het maken van goede poëzie' en een samenleving waar de gevangenen 'eivol zitten'. Ik wens daar niet over na te denken. Deze onderzoeker is inmiddels ook al overleden.

In de gleuf tussen voorruit en dashboard lag dat potloodje. Hij had het altijd daar weten. Het zou gewoonweg ontbreken mocht het ergens anders liggen. Nam Sj. op fikse wijze een bocht, dan schoof dat kleine ding onveranderlijk en uiteraard de andere richting uit. Het schuivende geluid dat daardoor veroorzaakt werd, en waar Repelsteel al dik aan wende, hoorde hij voor het laatst toen Sj. nee-schuddend 'Het kan nooit meer goed worden' zei, veel keelpijn wegslikte en voor de laatste keer de grote autolichten over de serie wegwijzers zwenken liet. Daarna stapte hij zwijgend uit; van dan af bleef elk woord tussen hun ontbreken.

De trein waar hij zich in bevond, passeerde o.a. de achterkant van het huis waar ze woonde. Even voelde hij een beetje deernis in zich opstijgen omdat ze daar nu, eigenlijk als slachtoffer van haar eigen temperament, een maand lang tot onbezoldigde huisvlucht op witgeweeste schoenen veroordeeld was, terwijl men op 'haar' school een ad-interimkracht in haar plaats had aangeworven.

Herfst had zich in het landschap verankerd. Anderhalve maand al geleden had de appelschudder zijn intrede gedaan. Oker was de dominerende kleur. Dat zou weldra, met de nakende winter, gaan veranderen. De kleuren zouden in hun uitersten vluchten en tot harde tonen van zwart en wit verworden, met daartussenin de onbeslistheid van het alomtegenwoordige grijs.

In zijn coupé zat een meisje dat een blad met paragraaftitels aan het inkijken was. Het leek een indeling van een Inleiding tot een of andere Wetenschap. Ze onderstreepte plotseling iets, wachtend om de potloodstreep te trekken tot het treinstel wat minder wiegen ging. Repelsteel slaagde er niet in de onderstreepte titel gelezen te krijgen. Daarvoor bewoog dat blad te veel. Enkele seconden daarna stopte ze dat blad in een schooltas weg en diepte ze een ringmap op. Ze sloeg die open en onderstreepte – misschien wel dezelfde – titel en verhuisde een dik pak bladspiegels naar de linkerkant van de ringen. Uiteindelijk liet ze haar ogen rusten op een strak volgetypte pagina. Erboven stond – Repelsteel kon het nu rustig ontcijferen – de titel 'Gezinsplanning'.

Hij was verder niet geïnteresseerd en hield op met steeds observeren. Hij wijdde zijn

gedachten opnieuw aan Sj., die daar nu, een eind achter hem al, eigenlijk als slachtoffer van haar eigen temperament, een maand lang tot onbezoldigde huisvlijt op witgeweeste schoenen veroordeeld was, terwijl men op 'haar' school een ad-interimkracht in haar plaats had aangeworven. Zat ze nu tegen een raam aan te starren, waarachter beroepshalve mensen (zoals hij ...) passeerden? Zat ze de herfst in te kijken, gedachten over liefde en ondergang aan elkaar knopend? Lag er een droevig gedicht voor haar op tafel? Had ze nu al de matineusheid uit haar bruine haren weggekamd? Uit haar zeer mooie bruine watervalharen?

'Bij eender welk beroep dat ze uitoefent, zal Sj. het met haar lichaam moeten bekopen.'

Dat was een volgende vreemde overweging die Reep in de onheilskolom onder haar conditie invulde. Of:

'Liefde zal haar parten blijven spelen, wat ze ook doet, wat ze ook ertegen onderneemt, probeert te ondernemen.'

Ze gleden de overkapping van een station binnen. Hij kon nu ongestoord hardop articuleren wat hij dacht, want niemand stapte op en buiten gleed het meisje van de Inleiding tot een of andere Wetenschap via een roltrap naar beneden. De coupé werd nu zijn territorium. Alleen het besef dat de conducteur nog langs moest komen, censuurde zijn lust tot zingen, zoals hij dat in onbewaakte ruimtes en op veilige ogenblikken wel eens placht te doen. (Dat talent van hem was totaal onbekend.)

' ... Mmmm ... Just to walk that little girl home ... Jùùust to walk ... '

Hij regelde de versvoeten naar de maat waarop de trein verder over de sporen rende. Het landschap werd vervelend vlak. De huizen waren lelijke boetezegels door ouderdom afgestempeld. Alles strafte zichzelf.

' ... little girl home ... '

Ze waren nu op weg naar de hoofdplaats van deze lage streek, waar bewaardrift en vernieuwingsroes tientallen werkgroepjes en commissietjes met getrokken papieren tegenover elkaar deden staan. Daardoor ook liep de stad leeg. Men ruimde plaats voor het reilen en zeilen van de administratoren, de doe-het-zelvende handelaren en hun reinaardij, de mimicry der provinciale salons en boetieken. 'Bevolkt' was de stad niet meer. 's Nachts wedijverden vele bewakingsmechanismen met elkaar in verborgen aanwezigheid en aanwezige verborgenheid.

Hij begon nu bij zichzelf argumenten op te tellen waarvan de eindsom moest bewijzen dat Sj. een stukje minder mooi was dan het algemeen bekend stond en een stukje minder hartaanvallend dan het de ronde deed. Hij zocht naar lelijke onderdelen van haar verschijning en benoemde die. Hij slaagde erin de vijf vingers van zijn linkerhand elk een negatieve eigenschap toe te kennen die hij prompt op haar toepaste. Zie: hij hoefde zich niet echt in te spannen om een dubieus beeld van haar op te hangen. Terwijl hij zijn linkerpink met zijn rechterwijsvinger achterover drukte, en daarbij hardop 'schijnheiligheid' articuleerde, schoof een conducteur met wild geraas de deur open. In de nu met veel lawaai gevulde coupé (die rotdeur bleef maar open) liet Repelsteel Van Der Weyden zijn toestemming tot reizen 'knippen'. Enfin: die kerel in uniform zorgde voor een cryptische afdruk op zijn vervoerbewijs, veroorzaakt door een toestel dat met een ketting aan zijn apenpakje was vastgelegd. O rijkdom! O vooruit schrijdende techniek! De man verdween weer door dezelfde deur (die hij nu gelukkig dichtschoof), want Repelsteel bevond zich in het allereerste compartiment: hij reisde namelijk altijd primo ruggelings naar zijn bestemming toe, secundo in het compartiment net achter het trekstel. Op geen enkele wijze kon hij verdragen dat er achter hem in een trein nog iets gaande was, niets gaande was.

Hij stopte grijnslachend het goedgekeurde ticket weg.

Tijdens de terugreis, diezelfde dag nog, primo ruggelings naar zijn bestemming toe, secundo in het compartiment net achter het trekstel, trok hij het potloodje dat hij bij zijn laatste ontmoeting met Sj. uit haar auto ontvreemd had. Hij improviseerde een mogelijkheid tot schrijven, er voor zorgend dat zijn medereizigers niet mee konden lezen. Dan begon hij, op spuuglelijk kringlooppapier, een brief aan Sj., minutenlang twijfelend tussen 'Lieve', 'Liefste' of 'Beste', uiteindelijk kiezend voor 'Hallo', bekroond met een uitroepteken.

Zo'n jongen was hij nou eenmaal: vertederende details konden zijn hart en ziel op woeste wijze flamberen, maar van vrouwen en heur duizend gezichten had hij in dezelfde mate alsnog niet het minste verstand. Later des te meer.

Repelsteel Van Der Weyden schreef op dinsdagavond een brief, geadresseerd aan het Instituut waar hij toen werkzaam was, ter attentie van zichzelf. Eigenlijk bevatte de brief niks; hij moest alleen de donderdag of de vrijdag erna zijn plaats van bestemming bereiken. Althans: dat wou Repelsteel op die manier uittesten, want de week daarvoor was een verwachte zending niet in zijn lade in de vergaderzaal terechtgekomen. Hij vond dit vreemd. Het maakte ook S. angstig. Waar was de brief blijven haperen? Wie kon die onderschept hebben? De angst van S. betrof vooral de inhoud van de brief, niet zozeer het feit dat bij eventuele ontdekking hun naaststaanden het daarenboven merkwaardig zouden vinden dat S. hem aanschreef via het Instituut. Dat lag nota bene bijna vijftig kilometer van hun gemeenschappelijke woonstad verwijderd. Nee, dat aspect viel uit te leggen of op te lossen. Maar het geschreven woord bleef. De inhoud zou hun parten kunnen spelen. Hij zou het einde kunnen betekenen van enkele hechte vriendschapsbanden die mede in hun kielzog ooit gesmeed werden.

Ze hadden voor zichzelf al de mogelijkheden geopperd. Gezien de afwezigheid van een tegenadres kon, wegens bijvoorbeeld te weinig port, de brief ergens als onbestelbaar zijn blijven haperen. De laatste tijd pasten de postdiensten de voorschriften rigoureuus toe. Het Instituut (met name de conciërge, die de post elke dag aannam) kon geweigerd hebben strafport te betalen. Retour dus, maar waarheen? Poste restante van hun woonplaats? Aldaar was Reep goed bekend. Er was geen mededeling bij hem thuis beland betreffende een postliggend stuk. De brief zelf was – gelukkig – ook niet bij hem thuis in de bus gedropt. Dat had gekund. (Bij de gedachte daaraan brak het zweet hem telkens uit).

Of had S. een fout begaan bij de adressering? Was de brief in verkeerde handen terechtgekomen? Een naamgenoot uit de omstreken? Bijna onmogelijk! Machteloosheid en schaamte sloten bij het opperen van deze mogelijkheid een verbond in hem. De brief aan hemzelf, zonder een gebenedijd woord erin, bereikte hem op donderdagochtend al in de vergaderzaal. Kon hij daaruit iets besluiten? Betekende dit een geruststelling? Herhaalde contacten met S. losten evenmin de spanning op. Hun gesprekken gingen nog bijna uitsluitend daarover. Gelukkig voor S. was een op hetzelfde ogenblik op de post gedane brief aan K. de Ph. wel vlot ter bestemming geraakt. Even zelfs hadden ze toen gevreesd dat K. de voor Repelsteel bedoelde brief (en vice versa) zou hebben ontvangen. Telefonisch contact tussen K. en S. stelde hun op dit punt gerust: K. had zijn brief in goede orde mogen ontvangen. Repelsteel had niets ontvangen. Op het plaatselijke postkantoor (van waaruit S. de brief had verzonden) durfde Reep niet te informeren naar een eventueel onbestelbare zending zonder tegenadres en voor hemzelf bedoeld. Ze mochten eens nee schudden, de bewuste brief dan uiteindelijk toch nog ontdekken en die naderhand allervriendelijkst bij hem thuis afleveren! Dat zou dan weer bij Y., onvermijdelijke schouderlezeres, een schok veroorzaken, hoewel ... Reep hoopte dat in dit geval de postdiensten de voor-

schriften evenzeer rigoureuus beleefden en de brief dan als postliggend en semi-onbestelbaar beschouwden. Een kaartje met aanmaning tot ophaling kon dan de redding betekenen.

Drie weken verstreken aldus. Ondanks opvallende tegenkating van reeksen toevaligheden slaagde Repelsteel erin S. enkele keren te ontmoeten. Het kon nooit lang duren, ook al omdat het flink winter aan het worden was. Van het ogenblik dat hij de contactsleutel naar de minstreep draaide, zette de kilte zich in de auto vast. Ze wreven dan elkaars handen warm, gehinderd door de handgreep van de veiligheidsrem en door de hoge bochel waarin zich de versnellingsknuppel en enkele voorzieningen bevonden. Dit alles en soms nog veel meer bevond zich tussen hun zitplaatsen. Heb dan eens lief!

Omdat ze elkaar nog niet zo lang kenden, waren hun gesprekken nog altijd verkeningsvluchten. Ze omschreven zo nauwkeurig als mogelijk hun innerlijke landschap en probeerden de verwoestingen erin nader te bepalen en van verklaringen te voorzien. Ook maakten ze vage afspraken en stelden ze wazige regels op waarnaar ze zich zouden gedragen. De week erna verloochenden ze die alweer. De haan kraaide tientallen keer. Een haastig geschreven briefje (in het geheime circuit gedropt) bracht dan soms daarbovenop nog eens een correctie aan. Ze leefden erg modaal. Het ging moeilijk, maar het was spannend. S. liet niet af; Reep evenmin. Ze vonden dat ze samen moesten blijven. De zoekgeraakte brief leek hun verhouding steviger te maken. Ontstentenis als troost.

Hij begon ook te berusten in de verwarring die S. in hem ontketende, in haar volstrekt onvoorspelbaar grillige uitspraken en gedragingen, en dat deelde hij haar ook mee. S. van haar kant leerde met zijn zwijgzaamheid om te gaan, zijn absolute twijfel aan de definitieve wendingen die zij de zaken probeerde te geven.

Drie weken dus. De spanning loste zich niet echt op. Ze brachten het voorval ook te vaak ter sprake, vooral hij. Ook wisten ze, via grondige informatie, dat een brief nooit zomaar verdwijnt. In het slechtste geval kan een klacht neergelegd worden en spoort men het stuk op. In een ander geval bemoeit zich de centrale postdienst in de hoofdstad met om allerlei redenen onbestelbare zendingen, en probeert men afzender of bestemming te detecteren door de brief te openen. Dat waren ze al te weten gekomen. Hun ongemak bestond in de wetenschap dat een onbekende of een bekende X kennis genomen kon hebben van iets wat alleen tussen hun mocht bestaan. Een lek betekende een laatste oordeel.

Het einde van december naderde. Hij trof S. andermaal op de afgesproken plaats aan: de lounge van restaurant-hotel Bienmenu. Ze zag er vrij goed uit. Hij vond het jammer dat hij nog de kleren droeg die hij beroepshalve wel vaker aantrok. Hij had zich namelijk van het Instituut onmiddellijk met de trein naar hier begeven. Thuis had hij wel vlottere dingetjes in de kast hangen. S. nam zijn koude handen in de hare en kuste hem op de mond. Er stond al een cola klaar. Hij klauterde op het barkrukje en strengelde zijn benen rond de gedraaide stijltjes. Hun gesprek verliep zoals gewoonlijk: in een vlugge vraag-en-antwoordstijl overschouwden ze de voorbije week, wat ze gedaan hadden, ieder apart, waar ze geweest waren, en waarom, of ze dat briefje wel ontvangen hadden, gezien hadden dat, wisten hoe, gehoord hadden wie. Daarna wat er te gebeuren stond, hoe het verder moest. Vreemd genoeg, voor verliefden althans, schonken ze zelden aandacht aan de muziek die ten gehore werd gebracht (een soort van zachte behangmuziek), aan de drankjes die ze bestelden en aan de dingen die rond hun gebeurden, niet gebeurden.

Omstreeks achttien uur maakte Repelsteel Van Der Weyden aanstalten om te vertrekken, met tegenzin. Terwijl hij zijn jas dicht ritste, dacht hij eraan dat de brief niet

eens meer in hun gesprek was opgedoken. Ook daar was hij spoorloos. Hij zei het haar.

‘En eigenlijk wou ik nu toch wel eens weten wat erin stond,’ vervolgde hij. ‘Je had het tot nu toe vrij vaag over de inhoud ervan.’

Onmiddellijk hierna had hij de indruk dat S. schrok.

‘Eh?’

‘Da’s nu alweer enkele weken geleden hé. Ik zou het niet zo duidelijk meer weten.’

‘Toen vertelde je me dat de inhoud ons parten zou kunnen spelen.’

S. haalde haar schouders op en leek plotseling gebiologeerd door haar cola. Repelsteel ging weer zitten. Dreiging.

‘Nou?’

Ze haalde diep adem, wat in een gemeente zucht uitmondde.

‘Eigenlijk ...’

‘Ja?’

Een bang voorgevoel becroop hem. Het was een gevoel dat al wekenlang zijn doen en denken kleurde.

‘Toe.’

Ze zette de cola aan haar mond en keek hem van boven de rand van het glas lang aan.

‘Je gelooft me niet als ik het je vertel.’

‘Toch wel.’

‘Nee.’

‘Dat heb ik je al wel vaker uitgelegd.’

Er viel een halve minuut stilte.

‘Er was geen brief. Er is nooit die brief geweest.’

Hij bleef haar maar glimlachend in de ogen kijken, terwijl woede snel in hem opsteeg.

‘Eigenlijk ben jij er ook nooit echt geweest. En ik weet helemaal niet waarom. Ik ga nu beter.’

‘...’

‘Ik weet het toch niet.’

Ze viste haar tas van de grond op, stootte haar mooie hoofdje tegen de rand van de toog, gleed van de barkruk af en verdween uit zijn leven. Hij wist dat hij zichzelf niet zou kunnen beletten daar hardop om te lachen. Een minuut later zat hij inderdaad te lachen. Morgen had ze vast en zeker een buil op dat lieve kopje van haar. Maar morgen, dan was hij er niet. Trouwens, morgen was het alweer de twintigste dag van deze duistere maand. Dan had S. hem volstrekt niet nodig. Dan kon ze hem missen als ...

‘... hoofdpijn,’ vulde hij hardop aan.

Volgende week zouden ze hier weer zitten, in Bienmenu, vrolijk doend over een spoorloze brief die ze met veel liefde naar hem had gezonden. O, of er een brief was!

Kind na kind na kind gleed van de glijbaan af. Daartussen (en achter een raam dat alles nog eens warmer maakte) aarzelde een ober. Wellicht schoven ook voor hem de dagen in een te vlugge wirwar weg en verwarden mensen zijn kalender. Achter glas scheen alles statiger. Binnenskamers deed bijvoorbeeld ook alcohol de feiten accelereren. Misschien zag die ober zichzelf in een raam weerspiegeld en signaleerde de hapering in zijn rituelen dat hij zijn gedachten in een verre uithoek van het uitspannel bijeen aan het vegen was. Bij het dagelijkse dichtknopen van dat pakje waarin hij zich diende te bewegen, smoorde hij wellicht zoveel andere maar minder lucratieve ambities. Al bevond hij zich, midden het hoogseizoen, in de nucleus van het grote gebeuren, waar veel mensen zich tijdelijk concentreerden, toch waren er

andere dingen op deze wereld te zien en te doen.

De zee, het strand, de horeca. Deze grootste baarmoeder aller tijden, deze heetste barbecue aller plaatsen waren niet het einde. O nee. De hooggeprezen kust was niet alleenzalmakend.

En die kinderen maar glijden. Het was een korte kindvriendelijke glijbaan met bijhorende klimmogelijkheid om ook de dappersten en de wendbaarsten onder deze kleine aardbewoners genoegdoening te verschaffen. Door zijn klinschaligheid selecteerde dit speeltuig vanzelf zijn publiek. Zelden zag je er iemand gebruik van maken die reeds de leesleeftijd had bereikt. Nu, omstreeks zestien uur in de hete middag, benutte een dozijn kinderen in ononderbroken tempo dit tuig. Er stak zelfs crescendo in. Bij het glijden versmalde het bewustzijn, bij het klimmen opereerde de Vorlust. 'Klimmeren,' zei een van de kinderen. Groot gelijk. Ze gleden op alle mogelijke lichaamsdelen naar beneden, daarbij brandwondjes in de eerste graad riskerend. Daar zweefde echter een beschermengel boven dit tuig, dezelfde die met de wind mee vloog wanneer aan het strand een kind verloren liep, dezelfde die in het zeewater de volwassen zwemmers in de steek liet als de kinderen er met hun rubberbootjes aan kwamen draven.

Kijk, die zee anno 1984: Repelsteel zag foto's en prenten van hoe het hier in 1900 en 1910 en 1917 en 1939 was en was geweest. Weinig verschilpunten. Zoals in Monte Carlo alleen de modes veranderden op bevel van de seizoenen en de goklust bleef, zo ondergingen alleen de oppervlakkige strandtaferelen enige wijzigingen: wat de zee teweegbracht, paste zich ook aan de tijd aan, deze pretentieuze uitvinding van de ex-kinderen, die in alle ijdelheid zelfs die tijd om hun polsen vastbonden. Al de rest bleef bestaan, bestand tegen een paar wereldbranden bijvoorbeeld, hoewel net daardoor nog enkele koppige relictten op de stranden achterbleven, als groteske vingerwijzingen. Elke avond spoelde het zeewater de foto's en de prenten weer schoon. Blanco! Augias! Herakles! Laat betijen.

Repelsteel proefde het geluk zijn correspondentie een maand lang poste restante te doen toekomen in een stad die nu ver achter hem lag. Elke dag bedacht hij opgewekt dat er geen brieven of zendingen annex repliek of weerwerk tot de bezigheden zouden behoren. Ware rust daalde over Van Der Weyden neder. De gedachte aan een wassende stapel drukwerk in het hinterland kon slechts een glimlach aan hem ontlokken. Ooit zou hij zich wel weer aanmelden in het leger der ijverigen: herboren, herbrond, bruin, bevredigd. Klaar om epistolair zijn mannetje te staan. Hij zou de ijzigheid van de goede ober aan de dag leggen ten opzichte van dat pak bedrukte berichten en woordgeworden roerselen.

Wat hij, gezeten op zo'n twintig meter van de drukkeklante glijbaan, aan teksten naast zich liggen had, was eigenlijk toch wel een beetje bedoeld om lastige gedachten aan zich opstapelende correspondentie weg te jagen. Links had hij een boek van Michel Déon. De flap krulde in het zonlicht. Rechts Alain Bosquet, met een monumentje van een roman. Daartussen zat hij, lezer aan zee, babywacht. Mocht er een tribunaal van beëdigde lezers bestaan, waar men hem naartoe sleepte, dan zou hij glansrijk uit de verhoren omtrent deze boeken tevoorschijn treden. Hij absorbeerde vlug en vlot. In twee werelden zweefde hij, terwijl de entourage van zee en strand en hotel alleen alibi voor hem was. Hij werd bruin van het lezen. Hij verwaarloosde zijn behoefte om veel te roken. Na uren lectuur stond hij ontspannen op om een andere zitplaats te kiezen om weer verder te lezen. Gezondheid, Déon, Bosquet. Soms legde een van de kinderen hem het verbod op nog één bladzijde te lezen. Dan gingen ze op klepperende zeesandalen de dijk over, richting badhokje 028, sleepten er de stoeiboort uit en dobberden ermee op zee tot de rillingen van de kleinste in klapper-

tanden overging. Dan bleven Déon en Bosquet in het hokje, tot de boot wed ingehaald, de matten uitgerold, de lichaampjes droog gedept. En Déon beschreef de regen. En Bosquet getuigde van zijn moeder, in dat mooie Frans dat in bastaardvorm op de zeedijk zo vaak te beluisteren viel.

Repelsteel Van Der Weyden had nooit durven te dromen dat hij tijdens een zomer aan de Noordzee drie eigen kinderen om een glijbaan zou zien stoeien, huppend over verschroeid gras zijn richting uit komend, hun fonemen rangschikkend tot korte berichten waar hij, ontvanger, soms, o ramp, een geduchte boodschap aan had:

‘Wéér lezen, pa??’

‘Neenee, niet meer gaan zitten! Meedoen!’

Ze maakten hem attent op het klingelen van een belletje boven op een ijskar. stapelden de lagen zich in hun bewustzijn op, dan verdwenen die bij hem meer en meer. Hij had kostbare tijd te verdelen tussen eenmalige dingen die nooit meer terug zouden keren en die soms zijn handelingen bewusteloos versmalden tot het ene noodzakelijke gebaar. Hij stelde zaken uit om andere uitgestelde zaken een behandeling te geven. Hij geloofde dat hij minder nadacht: er was permanent lawaai om hem heen, hij voelde zich uitgelept worden. Hij zegende de schaarse stille momenten en vervloekte de machteloosheid waarmee hij constateerde dat hij die welhaast religieuze momenten niet op kon vullen met zinvolle daden. Ach, toch was die zomer prachtig. De wind streefde helend. Zielenzalf. Hij zou er een tekst minder om schrijven, een boek langzamer voor lezen. Ach, Repelsteel Van Der Weyden, die zachte babywacht.

Die bleekscheet van een Bruggeling moest nodig op zondag gaan wandelen in Repelsteels voorstadsje/randgemeente, en hem daarbij tegen het lijf lopen. Verdorie. Maar eigenlijk was Repelsteel daar niet ongelukkig om. Hoelang was het nu geleden? Drie jaar? Zeven? (En gisteren had de Etna nog eens van haar oren gemaakt. Lava alom. Langzaam maar zeker).

Repelsteel verliet dan maar de slagerij. Zijn kinderen hielden ieder een portietje vers inlands gehakt in hun hand.

‘Eh ... meneer ... ‘

De rest ging in geraas van auto's verloren. Gelukkig maar, want er zat weer een heel slechte slagersmop aan te komen. Maar nu doemde die bleekscheet op, verdorie.

‘Dag Ricky. Hoe gaat het.’ (Onwillige constatering van aanwezigheid).

Hij hield ook een zelfverwekte zoon vast, een kleine bleekscheet van een Bruggeling.

‘En da's een tweeling zeker?’

Zoveel was duidelijk.

‘Jaja.’

‘Ge waart daar altijd sterk in hé?’

‘Waarin?’

‘Haha.’ (Iets van ‘gespletenheid’, maar alweer een auto, waardoor de aantijging op zijn lippen bestorven bleef. Woordje ooit vanbuiten geleerd in Inleiding tot de Literatuurpsychologie).

‘Hoe is 't met de pogingen om bekend te worden?’

‘??’

‘Schrijft ge nog? Ik wel hoor. We hebben nu zelfs een collegekrant waarin ik een en ander kwijt kan wat ik per se kwijt wil raken. We zitten zelfs tot in de stadsbibliotheek. Maar jij zijt al bekend hé? ‘k Was dat al vergeten.’

Repelsteel monsterde een wondje op het voorhoofd van de germanist Ricky, oud

eenendertig jaar.

‘Aan ’t bouwen?’

‘Gé-bouwd. En weer verkocht. Ja. En nu weer aan ’t ver-bouwen.’

‘Amai. Nog altijd in Sint-André?’

‘Nee, Dudzele.’

‘Aha.’

‘Een heel klein uuzetje. ’t Moest bijna compleet afgesmeten worden.’

‘k Was daar niet graag bij geweest.’

‘Ha ja.’

Stilte in de randgemeente van Repelsteel Van Der Weyden. De zoon van Ricky sleurde de vader enige passen voorwaarts.

‘Bij de schoonouders op bezoek zeker?’

‘Ach ja. Vanmorgen voor we vertrokken nog een muurtje ingesmeten. Morgen weer aan de slag, we vertrekken over een uur. Ik krijg hulp.’

‘Tja.’

‘Eh ... doet ge nog iets anders?’

‘??’

‘Buiten dat bekend worden.’

‘Ach. Ja, kopij lezen eh jong. Nalezen. Correcteren.’

‘En die andere rare, die zus van je, die ook in Leuven rondliep?’

‘Zeven jaar in Kenya al. Voor negerin aan ’t leren.’

De kinderen van Repelsteel traptten in plassen hemelwater. Op Pasen regende het altijd, in alle randgemeentes.

Ricky werd nu door zijn zwartharige zoon, die jonge Bruggeling, echt meegesleurd.

‘Verleden week zeven jaar getrouwd. Gevierd, met vrienden. Nu, tot ziens eens. Toi toi toi, zegt Marva. Haha. Ik passeer af en toe voorbij je huis, om de drie maanden zo. ’t Is nummer 70 hé?’

‘Nee. De huisnummers zijn weer veranderd. Adieu hé.’

Een spoor van gehakt achterlatend wandelden Repelsteel en de tweeling naar huis. (De lava van de Etna had toen al een restaurant en een politiepost geheel ingesloten en wellicht definitief onbruikbaar gemaakt. Voer voor vulkaankonijnen). Op de televisie ontwikkelde zich de laatste fase van de Ronde van Boergondië voor beroepsrenners.

‘Ik denk dat het vanavond nog een fikse vlaag gaat regenen,’ zei Repelsteel in schoon Boergondisch tot zijn zeer mooie vrouw. Hij verzweeg zijn ontmoeting met de Brugse bleekscheet die vier jaar lang dezelfde studiën met hem had gedaan en ging op woeste wijze het gehakt te lijf tot het bolognese saus was geworden.

Later op de avond, toen het werkelijk regende, maar niet zoveel als Repelsteel gedacht had, en toen iedereen in soesland vertoefde, ook Reep zelf, stond er een sneeuwman in het doel met een belachelijk Boergondisch petje op zijn hoofd. Eender welk schot belandde naast de kooi. Machteloos trapte Repelsteel, rugnummer 23, de immer zwaarder wegende ballen van zich weg. Het doel bleek plotseling de vorm van een trapezium aangenomen te hebben. Als hij goed naar het geschreeuw op de publieke tribunes luisterde, hoorde hij er kindergehuil tussen. Hij wist dat hij wakker moest worden, maar zijn vrouw stond al over het bedje van een kleinste gebogen toen hij dit daadwerkelijk deed.

‘Deze randgemeente heeft eens een grondig lavement nodig,’ dacht hij nog net voor hij weer insliep.

‘Morgen is die slagerij zelfs gesloten en allen zullen zich weer in hun verdomde huizen inkapselen zonder een kik te geven. Laat de lava komen.’

Toen hij dacht het licht werd en dat hij op moest staan, was het nog maar drie uur in de nacht. Hij verzeilde weer in tomeloze scheervluchten tot in de uithoeken van zijn geheugen reikend. Waar die herinneringsflarden ophielden, werden de beelden duister. Iemand telde tot 30 en voegde daar telkens een kleur aan toe. Bestonden er wel dertig kleuren? De meeste namen ervoor klonken hem volslagen onbekend in de oren.

De volgende dag hing er een gifwolk boven Denver. In het Midden-Oosten leden kudde schoolmeisjes plotseling aan hevige maagkrampen. Eindeloze regen sausde in en over de randgemeente van Repelsteel neer. Een jeugdclub organiseerde vanaf vandaag een Week van diezelfde Gelijksnamige Jeugdclub. Niemand daarheen vandaag, want om 17 uur 'patékaarting', wie kaart nu voor paté, en woensdagavond pas de volgende festiviteit, met name de opvoering van een stuk getiteld De Muizenval. Maar dit was London niet. Waar regende het nog vandaag? In een kortverhaal van Truman Capote. In een gedicht van Cees Buddingh'. Mooie vraag om in een quiz aan enkele germanisten te stellen. Of deden die allemaal aan volkskunde? Dronken ze dan allemaal patersbier en spraken ze daarbij dan 17de-eeuws Boergondisch? Van de Etna geen nieuws meer. Stolling wellicht. Gaten in de wand van de krater die de druk verminderden. Gaten haalden nooit het nieuws.

Op deze stille maandag voerde Repelsteel zijn legkippen tot driemaal toe, telkens wel in de stromende regen ondertussen. Zijn gedachten vertoefden nog even in Dudzele, op het Boergondische vlakke land, bij huizenslopende en huizenbouwende Boergondiërs-met-een-talenopleiding. Als het daar regende, bleef alle hemelwater met noordelijke koppigheid in de vlaktes staan. Het bleef zomaar in de vlaktes staan. Natte broekspijpen hoorden bij Bruggelingen en volkskundige bewoners van de omstreken ervan. Hier, in het zuidelijke K. buiten westen gelegen, glooide het meer. Hier woonden ook de echte commerçanten.

Omdat de allerkleinste (de tijd stond niet stil) die nacht wat lastig was geweest, en dus het gezonde slapen had belet, werd er goed gegeten die dag. Er zat niks anders op dan alle aandacht op het voedsel te vestigen, om de moeheid te bezweren. Het werd goulash van de bovenste plank, maar de tweeling pruilde. Bordje apart. Na het echte eten aten ze nog veel goulash.

'Met veel lava erop,' zei er eentje.

'Ja, maar die is nu wel koud geworden, hoor.'

'Geeft niet.'

'Gelukkig is er nog over. De volgende keer eten jullie van de eerste keer mee hé!' 's Avonds wou Repelsteel in stilte rustig werken, maar hij slaagde er alleen in zijn dagboek aan te vullen betreffende het voorbije weekend. Er bewogen vijf populieren in de verte. De lucht eromheen zat onheilspellend onweerachtig. Een koppel populieren stond apart, gedeeltelijk verborgen achter de werkplaats van een garage. Het was een langbenige driehoek die traag in een punt toeliep en nog trager naar beneden toe in spreidstand uiteenzakte, tot op de muren. Daarachter dus die grote kandelars. Toen (maar eigenlijk had hij dit nog uit willen stellen omdat hij daar nu geen zin in had) haalde hij het cassettespelertje boven dat hij gisteren op zich droeg. Het gesprek met Ricky stond er volledig op, vanaf het klingelen van de koebelletjes die bij het verlaten van de slagerij van hun oren maakten tot het 'Adieu hé' van hemzelf. Repelsteel luisterde aandachtig.

(Vraag van een lezeres: waarom heeft Repelsteel – is u dat soms? – een cassette-spelertje met bandje op zich bij het toevallig plaatsvindend gesprek met de oude bekende R.? Antwoord van de schrijver: maar dat is een lang verhaal!)

Het lang verhaal.

Een boek van Ernest Claes gelezen. Goed voor Engels en Duits zijn. Brilljante verhandelingen schrijven. De paters in Aalst spreken er nu nog over. Daarenboven een beetje in de contramine handelen. De positieve wetenschappen wel goed aankunnen, maar ritueel verwaarlozen. Gedichtjes maken op stille kamers. Nou: gedichten, man! Talen! Talen te studeren! Schrijver te worden!

'Kan men dan, na die filologische studiën, nog de journalistieke toer opgaan?'

'??'

'Kan men dan nog voor journalist studeren?'

'O jazeker jongeman, jazeker, niets zal u beletten. Integendeel.'

Op de allereerste dag van zijn nieuwbakken studentenbestaan reed Repelsteel Van Der Weyden met een geleende fiets al pardoes in een put. Dit gebeurde ter hoogte van 'werkzaamheden'. Merde! De campus was namelijk nog gloednieuw, slijkerig en onafgewerkt. Hij was op weg naar de kennismakingsfuiif ('thé-dansant') waar jongens in witte hemden blauw fluoresceerden en meisjes hun voor bonnetjes ingeruild bier pas opdronken wanneer het schuim er allang af was. Het onfeit in die put betekende anderhalf uur vertraging: de kaduke fiets ergens voorlopig opbergen, te voet terug naar 't kot, schone kleren zoeken, te voet terug naar de brandhaard van die avond, de haren aaneengeklit want het moest zo nodig alweer regenen. Het regende altijd in de voege jaren zeventig. Het regende altijd in de jaren zeventig in Boergondië, met uitzondering van een zomer. Het regende zelfs nog in de nieuwe faculteitsgebouwen binnen toen Repelsteel Van Der Weyden (nr. 23) zijn eerste partiële examens in januari aflegde. Die put werd de week daarna dichtgegooid, want er was na het thé-dansant nog een dronken meisje in gevonden. Niemand wist (hoe zou dat ook kunnen, de meesten waren 'nieuw' voor elkaar) of het aan die val in de put toegeschreven kon worden dat Repelsteel in de loop der volgende jaren als een 'rare' bestempeld werd. Men wist dus eigenlijk niet of dat vroeger ook al zo geweest was. Anyway: het verhaal van de put werd mondgemeen, want in die tijd was Repelsteel iemand die zijn persoonlijke belevenissen graag aan derden toevertrouwde, d.w.z. personages die in rangorde van vertrouwelijkheid net na zijn engelbewaarder kwamen. Er was bijvoorbeeld (en dat is het belangrijkste, de nucleus waar het om draait) een meisje dat gaandeweg in de waan verkeerde dat Repelsteel verliefd op haar was. Hij verrichtte namelijk precies die gebaren en die handelingen waardoor zij dacht ... terwijl Repelsteel zelf helemaal niet viel op die meid. Ze kon overigens niet goed mee in de studiën, en zijn aandacht ging uitsluitend naar de kampioenen en de extremisten. Alweer gaandeweg, bij het uitblijven van enig echt mondeling contact van zijnentwege, begon hij, eerst bij haar, en later, als een olievlek, bij anderen, alweer via haar natuurlijk, aangeschreven te staan als een 'rare': kijk, die daar, die van die put, ja, die wil wel, die gesticuleert alsmaar, maar die durft niet. Daarenboven schrijft hij gedichten. Nou: 'gedichtjes'. Filologen horen geen gedichten te schrijven. Enfin, 't zal me wat zijn.

En hij zat daar godverloren op dat eenzame kot bij twee ouwe rozensnoeiende mensen terwijl ieder modern jongmens uit de jaren zeventig, o vals decennium, ofwel in groep hokte ofwel elke avond op een brommertje naar huis snorde. Verdomd toch. (Regieaanwijzing: algemeen gezocht en gegniffel uit zovele parka's opstijgend.) Moet dat een sociaal wezen verbeelden?

En zie: het geschiedde. Of het geschiedde niet. Na een allerlaatste verkeerd geïnterpreteerde knipoog boven het plastic frietenbakje in het studentenrestaurant werd die meid vijandig. Repelsteel van zijn kant voelde zijn liefdessnaar hoegenaamd niet be-

tokkeld. Och god toch. Ze spreekt niet meer? Ook goed. Hier, boek terug. Nee, ik kan niet wisselen. Heb maar dorst. Drie weken later, voor een vrij lange vakantie, sloeg ze plotseling aan het vrijen met die bleekscheet van een Bruggeling. Bleekscheten waren Repelsteels aartsvijanden. Na die vrij lange vakantie kwam ze niet meer in de colleges opdagen. Op dat ogenblik was ze aan een bisjaartje bezig. Gods wegen waren duister en ondoorgroendelijk. Drie jaar later, men zou er de tel kwijt bij raken, trouwde die meid met Ricky, naar oude Boergondische loffelijke gewoonte. Nog een jaar later zou die de meeste van zijn ravenzwarte haren verliezen en zelfs provinciaal niet meer voetballen. De bleekscheet. Repelsteel zou ook nog trouwen, maar later. Hij moest onder andere eerst nog naar het leger, want zijn vader was te jong om in de laatste wereldoorlog iets vaderlandslievends uitgespookt te kunnen hebben. Om een lang verhaal kort te maken: elk jaar op paaszondag droeg smeerlap Reep een cassettespelertje met batterijen op zich. De schoonouders van die meid bevolkten namelijk de gemeente waar hij woonde, en op hoogdagen floreerde die bleekscheet hier dus wel eens, naar oude Boergondische loffelijke gewoonte. Het ware leuk om een staaltje van diens dialectiek te tapen, zonder dat hij dit besepte, en dit dan met de beste groeten van de 'rare' naar, ja, Dudzele was 't nu zeker, op te zenden. Vijf jaar op rij ging Repelsteel op elke hoogdag naar de slager die zijn handel op zo'n gezegende dag open durfde te houden. Vier keer niks; vier keer geen Ricky te bespeuren. Wel eens op Kerstmis, maar Reep spotte hem vanuit de auto. Had getoeterd, even gestopt, raampje omlaag, de bleekscheet ontdekte de twee babyzitjes achter op de bank: 'Ha! Een tweeling zekers?! Altijd gedacht dat ... ' Raampje weer omlaag en veel gas gegeven: 'Jaja, zeveraar, bleekscheten denken niet.'

De vijfde keer pas was het raak. Pasen. Een heilige dag voor sommigen. Gehakt voor bolognesesaus. Wie, o wie ziet hij daar weerspiegeld in de koelvitrine? Dank u wel en tot ziens. Knopje rechterborst ingedrukt. Klingelende koebellen. Spreek. Want daar, in levenden lijve, na al die jaren, hij, de langverwachte: die bleekscheet van een Bruggeling. Alleen op pad, plus zoon, alleluja, zalige hoogdag.

In het radiojournaal van halftwaalf over de Etna geen nieuws meer. Repelsteel zette zich schrap en articuleerde in zijn schoonste Boergondisch enkele zinsneden na het 'Adieu hé!' van gistermiddag op het bandje in.

Dag bleekscheet uit Brugge boem boem boem

Dag Bruggeling tjing tjing

Dag bouwerke-bouw met de blokkendoos

en

Dag ventje met de kaas

kaas en brood

uit Brugge

goeienavond

Da-ag vent

Dag Dudzele

Dag krenterig uuzetje dijn.

Hierna drukte hij op de stopknop, verpakte het ding als monster zonder waarde en ging eindelijk rustig slapen. Misschien was hij wel dronken. Die avond vergat de regen op te houden met vallen.

Repelsteel was beducht voor het houden van toespraken. (Hoewel er dit keer niets verkeerd liep, alles was in kannen en kruiken, de vrienden konterfeiteurs en kneders en hun achterban zouden er wel degelijk zijn). En wel hierom: persoon X, een durfniet, schreef ooit naar de bekende dichter F.C. De Coninck met de vraag of die in het najaar voor zo'n honderd jonge mensen en mits honorarium van ettelijke piek een poëtische avond 'verzorgen' wou. F.C. antwoordde zoals alle beroemdheden vóór naam en bevestigend. Durfniet schreef echter omgaand en met klem terug aan F.C. De Coninck dat het hem eigenlijk alleen om diens handschrift te doen was voor zijn collectie, en dat de poëtische avond, zoals zovele Boergondische poëtische avonden, niet doorging. O, Boergondië was rijk aan dergelijke voorvallen.

Haken we thans weer in op de levensloop van Van Der Weyden Repelsteel, spreker bij gelegenheid.

Misschien wel vijftig personenwagens bewogen zich op dit ogenblik naar de verkeerslichten toe. Vijftig keer werd zonder nadenken erop vertrouwd dat de remmen het wel degelijk deden, want daar, tussen groen en rood, lag nog geen vijf seconden tijd. Reep stak na een grote gulp voorbij pletsende auto's op niet aan te raden wijze de straat over. Aan de overkant was hij ineens nog veel natter geworden: de regen daalde in genadeloze stralen op de wereld neer. ('De regenmaker was van de partij'. 'Het regent ginder even hard'). Straks wou hij dwingend aanwezig zijn bij de vernissage van een tentoonstelling. O ridicuul exhibitionistisch woord!

Hij zou er met kletsnatte haren mensen dienen te ontmoeten. Misschien was een van de exposerende vrienden-kunstschilders nu met uitgedoofde pijp ook op weg naar wat voor hem belangrijk genoemd mocht worden. En een tweede kunstige schilder, met een artistiek maar verzopen petje op het hoofd, daarom inwendig ononderbroken dat kloteweer verwensend. Of een derde konterfeiter, in een auto dan nog wel, waarvan de condens op de ramen zo opaak was dat de kansen op een aanrijding (annex afwezigheid) aanzienlijk stegen.

Repelsteel berustte in de verschijningsvorm die het hemelwater bij hem veroorzaakte en begon zelfs zachtjes voor zich een stapliedje uit lang vervlogen tijden te neuriën.

Ruimt nu de baan alwaar wij gaan/omdat wij ziiiingend door het leven gaan/Ja rustig en blij zo stappen wij/als flinke broeders aan elkaar voorbij/Tirala la la la la/Rustig en blij ...//

In een lange straat die zich in de verte één keer een bocht permitteerde en waar de eenrichtingswet heerste, spetterde een supersnelle auto voorbij. Dat kon niet goed aflopen. Zijn gloeiende achterlichten verdwenen vlug. Een seconde later articuleerde Repelsteel 'pardaf', maar niets gebeurde, niets was te horen. Hij stapte verder de te lange straat door. Een fietser, dansend op de trappers, passeerde carrouselmatig, maar hij was alleen. Op de bagagedrager had hij een tas met wellicht sportbenodigdheden erin vastgesnoerd. 'Minivoetbal', dacht Reep. Op dit uur van de avond en in deze weersomstandigheden kon dit de waarheid benaderen. De regen droop van de tas. De regen droop van de fietser.

'Als die auto van daarnet toch uit de bocht is gegaan, zal de eenzame fietser vlugger dan ikzelf een ooggetuige zijn.'

Uit een huis maakte zich een gestalte los, zette een goedgevulde stedelijke vuilniszak tegen de gevel en werd al vlug weer door de duistere rechtlijnigheid opgeslorpt. 'Nog iemand die er niet zal zijn vanavond.'

Reep zag nu overal van die zakken, als grote snoepen over de trottoirs verspreid, waar hij voortdurend moest voor uitwijken, want hij zocht ook beschutting tegen deze onredelijk neervallende regen.

'Nu ben ik zelf die bocht aan het nemen, die daarnet nog zo ver van mij verwijderd lag. Blij dat die snelheidsduivel hier heelhuids is doorgekomen. Aquaplaning is naar-geestig, zowel voor inzittenden als voor ooggetuigen. Had hem (haar?) hier met bebloede kop op een muurtje kunnen zien zitten, of op de resten van zijn koetswerk uithuilend, moeizaam een dringend telefoonnummer articulerend, tanden uitspu-gend.'

Nee, alles bleef rustig onder het gedruis van de regen op de wereld. Hij stapte de rest van de straat door en slaagde erin via een tiental opeenvolgende televisie-schermen een deel van het Boergondische avondjournaal in stommefilmstijl mee te pikken. Xavier Waterloos zei ongetwijfeld iets over Beiroet. Er waren beelden van een verschroeid stadslandschap.

'Een waar stadsinfarct.'

'Geen woordspelingen vanavond.'

Gisteren voorspelde iemand uit zijn omgeving dat de brandhaard Beiroet een derde wereldoorlog inluiden zou. Daarbij kon men niet anders dan halfslachtig instemmend ja knikken en verwijzen naar de nog vele andere brandhaarden op deze planeet, een blauwe plek in het heelal. Geen regenseizoen kon die ooit geblust krijgen.

Persoonlijk was Van Der Weyden ook erg ongerust, bijwijlen. De Falklandoorlog had hem na aan het hart gelegen. Een treffen op wereldschaal zou met behulp van kern-wapens gebeuren. Wie eventueel nog overbleef en over enkele materialen of grond-stoffen beschikte om een verse beschaving op te bouwen, die zou 'overwinnaar' worden genoemd, maar door wie? Een ouderwetse pyrrusoverwinning was hierbij vergeleken een vriendelijk historisch gebeuren.

Hij naderde de expositieruimte. Er waren nog geen medevoetgangers van wie hij vermoeden kon dat ze hetzelfde doel hadden. Vanavond zou ongetwijfeld gezegd worden dat de weersomstandigheden velen thuis deden blijven. Weerspannige weermaker, etc. Niemand zou daar 'nee' op antwoorden. Afwezig en toch on-gelijk krijgen. Van de drie exposerende konterfeitsers zou wellicht niemand zijn eigen naam ooit (postuum natuurlijk) tot straatnaam zien promoveren. Wat deerde het: het regende toch altijd in deze straten. De stad telde meer kunstschilders dan straten. Lokale politici verwierven veel vlugger en makkelijker een plaatsje in de legende van een stratenplan. Die verloren ook minder het noorden, hoewel ze met de windroos meedraaiden. Haha. Neem nou ...

!! Hij botste lijfelijk tegen een studerend koppel op en bleef zo een halve seconde lang een verrassing in hun leven !!

'Skuus.'

Aaneengeklit vervolgden ze hun weg. Repelsteel mompelde dat liefde blind maakt en draaide nog eens het filmpje van zijn interruptie terug. Hij was in zijn leven al vaker gewelddadig op mensen ingelopen. Hij liep vroeger zelfs eens zijn onderwijzer van de vijfde klas pardoos van de sokken, pardaf, pijp uit de mond, kletterde op de ste-nen vloer, kreeg een gloeiende klap tegen zijn kop zodat alle aangeleerde actualiteit er terstond weer uit verdween. Dat bleef jaren nazinderen. Ach. Heeft zich dood ge-zogen aan die stomme pijp.

Hij duwde nu een deur open, een klis haar uit zijn rechteroog zwiepend. Er was eerst een borstbeeld op een groot voetstuk, nou ja, voetstuk: zuil, eigenlijk. Het betrof ie-mand die stamde uit een epoque waarin nog veel en vlug vereeuwigd werd. Dan volgde een deur als een knaldemper, waarachter geroezemoes weerklonk. Deze ruimte diende dus ontkurkt te worden. Toen Repelsteel Van Der Weyden zijn hand op de deurknop legde en voldoende energie en bereidheid vrijmaakte om die deur open te duwen en de geesten erachter te bevrijden, werd het plotseling stil in al zijn

organen en lichaamsdelen. Hij trok zijn hand terug en stak die op borsthoogte ergens in zijn natte kleren.

Damned maal duizend!

Hij had de tekst van zijn toespraak in zijn werkkamer achtergelaten.

Twee seconden lang weifelde hij op de valreep tussen het openen van die deur of het terugkeren naar de duisternis. Hij meende zich twee fietsen tegen de gevel te herinneren.

Even later reed hij hijgend de straat weer door, in tegengestelde richting en dus verboden door de verkeerswetten van dit land, op een door hem gestolen fiets met achterop een strak vastgesnoerde tas waarin wellicht sportbenodigdheden staken. Hij beschikte nog over een drietal minuten in de marge van de toelaatbaarheid, na aftrek van de beleefdheidshalve aanvaarde pechstrook 'te laat komen van een belangrijk spreker'. Hoe kon het dan ook anders dat hij daarom, in de bewuste bocht die, zelfs op een gestolen fiets, niet eens de allures van een bocht aannam, dat hij daarom met een lawaai en gevloek van alle duivels overstag ging en door aquaplaning op zijn verdommenis terechtwam, daarbij in een pijnlijke flits bedenkend dat het kopie-exemplaar van zijn te houden toespraak zich goed en wel ter plekke in een binnenzak van de Schepen van Cultuur en Recreatie moest bevinden, omdat die man daarom verzocht had. Hij had Reep, diens vergetelheid kennende, stellig beloofd dat velletje vanavond op zich te dragen.

Moeizaam en gebroken ging Van Der Weyden op een laag muurtje zitten. Hij maakte de inventaris van zijn vege lijf op. Daarna van de fiets. Zijn kleren.

'Gestolen goed gedijt niet.'

Met een zeldzame koudbloedigheid articuleerde hij deze spreukgeworden waarheid tot halfweg, want ginds naderde iemand met hulpverlenende bedoelingen. O, naar de hel met de beeldende kunsten en de hebbelijkheid die met glanzende woorden te 'vernisseren'!

De vijf vrachtwagens met VERVOER VAN DIEREN erop arriveerden op de markt te K., een aanzienlijke Boergondische provinciestad. Dat veroorzaakte welhaast onmiddellijk een stilstand in het zachtjes passerend verkeer en bij de voetgangers, want achter de tralies waren, vanaf hun borsthoogte, zovele studenten en studentes zichtbaar. Er verschenen nu ook immer meer hoofden achter vensters en etalages. Als die hoofden goed toekeken, zagen ze dat sommige jonge mannen en vrouwen geschminkt waren, zotskappen droegen, ezelsoren vertoonden. Lager dan borsthoogte, daar had iedereen voorlopig het raden naar. De vijf vrachtwagens probeerden een grote cirkel gesloten te krijgen. Hoewel daartoe door de instanties ruimte was voorzien (er waren dranghekkens zoals die bij wielervedstrijden dienstdeden), ging dat moeilijk. Na omstandig gemanoeuvreren, gedirigeerd door een in doktersjas geklede jonge kerel met megafoon, werd een soort van ovaalvormige opstelling bekomen. Een zesde wagen zou nodig zijn om deze meetkundige figuur compleet te maken. Enkele toeschouwers gingen nu op een hekken leunen, snoepend met hun ogen. Uit de vijf vrachtwagens kwamen nog meer dokters tevoorschijn, of althans: jonge mannen en vrouwen in doktersjas. Sommigen waren op een of andere manier van versieringen in het gezicht voorzien (blanketsel, vals haar, kingsize wimpers, schmink, een vastenavondneus). Ze deden luidruchtig en negeerden de vlug aandikkende klad toeschouwers volkomen.

'Er staan toch hekkens,' werd geopperd. 'De politie wist het blijkbaar al vooraf.'

'Jaja. Zoiets loopt vlug uit de hand.'

'Smeerlapperij.'

Er waren vijf politieagenten. Ze gingen ieder in de omgeving van een vrachtwagen postvatten. Dat was mooi verdeeld. Een ervan hield onafgebroken een zendertje voor zijn mond. Een ander schudde voortdurend zijn hoofd van nee. Die had wellicht ooit een loeiharde voetbal tegen zijn kop gehad.

De als dokter uitgedoste jongeren klaptten nu een luik open. Een grote AWOERT-brulballon ontsnapte terstond uit de stouwruijnte en plantte zich verder naar de andere vrachtwagens. De wagens braakten tientallen bizar geklede jeugdige mensen uit. Sommigen struikelden over hun eigen vermomming.

'Het houdt niet op, het houdt niet op,' mompelde een verontruste stedeling.

'Ongelofelijk. En dat ze niet stikken!'

'Dat ze dat nu toelaten!'

'Kon het echt niet anders, nee?'

De meningen onder de toeschouwers waren verdeeld. Dat kon je zo van de gezichten aflezen. Weer schreeuwde de jonge kerel zijn bevelen megafonisch versterkt. Hij stond boven op de motorkap van een van de vrachtwagens en gesticuleerde druk naar het gedeelte van de ovale ruimte waar de slachtoffers moesten gaan samscholen. Onophoudelijk doorspekte hij zijn bevelen met Boergondische vloeken en vergeldingswoorden. Daardoor gingen enkele toeschouwers ontstemd weg. Is dat de toekomst van ons land?? Een jong geneesheertje uit het centrum van de stad K. kwam nu ook over een hekken leunen, de omstanders uitleggend dat het hier een studentikoos gebruik betrof en dat hij ervan kon meespreken. Deze bron had autoriteit. Men glimlachte begrijpend. Immer meer jongeren verschenen nu op de loopplanken. De AWOERT-brulballon was uiteengespat in een kakofonie van niet mis te verstane straat- en drinkliederen met als hoofdthema's het zuipen van bier en het onder de rokken van vrouwen gluren annex brutaal liefdesspel. Carmina Burana in het stadje K. Leve de vaganten en de priesters uit de middeleeuwen. Alweer zochten enkele toeschouwers de nestwarmte op. Achter een etalageraam articuleerde een ledenpop de o's en de è's van afkeuring en misprijzen. Hoe was het in hemelsnaam mogelijk.

Nadat de jongeren eindelijk gelost waren, wat met enig mild geweld gepaard ging, stak de witte jongeman een krachtige speech af in een van de Boergondsche landstalen. Hij legde uit wat iedereen te wachten stond, en dat er niemand, maar dan ook niemand, aan ontsnappen moest deken. Ziektebriefjes telden evenmin. Daarna werden uit de vrachtwagen waaruit zojuist beduidend minder jongelui tevoorschijn gekomen waren enkele zelf ineem geflanste toestellen gesleept. Vervolgens een heuse brandspuit. Volgden Zwitserse koebellen, aardappelen, tomaten, perziken, zakken confetti, stro. Men sleurde water uit een marktcafé aan. De bende jongeren hief nu een Russisch klaaglied in vertaling aan. Rondedansen vonden plaats.

Het was bij een van die rondedansen, ten jare 1969, op de markt te K., dat hij, Reepsteel Van Der Weyden, voor het eerst en het laatst de hand van Anne vasthouden mocht. Zijn haar was kort en plakkerig, zijn pyjama niet meer droog en wat hij daaronder droeg, was nog goed om met een van de goodwillwagens van de spekpater mee te geven. Ze dansten wat in het rond, immer wilder en woester, inspiratieloos, uit verweer tegen de rauwe bevelen en de autoritaire witkielen. De verteller dezès wil de lezeres niet verhelen dat Reep het prettig vond dat zowel Anne als hijzelf elkaars hand stevig vasthielden, als gold het een contract. (Daar waar anderen onbezonnen huppelden, de ring verbraken, te vlug of te traag meebewogen in deze dronken morisdancing). Die rondedans AD 1969 werd gekenmerkt door abrupt stedelijk brandalarm. Daardoor moest Hij Annes hand loslaten, verdomde rotpech, en zij de zijne. Decennia later zou de hele wereld de slotscène van Titanic op het netvlies gebrand

blijven. Het hele zootje diende vliegensvlug de weg te ruimen voor de gebruikelijke rituele opzetpaniek van de antibrandcolonne die bij de bevolking het gewenste gehalte aan psychosomatiek sorteerde. Een mooi staaltje van opgezet spel.

Oe oo oe oo oe oo oe oo oe oo ... Oe oo oe oo oe oo oe oo ...

Maar daar gaat het nu niet om. Ook niet om dat studentikoze ontgroeningsfeest bij het begin van een academisch jaar Letteren & Wijsbegeerte, Diergeneeskunde of Economische Wetenschappen. Het gaat erom dat Repelsteel pas ten jare 1981 opnieuw de hand van Anne ... nee, niet vasthouden mocht, noch beleefdheidshalve schudden. Die hand reikte hem vuur aan, want zoals hij anno 1969 al rookte, zo deed hij dat ook nog anno 1981. Zij ook.

Dat zat zo. Hij was op de jaarlijkse landelijke Boekenbeurs te A. aanwezig, in de hoedanigheid van kleinschalig uitgever van letterkundige kwartaalschriftjes en dichter. Tussen de vele duizenden bezoekers die op een heuglijke zondag zijn infostandje voorbij schuifelden, ontdekte hij Annes gezicht. Jaren al was ze uit zijn leven verdwenen. Hij wist hoe ze zich zou gedragen. O, dat handjehouden anno '69 was ze beslist allang vergeten, maar dat ze samen vier academische jaren collegiaal-geëngageerd hadden doorgebracht, dat ze hem op den duur een beetje was ontsnapt door een eerder vreemdgaande opsplitsing in hun studierichting, nou: aan ZIJN keuze vreemdgaand, dat ze verdomd nog an toe ging 'militeren' voor de ouderwetse communistische partij, dat X en Y, en ook Z, maar ook ... misschien ... dit en dat ... hoewel ... niets en van dit alles ... enfin. Ze zou dus door schuifelen, tot ginder aan de stand van een van de grotere uitgevers, misschien een sigaret opsteken (Op Boekenbeurzen mocht dat toen nog. Rookte ze nog wel AD 1981? Was dat conform het communisme?) waarna ze stiekem terug zou bliken om te zien of hij ook ... Om te zien wat hij hier deed, aan deze kant van de tafel, en hoe hij dat deed, en ... Aldus gebeurde. Zo moest gebeuren. Intussen speelde zich in zijn hoofd in verkeerd geordende sequenties de film van het studentenfeest opnieuw af. Weer hield hij haar hand vast. Hij zag ze andermaal in dat al te gewone door haar uitgekozen café waar ze via de toen gangbare literatuurtheorie probeerde tot politieke consequenties te komen en uiteindelijk, afketsend op zijn cynisme, een heuse partijkaart tevoorschijn toverde. Hij zag ze plotseling levensecht voor zich. Ze toonde wat boekeninteresse. Hij had ze niet eens terug zien keren. Ze bladerde in iets onbenulligs, waarvan hij het doodjammer vond dat ze erin bladerde. Toen vroeg hij haar een vuurtje voor zijn sigaret, de zitplaats achter de infostand verlatend. Ze knikte alleen, greep in haar schoudertas en reikte hem dat vuur aan met een hand waar geen ring aan zat. De andere hield ze verborgen in de zak van een castrojas. Hij knikte ook, als teken dat hij het vuur goed ontvangen had. Ze keken elkaar even in de ogen. Toen wandelde ze weer weg, haar plaats innemend in de grote langzaam verder schuifelende mensenslang, nou: Boekenbeursrondedans te A'pen. Hadden ze dan niet samen in een veewagen gestaan, lijf aan lijf? Hand in hand meegeedanst op die fameuze donderjool met de te ontgroenen kandidaten uit 1969? Vier jaar lang de literatuur sociologisch benaderd? Samen gedemonstreerd tegen verkeersgordels, vliegtuigen, numerus clausus, sociale afbraak en Zuid-Afrikaanse apartheidspartijen?

De zogenaamde brand in '69, die zo abrupt hun prille relatie doorbrandde, bleek een echte brand te zijn. Hij woedde in het moederlichaam van de stedelijke bibliotheek te K. Weinig kon ongeschonden aan de vlammen ontruikt worden. De rode haan kraaide te hevig; de spuitgasten stonden machteloos. De bevolking was op de filialen in de wijken en de randgemeenten aangewezen. Toen de bieb alras volledig vernieuwd en monter weer uit de as herrees, met veel nieuwe boeken erin, brachten ze er samen

veel tijd in door, vooral omdat in de universiteitsbibliotheek kleptomanie in de hoogste graad heerste. Je vond er echter nooit wat je zocht, fluisterend tussen de rekken, in de leeszaal, in het koffiehalletje, met de elleboog tegen een stevige serie encyclopedieën geleund, het hoofd in de handpalm rustend. Twee spiegelbeelden waaraan rustige praatballonnen ontsnapten. Op milde wijze raakten ze het over veel zaken nooit eens. Bijvoorbeeld over hoe ze samen zouden blijven, en dat ze eventueel wel eens samen konden blijven. Van dat. O, hij heeft Anne nooit in zijn greep gehad. Maar die voor hem niet eens zo fatale vrouw had nooit aan literatuur mogen doen. Want van een dergelijke belastende erfenis raak je nog moeilijk af. Misschien gebeurt dat pas wanneer je in zo'n Boekenbeurs gaat struinen, en met enig vaag leedvermaak het infostandje van een kleinschalig verliteratuurd uitgevertje passeert. Politiek is veel belangrijker.

Dit moet ik u melden, lezeres, lezer, want men opperde wel eens dat Repelsteel Van Der Weyden 'eigenlijk toch wel in een rustige randgemeente leefde'. Kijk: die fusie tussen vele kleine gemeenten of tussen grotere steden die kleine broertjes opslopten, had het er inderdaad een stuk rustiger op gemaakt. Administratieve verplaatsingen en plichtplegingen voltrokken zich nu op ettelijke steenworpen van de kleine entiteit, ooit zelfstandig. Toch gebeurde het volgende in de o zo rustige biotoop van Reep.

Eerst was er de Scottish Night in de feestzaal van de gemeentelijke basisschool. Dat heuglijke gebeuren werd door overvloedig verspreide affiches en vlugdrukjes in herinnering gebracht. Men mocht dan ook hopen op een massale opkomst. In de bewuste vooravond al – er hing een zoete geur in de lucht, maar enig getik op de barometer deed de naald naar 'veranderlijk' bewegen – marcheerde een klad doedelzakspelers wervend door typisch Boergondische straten en wijken: Schoolstraat, Plaats, Hoogtij, Herfsttij, Koffiestraat, Peperstraat, ... Gedachten en sympathieën vlogen uit naar de Hooglanden, de moonshiners, de opstandige stokersbenden die zelf de werkgelegenheid in handen namen en die andere etiketten dan Pall Mall en Cutty Sark en Teachers met hun (weliswaar sterk verdund) bloed ondertekenden. 'Mannen met een rokje aan,' zeiden de Boergondische kinderen, in pyjama en nachjurk op de trottoirs samentroepend.

'Geruit is in,' merkte een vrouw op. Dat ontlokte hilariteit zich strekkende over de huisnummers 60 t.e.m. 68 van de Koffiestraat.

'Hello chequered oddfellows,' articuleerde een gesjeesde studentin Germaanse talen van achter een in lood gevangen raam.

Achter de marcherende delegatie muzikmakers (o Lossiemouth! O Kyle! O Inverness! Ai Blair Atholl! Ha Forfar en Kingussie! O verre namen met persuasieve eufonie!) reed een Boergondische personenwagen die microfonisch toegerust was.

'HEDEN. AVOND TE 20 UUR. FWWFFFTWW ... EDEN VAN DE SKOTSE HIGHLAND OLARMZZZBENT. FWWFFFTWW ... TE 20 UUR ALHIER IN DE ZAAL VAN DE GEMEENTELIJKE JONGENSSKOOL ... HEDEN ... '

In de Peperstraat waaide de Schotse vlag van de motorkap. Drie van de vier Boergondische portieren zwaaiden open, maar reeds had een Schotse achterhoedeman zich over het dundoek ontfermd. Hij werkte de rest van het traject af met de vlag als een poncho om zich gedrapeerd, want vreemd genoeg zat er midden in dat stuk textiel een gat. O strijd om de standaarden! O Boergondische onbehouwenheid en voorbestemdheid nederlagen te lijden!

Diezelfde dansbare avond (en dat is het tweede feit dat gemeld dient te worden)

greep een hevige aanrijding plaats vlak voor de Scottish Night. De geluiden van die botsing kwadrateerden zich zo hevig dat ze zelfs tot bij Van Der Weyden, in zijn stille werkkamer, thans gelegen aan de Disgracht nr. 85, doordrongen. Hoewel er na toesnelling en poolhoogte geen verband bleek te bestaan tussen dit vreselijke euvel en de Scottish Night (hoe vlug placht men niet te opperen: een drankprobleem, ja: een aanvaring!?) merkte Repelsteel toch dat gewone mensen in geruite rokken zich ontfermden over enkele in shock verkerende betrokkenen. Welhaast onmiddellijk na dit onfeit gingen weer Boergondische voorrangseinen op stijlloze nietsontziende voorbarige wijze aan het janken en het klagen. Om de hoogdringendheid waarmee deze Boergondische klunzen optraden kleur te geven, zwiepten de verschrikkelijke nachtblauwe voorrangslampen in groten getale tegen de omliggende gevels aan. Dat blauw had iets elektrisch, ja: iets opzweepends wellustigs. Tot overmaat van ramp werden de gemoederen nog opgehitst door een regelrechte concurrentieslag tussen de hulpverlenende organisaties. Een kleinschalige maar verbeterde verbale oorlog greep op dit veld van bloed en eer plaats: wie mocht welke patiënt als de zijne beschouwen? Welke terminus was voorzien voor de te evacueren personen? Tussen de bitse dialogen in hoorde men de vreemde fonemen, woorden en syntaxis van toegesnelde pijpers uit de verre Hooglanden. Ai, wat internationaal geharrewar!

In a nutshell: niemand werd 'afgevoerd' (zoals sommige klunzen het met een mislukt eufemisme omschreven). Alleen dienden de deerlijk kaduke auto's weggesleept te worden. Dat gebeurde dan weer met overdadig gezwiep van oranje lampen. De hulpverleners die beroepshalve opgetrommeld werden, zorgden ervoor dat de samscholing zich oploste. Dat kende pas succes toen het laatste zwieplicht door de verre duisternis was opgeslokt.

Neen, het stopte niet die avond. Neen, lezer, lezeres. De Schotten bliezen en hosten na dit gebeuren nog drie kwartier door, waarna er gelegenheid was tot nader contact annex drank. Daarbovenop – en dit is het laatste maar ergste feit waarvan kond wordt gedaan (zegt men niet in Albion: 'last but not least?') – begon het omstreeks halftwaalf zo hemelsbreed gemeen te bliksemen en te donderen dat, zoals weleer, angstige gemeentebewoners kaarsen gingen branden, in vestiaires en kelders doken, hun kinderen wekten en op gelijkvloerse verdiepingen op het kamerbreed tapijt verplichtten neer te zitten teneinde ze voor te bereiden op een confrontatie met de vier bazuinen aan de uithoeken van het boze zwerk. Onder dat duivelse zomeronweer door passeerde een colonne UITZONDERLIJK VERVOER: vier megawagens met vier megaresultaten uit de bouwsector afkomstig, beslaand de hele breedte van de hoofdstraat. Televisiekabels en telefoondraden die toen nog dwars over de straat hingen (Reep woonde in een gemeente waar de tijd zo'n beetje halt had gehouden), dienden om de haverklap met langwerpige hulpstukken opgelicht te worden. Dat ging gepaard met begeleidend gevloek, Boergondië onwaardig, en veel gezwiep met gele lampen. Om er een kleur van te krijgen, andermaal. Dit keer: geelzucht. De dapperste onder de buurvrouwen die zich in dit tempeest buiten waagden, schreeuwden elkaar toe toch maar het adres van de verantwoordelijke firma te noteren, want in het verleden had men al op dito wijze voor duizenden Boergondische franken schade aan de communicatie geleden, waarbij de betrokken firma naderhand 'haas' bleek te heten. Toch nam niemand de moeite de referenties op te schrijven, want donder en bliksem, nachtelijke vloeken, indrukwekkende gevaarten en gele waarschuwingslichten werkten preventieve koelbloedigheid of profylactische daden niet in de hand. Boergondiërs en hun gebakken peren!

Toen Repelsteel na dit vreemde defilé onder de nu neergutsende regen aanstalten maakte om zich opnieuw naar zijn woning te begeven, zag hij een Schotse doedel-

zakbespeler naast zich.

‘Nobody gets off cheaply tonight eh?’

Repelsteel wees glimlachend naar zijn doorweekte kleren:

‘Hei, old pipers never dry eh?’

‘Okay, pay the piper ‘en call the tune.’

Aldus geschiedde in Repelsteels rustige biotoop. O helle inval van het ochtendgloren! O pijnlijke verwarring tussen nacht en dag! O valreep!

Grondig dronken verscheen hij zonder nachtrust ter ontbijt, in het gezelschap van de fel benevelde Scotsman. Zijn gemalin, nog blakend van een Scottish Night annex zes opeenvolgende uren gezonde slaap (ondanks het ongeval, het onweer en het uitzonderlijk gevloekvervoer), bereidde koffie waarin Reep met de beste wil van de wereld niets anders aantreffen kon dan blauwe en gele zonnen, manen, sterren, door elkaar wriemelende krioelende hemellichamen en zich te snel verplaatsende hooggebergten, dit alles op matchboxformaat.

Hij probeerde iets gezegd te krijgen omtrent de ligging van Boergondië op de Melkweg, en dat alles zo vlug voorbijging, maar een Cutty Sark laveerde de zee van zijn geestesvermogens binnen, enterde alle spraakorganen en hij viel met zijn gemeentelijk geschapen hoofd ter ontbijttafel neder, terwijl hij nog in de verte de geluiden opving van het door de Schot bediende doorspoelsysteem in de wc, waarop de plaatsnaam NIAGARA FALLS prijkte.

Een rustige randgemeente voor Repelsteel? Een voorstadje in zacht verband bestaand? O internationale!

In een landelijke krant verscheen het bericht dat de nabijgelegen stad K. speciale aandacht wenste te besteden aan begonia's. Dat bleek te kloppen: terwijl Repelsteel Van Der Weyden als naar gewoonte (hij was onder een ‘ongelukkig’ gesternte geboren) door de van oranje naar rood huppende verkeerslichten de stad vanuit noordelijke richting in reed, ontdekte hij in het Astridpark kleurige perken met borden erbij waarop in kapitalen de echte namen van de bloemen prijkten.

Hier is het de goede plaats om even te signaleren dat Reep meer struikrover was dan bloemenkind. Ongetwijfeld had dit te maken met zijn handicap op het vlak van kleurenperceptie. Gelukkig voor hem was het zo dat de toenmalige moderne beeldende kunstenaars meer en meer hun kleurenpaletten inruilden voor grondstoffen die aan- of afwezigheid van kleuren suggereerden. Van menselijke wezens zoals RVDW, die de letteren beoefenden, werd verwacht dat zij aandacht aan de dag legden voor de actuele plastiek.

Zijn verste herinnering aan bloemen situeerde zich in B. en in G., twee andere punten van de driehoek op de Boergondische landkaart. In deze driehoek voltrok zich een deel van zijn leven. Ze zaten op een terras in G. ijs te eten, betaald met de opbrengst van enkele dagen veldwerk bij een gierige Boergondische boer. Een belangrijke burcht gooide zijn schaduw over dat terras. De stad G. stikte toen onder de bloemen, moest wel onder de fleurigheden stikken, wilde zij haar naam eer aandoen. (Flash: het beeld van een stropdrager op het schavot, rustig op de steel van een paardenbloem kauwend). Of ze wandelden door B., bijgenaamd De Dode, de mooie stad met de verkeerde mensen erin, mensen die de stadskern ontvluchtten en hun bloembakken voor het venster weghaalden en vervingen door een gecensureerd voortuintje met middenin een kladjje streng kort gehouden gras met eromheen stekelige lelijke bloemen die nooit de kabouterhoogte haalden. Herinneringen aan bezoeken te B. staken bij Repelsteel nog altijd vol afschuwelijke tuinversierselen.

Een tijdlang hokte hij op kamers te K.. Twee jaar lang mocht hij er uitkijken op een

rozelaar die tot op zijn vensterhoogte reikte. Ongelofelijk maar waar: de huiseigenaar heette Rooseboom bij achternaam. Roder rozen zag Reep nimmer weer. In deze bloemendriehoek gaf hij de voorkeur aan de stad K., misschien omdat andere herinneringen die aan bloemen nog extra bijkleurden. G. mocht dan nog bloemenstad heten, B. mocht dan nog het Venetië van het Noorden worden genoemd: eerlijker rozelaar dan die in de Elisabethwijk te K. geurde nimmer.

Misschien waren bloemen door kinderen het makkelijkst te onthouden, en verdrongen zij de meeste van de andere herinneringen. Reeps jongste telg had de opvallendste aandacht voor de paar rozen en lelies die zijn tuin sierden, terwijl hijzelf sedert 1953 het scherpst (en het geurigst) enige bloemperken uit een verleden tuin oproepen kon. B. en omstreken, waar hij klein was geweest, en G., waar hij door de wereld van de letteren vaak in rondgedwaald had, droegen nog die geuren met zich mee. Later was er weinig tijd om aanplantingen te bewonderen. De dingen, de daden en de mensen kregen absolute voorrang. Van in het militair hospitaal aan de kust bewaarde Van Der Weyden de herinnering aan verdorde kamerplanten. Van floralien was daar nog weinig sprake. Kakkerlakken regeerden de keuken. Uit louter natuurbehoud ontvreemde hij daar ooit eens een stuttende bamboestok om die thuis béter aan te wenden.

Het duurde een tijd voor hij opzettelijk aandacht aan bloemen en hun verschijningsvormen ging besteden. Dat ging gepaard met periodes tijdens dewelke de liefde zijn leven beheersen ging. In de nazomer van een geheim jaartal ontdekte hij het bestaan van een 'internationale' (nou) Rozentuin in K. Hij geloofde dat er iemand naast hem wandelde die hij bijzonder graag zag en attentievol bejegende. Het sprak bijna vanzelf dat ze daar belanden zouden, op enkele steenworpen van ovenwarme Boergondische universiteitsgebouwen, voldoende ver van de prozaïsche stadsgeruchten. De wetenschappelijke en de populaire naam van de rozen kon je van plaatsjes aflezen. Dat deden ze dan ook, gelijk beseffend dat ze zich deze moeite niet zouden getroosten indien ze er individueel, solitair of in meer objectieve omstandigheden hadden gewandeld.

Af en toe gaf Repelsteel bloemen ten geschenke, een enkele keer ook een plant. Een plant was eeuwig, als je een beetje geluk had en als je dat wou. Zelf ontvingen ze een massa bloemen toen ze trouwden. Van die bloemen herinnerde hij zich gaandeweg niets meer, tenzij hun manden, potten, rietwerk, schalen, vazen en hun eigen trouwboeketje. Mettertijd belandde die handel bij de stedelijke ophaaldienst. De wenskaartjes die erbij gehoord hadden, stopte hij na hun wittebroodsweken in een doos: papier was heilig; je wist maar nooit.

Telkens Repelsteel het droge ketsen van geweren hoorde en hij mensen met een papieren bloem in een knoopsgat huiswaarts zag keren, besepte hij dat weer een jaar aan het opschuiven was. Dat waren de bloemen van de feestelijkheden. 'Nep,' zouden ze oordelen. Zestien of zeventien keer – hij hield het niet zo nauwkeurig meer bij – waren er ondanks de aanmaning 'noch bloemen noch kransen' toch kleurige maar treurige attenties van vrienden & burens & kennissen & clubs. Evenzoveel keer was iemand die hij heel goed had gekend plotseling uit dit aardse bestaan verdwenen.

De verzamelnaam voor een kleine hoeveelheid Boergondische bloemen was 'ruiker'. Dat was een woord zonder weerga, waarbij gedachten aan 'geven' en 'ontvangen' en 'geuren' ingesloten waren. Lelijke bloemperken, gecensureerde tuinaanplantingen, plastic rozen en papieren overwinnaarsbloemen vormden schaduwzijden van dit begrip. Een bloem was maar mooi in een bepaalde omgeving. Een anjer in een knoopsgat. Een roos in een geweerloop. Een veldbloem in het veld. Klimmende rozelaars in dichtbevolkte achtertuinen. Eenentwintig roze rozen in een kraaminrichting bij

de geboorte van een derde. Kauwen op de stelen van bermbloemen bij het studeren of het verliefd zijn. Dat bevorderde de oppervlakkige gedachteloosheid. Repelsteel en flowerpower? Ho maar! Nooit tooide hij zijn studeervertrekken met natuurschoon; academici berokkenden hem te veel werk om dat te doen. Daarenboven ranselden ze hem de centen uit zijn zakken om op bevel boeken aan te kopen.

De enige wens die hij later betreffende aanplantingen ooit nog uitsprak, was die over een tuin te beschikken die niet binnen paal en perk werd gehouden door Boergondische afrasteringsdraad en een rechtlijnige reeks uitheemse sparretjes die een permanent kerstfeest betekenden. Er zou een aangename woekering heersen, conform zijn geestestoestanden. In een dergelijke tuin alleen maar te zijn! Na verre reizen over boekenruggen als rails: alleen maar tussen de kanker van zeer groene planten en struiken aanwezig te zijn!

Nu moeten we erg veel gegevens verwerken. We beginnen met een droom die zich tijdens een bepaalde nacht (niet zo lang geleden, het zwarte gat tussen een maandag en een dinsdag, wellicht) aan Repelsteel voltrok.

Hij moest op de uitkijk gestaan hebben achter het erkervenster bij hem thuis of iemand moest hem voor een bepaald iets gewaarschuwd hebben: feit was dat hij, niet zonder angstgevoelens met daarbij een vleug nieuwsgierigheid, achter dat venster gespannen de lucht stond af te spieden, in stroken met zijn ogen te bestrijken, in te turen, op te vullen met dingen die misschien straks plaats zouden grijpen. U moet ook weten dat hij echt de ogen van een kat had, d.w.z.: ze lichtten fel op in het donker. Om anderen het schrikken te besparen, ging hij daarom 's avonds en 's nachts vrijwel nooit op pad. Dit terzijde.

Het tijdstip van de droom was onduidelijk. Het kon de valreep tussen dag en nacht geweest zijn, de periode waarin een maandag langs lijnen van snelle geleidelijkheid een dinsdag moest worden genoemd. Ook kon het in het tijdperk voor middernacht gebeurd zijn. Repelsteel kon daar onmogelijk uitsluitel over geven. Toch had hij dit graag gedaan, omdat die droom vrijwel zeker een hoog werkelijkheidsgehalte bezat. Misschien greep hij plaats net tussen twee chronologisch geordende tijdseenheden in (... uiteindelijk toch 'creaties' van de mens, die als een ijdeltuit de tijd om zijn pols vastbond en die aldus meende te beheersen ...), zodat daardoor zijn (en ons) rapport aan beknotting lijden moet.

Aldus gebeurde.

Als in een vertraagde opname zeilde een aantal divers gemodelleerde vliegtuigen zijn gezichtsveld binnen. Ze wekten de indruk van een vreemde mogendheid afkomstig te zijn. Onmiddellijk na dit binnenzeilen (drie? honderd? twintig? gracieus!) trad een kleinschalige Apocalyps in werking (omdat hij door de afmetingen van dat erkervenster beperkt was?): vage figuren die van op de grond vanuit het al net zo vage Boergondische landschap opereerden, zorgden ervoor dat sommige toestellen vuur vatten en ofwel dodelijk gewond in duikvlucht te pletter stortten (dit gebeurde als in een versnelde opname: hoe het vuur dan zichzelf overtrof in een allesverpulverend totaal moment) ofwel met brandende onderdelen zijn oogreikwijdte verlieten, ook ten dode opgeschreven. De dreiging die in de lucht hing, nam dan af. Die ruimte plaats voor een soort van rustige plechtstatigheid waarmee de laatste toestellen werden vernietigd.

Nadat het door Repelsteel observeerbare luchtruim weer schoongeveegd was, flakkerden op de begane grond over het landschapje verspreid nog talloze vuren op, die zich bijwijken als snelle sissende serpentes een eind vooruit of achteruit slingerden,

met de zekerheid ooit plotseling op te houden en uit te doven. Tijdens de allerlaatste sequentie die Reep zich nog herinneren kon, kreeg hij een iets duidelijker beeld op het landschap waarin zich deze miniveldslag had afgespeeld: een met kort gras bedekt terrein waar lang geleden wekelijkse paardenmarkten plaatsvonden. Dat laatste gegeven betrof een flard objectiviteit die hij er nu aan toevoegde. Hij meende over dat recht te beschikken. In zijn droom be kroop hem namelijk het besef dat dit voor hem bekend gebied was. Nu, drie weken later, definieerde hij het als de sportvelden in T., voorheen braakliggend (maar mooi), eervoorheen plaats van keuring, monsterring, koop en verkoop van paarden onder luidruchtige handelaren in levend vlees. (Hun reinaardij! Hun reuk die een halve eeuw hangen bleef!)

Laten we die droom van Repelsteel indachtig zijn, zijn waarheids- en werkelijkheidsgehalte in rekening brengend. De week na de droom was Van Der Weyden beroepshalve over Boergondiës wegen aan het reizen, binnen de grenzen van zijn provincie. Hij diende zich vooral te bewegen in het zuidelijke deel, dat opvalt door zijn glooiingen en heuvels. In diverse instituten legde hij een aantal vrij formele bezoeken af. De weersomstandigheden zaten mee. Ze hadden een koudegolf achter de rug, vergezeld van veel sneeuw. De televisie had zelfs beelden gebracht van het besneeuwde Jeruzalem: de golf opereerde op wereldschaal. De sporen waren nog zichtbaar omdat de dooi slechts langzaam in werking was getreden. Voor de komende week predikten de computers op lange termijn nog eens zo'n toestand. Repelsteel bevond zich dus veilig en wel tussenin. Dat was zeker van belang, omdat hij zich uitsluitend met een zeer groene auto verplaatste.

Hij begon de week met het van hogerhand verplichte bezoek aan de automobielininspectie. Bestond er een vreselijker woord op dit ondermaanse? De allerlaatste test, die betreffende de uitlaatgassen, viel negatief uit. Binnen de twee weken werd hij opnieuw in audiëntie verwacht. Geen groene kaart voor Repelsteel. Hij liet echter niet toe dat deze kleine tegenslag zijn week ging kleuren. Hij betaalde zonder mopperen de inspectiegelden en sprak met zichzelf af het zaakje pas de volgende week te klaren. Hij zou dus als vervuiler in de Zuid-Boergondische Ardennen rondtoeren. Op de eerste dag bezocht hij vier instituten. Hij at 's middags een bord spaghetti met Arabische kruiden. Daar ontdekte hij, via gesprek met een in werkkleding bierdrinkende veertiger, dat hij de boordpapieren van zijn auto op het inspectiebureau had laten liggen. Dientengevolge besteedde hij een deel van de vroege namiddag aan het opnieuw aanschuiven in de lange rij te inspecteren auto's, want men was kalfkai-aans genadeloos. Hij ontving zijn papieren probleemloos, plus de rode kaart die hem tot een tweede beurt aanmaande, hopelijk de goede dit keer. Zodoende kon hij die dag maar vier instituten bezoeken, het hadden er vijf kunnen zijn. Omdat daardoor de wrevel in hem opsteeg, besloot hij zijn gevoelens wat te verdunnen. Rond halfvier hield hij halt voor het café waar hij zich ooit wel es placht te laven. Het was gelegen in het advocatenkwartier van de grootste stad in het zuiden van de provincie. Bij het binnenkomen daalde je even af, zoals op een lichte helling, bijna ongemerkt, want de huizenrij was lager gelegen dan de straat. Ook gezellig: de deur stond bijna altijd open. Niet dat je daardoor een aangenaam uitzicht verkreeg, want de straat was foeilelijk. Het eigenaardige van het min of meer honkvaste cliënteel bestond hierin dat niemand veel van elkaar afwist. Dit opende mogelijkheden tot vage abstraherende gesprekken of aanvaardbare zwijgzaamheid. Laten we de vrouw die achter de halfronde schenktoog stond 'waardin' noemen. Alzo behandelen we haar correct. Omtrent haar verschijning doen we er verder het zwijgen toe. Niemand ging ooit in de overvloedig uitgestalde fauteuils tussen de vele namaakbloemen zitten. Meer dan zes of zeven mensen op één ogenblik trof je er toch nooit aan, zodat de kleine toog

altijd kleinschalig drukbezet was. Er waren vreemde openingsuren, conform het cliëntel: 's avonds vroeg dicht, 's middags open. Rond 15 uur scheen het piekuur zich te situeren, zo daar al sprake van kon zijn. Dat moest te maken hebben met de vrije beroepen die de meeste cliënten uitoefenden. Sedert kort waren suggestieve rode spots hoog in de overgordijnen aangebracht. Af en toe bevond zich ook een duo vrouwen in de omgeving van de schenktoog, een zwarte en een blonde, of zat er eentje zwijsend in een van de fauteuils. Hun taak bestond uit beamen, knikken, zwijgen, flessen bovenhalen (die kwamen uit een koelkast, er was geen tap), een glas accepteren, knoppen op de jukebox indrukken. Er werd simultaan Boergondisch en Grensfrans gesproken. Je kon een rietje krijgen om de drank in je glas te doen mousseren. Je kon een glas betalen aan een van de meisjes en er een gesprek mee voeren. Je kon ook veel meer neertellen en met een deerne naar achteren of naar boven verdwijnen.

Was deze licht hellende plek het voorportaal op een kosmopolitisch krachtig bestaan? Hier werd alleszins op verstolen wijze over werken gepraat. Dat werken gebeurde ook verstolen. Hier werd glimlachend tijd doorgebracht. Hoe zullen we het verwoorden? Ga er zelf heen. We verklappen echter het uithangbord niet, uit eerbied voor de omërta.

Aldus trad Van Der Weyden weer eens binnen. (Toegegeven: vol verwachting, want een vorige keer had hij hier een volledig naakte vrouw aan de toog aangetroffen, in gezelschap van een hevig dronken manspersoon). Er waren nog meer bloemen dan gewoonlijk. Iemand was vrijdag jarig geweest. Reep werd onmiddellijk mee in de zaak betrokken. Het woord 'picon' viel herhaaldelijk. Hij diende een glas te betalen, maar verder liet men hem met rust. In de gordijnen gloeiden de rode spots. Er waren twee vrouwen. Hij rekende er de waardin nooit bij, wegens afmetingen. Wij, lezeres, lezer, moeten aannemen dat nieuwsgierigheid plus een scheut roekeloosheid Repelsteel bijwijken daar naartoe dreef. Overigens was zijn ringvinger opvallend langer dan zijn wijsvinger.

Men werd met 'zoetje' door the fat lady aangesproken. Met de regelmaat van een Ierse keukenklok moest elkeen enkele muntstukken opduikelen opdat immer dezelfde plaatjes beluisterd konden worden. Het slijmerige zeemzoete genre domineerde. Soms zweeg men een tijdlang collectief. Soms was er koffie. Die kwam dan uit een van de kamertjes ergens achter een van de gordijntjes. Veel sigaretten. Verstandhoudend gemompel. Belangrijke beroepen. Zeeën van tijd. Dringende zaken. Daar dompelde Reep zich dus af en toe in onder. Herboren en herbrond trad hij dan naar buiten, nooit echt te laat. Gewapend met een soortement aanvaardbare wroeging. Er was de modieus gekapte 'Parisienne' wier polshorloge hij van de juiste tijd, dag, uur, maand, seconden, chrono voorzag. Het was zo'n ding met de laatste snufjes eraan. Iemand met een oliejekker (dat was ook op dit uur en hier mogelijk) vergastte haar daarna op een glas, gevolgd door nog glazen. Dat was een beklonken zaak. De andere vrouw danste een trage met iemand die veel ouder was, midden de weelde van namaakbloemen en diepe fauteuils. Dit alles deed zich voor op een gewone weekdag, doodgewoon als de dood en het leven. Ze vernamen dat haar zwarte jurk nieuw was en stukken van mensen had gekost. De heer getuigde van de schoonheid ervan, staakte de dans, betaalde en ging heen. Dit kon hier. Dit was mogelijk. Men verscheen; men verdween. Soms kwam men terug. Zo bijvoorbeeld via de toiletten aan de achterdeur, eigenlijk een poort. Men was er op de hoogte van dat die altijd aanstond. Zo was er ook de zwaarlijvige jongeman met piepende longen, duidelijk verwekt door een man en een vrouw die niet tot eenzelfde ras behoorden. Bleef vijf minuten, ontving een pakje in een plastic zak, verdween ermee. Wie, wat, waarom:

onbelangrijk. Geheimenis. Het raden naar. Maar Repelsteel Van Der Weyden was wat dit betrof nooit nieuwsgierig. Misschien had dat al zijn levens gered, tot negenmaal toe.

Hij vond dat hij de eerste weekdag mooi had afgerond. Welgemutst verliet hij de eilandigheid van dit horecabedrijfje. Ooit zou hij er wel het fijne van weten. Misschien ook nooit. Hij had het ideale karakter om daar tegenaan te kijken, wellicht in tegenstelling tot vele van zijn vrienden en bekenden, die tegen 'zoiets' eerder zouden 'aanhikken'.

De maandagavond wijdde hij aan de voorbereiding van zijn zevende zet (wit) in een correspondentieschaakpartij tegen E.L. te K. Hij beeldde zich in dat elk der zwarte stukken (bij het opgooien van de munt op oudjaar had hij wit geloot) een vijand van hem was. Aan vijanden ontbrak het Van Der Weyden niet: mensen die zijn schuchterheid als onbeleefdheid interpreteerden, gelijkgezinden die een uitspraak van hem op een scheve schaats plaatsten en die een helling af lieten rijden, fanaten die geen wijs konden raken uit zijn pseudoniemen. Ja, er was veel goeds en veel kwaads gebeurd. Het kwade sublimeerde hij op schaak- en damberden. Zijn gelegenheidsvijand was daarbij een goede vriend. Het goede liet hem toe immer 'gestaag' te arbeiden aan zijn opdrachten op deze wereld. Enfin: hij schaakte tot diep in de nacht met en tegen zichzelf en ging daarna een gezonde slaap tegemoet, in dezelfde houding als waarin sommige Boergondische schrijvers plachten te slapen: met hun navel naar het middelpunt van de aarde gekeerd.

Aha! Ze dachten dat er in de Zuid-Boergondische Ardennen nooit eens iets gebeurde! Mis! Zo was hij op een van de volgende dagen alweer vroeg op pad. De kans zat erin dat de zon een poos ging schijnen, want de lucht zat blauw als wintermelk. Vrij snel was hij in de vlug wisselende landschapjes van de Zuid-Boergondische Ardennen beland. Omdat hij niet al te vroeg in een instituut zijn opwachting wenste te maken, parkeerde hij zijn zeer groene wagen op de markt van een belangrijke provincieplaats en ging even in een hoekcafé zichzelf samen zitten vegen. ('Hoe er geraken?' 'Wat te zeggen?', 'Welke formule is goed genoeg om beleefd, aanvaardbaar en vooral op het door mij gewenste tijdstip weg te raken?', 'Hoeveel dient genoteerd?', 'Hoe op te verwachten vragen geantwoord?', 'Wat indien een vrouw?'). Zie je: dit waren, in het licht van zijn taak, erg belangrijke overwegingen. Indien wij u echter deze taak omschreven, dan zou dit louter bladvulling betekenen. Overigens zou u ons niet geloven. Aanvaard alleen van ons dat de hem opgelegde taak niet uitsluitend voor hem van belang was.

Hij ging dus naar binnen en koos een zitje aan te toeg. Er was een jonge vrouw aan het strijken. Twee werkmakers met een firmanaam op hun borstzak dronken gazeus water. Ze spraken in het zo typische Boergondisch-Ardens. Repelsteel bestelde een koffie en luisterde. Hij begreep dat iemand, vrij jong nog, werkzaam in een lokaal bankfiliaal, die nacht plotseling overleden was. Iets beamen deed Van Der Weyden niet, noch keek hij in de ogen der woordvoerders. Hij was immers niet van de streek. Hij was een vreemdeling. Ze mochten niet a priori aannemen dat hij een van hun was. Ze hadden niet het recht hem bij de gesprekken te betrekken. Kijk: al vond hij het jammer voor die knul en zijn nabestaanden, het kon hem geen ene moer schelen. Begrepen? (Bij deze gedachten betrapte hij zichzelf op een geluidloos articuleren en een geïrriteerd jongleren met zijn rechterwenkbrauw). Maar hij sprak niet hardop! Had geen dialoog! Een halfuur bleef hij in dat hoekcafé aanwezig; hij maakte nog twee pilsjes soldaat. Een deel van de koud geworden koffie had hij in de richting van het vaatwater geschoven, onder de verbijsterde blikken van de oude cafépatron. Toen gebeurde iets wat alleen in de Zuid-Boergondische Ardennen in een belangrij-

ke provincieplaats plaats kon vinden: er liep een vreselijk grote hond over de straat. Intussen waren nog meer klanten in het café verschenen (was er ook een achteringang? Een geheime onderaardse gang?). Allen gaven ten aanzien van die hond bliken van herkenning. Hij werd bijvoorbeeld vergeleken met familieleden van hem, waaronder een gevaarlijk beest bleek te hebben geleefd. Luidens de opmerkingen moest dit hier nog een 'aanvaardbaar' exemplaar zijn, beschikkende over enige sociale vaardigheden. Toch oppassen voor de beet.

Lezeres!

Er stond een oude man op. Hij ging de deur openen om het dier binnen te laten. Het beest werd broederlijk onthaald. Men streek hem over de voorziene aailijnen. Hij kwam echter niet bij Repelsteel zijn opwachting maken. Na deze verwelkomingen ging hij postvatten bij de oude man die hem van straat genood had. Daarvoor was het Repelsteel al opgevallen dat die kerel over een vrouwelijke stem beschikte. Toen hij verder het tafereel 'man met hond' observeerde, merkte hij dat de nagels van 's mans linkerhand (alleen de linkerhand) uitermate lang waren. Hij dronk rechts. Ook vond Reep dat zijn ogen opvallend veel gelijkenis vertoonden met die van een werkzoekende vriend van hem. Hij geloofde dat het daarom was dat hij toch nog tot een derde pilsje besloot, daardoor eigenlijk zijn beschikbare tijd wat verkwanselend. Op de keerzijde van het vrijgeleide dat hem toegang tot alle instituten verschafte, schreef hij enkele zaken op waarvan hij dacht dat hij die niet vergeten mocht: in dit verhaal veel gegevens verwerken – falset (?) – hond – nagels – dialect – Blue Star. Die laatste eigenaam behoorde toe aan de lokale voetbalvereniging, cfr. de affiches alom in het kaffaat. Verder noteerde hij nog: Kwaremont. Men had namelijk onlangs zo'n beetje geginnegapt toen hij meldde dat hij instituten in de Zuid-Boergondische Ardennen zou bezoeken. Er was een bekende langspeelplaat waarop in kleurrijke streektaal en op koldereske wijze de Kwaremont – een der Zuid-Boergondische reuzen uit het landschap, een molshoop met ambitie – ter sprake kwam. Naar die plek werd toen glimlachend verwezen. Met enig leedvermaak. 'Dat hij dus even de Kwaremont op ging.'

Na zijn bezoek aan het café (ook een instituut, toch? Controle van de Nationale Dienst voor het Debiet van het Bier, toch?) belandde hij godverdomme in het verkeerde instituut. Er was een filiaal, meneer, en daar moest hij zijn. Dat bijgebouw kon hij bereiken via het circuit van straten met eenrichtingsverkeer en een paar 'wegwerkzaamheden'. Aldus verloor Repelsteel Van Der Weyden opnieuw kostbare tijd in zijn leven, maar dit kon zijn plezier niet vergallen: hij had tenminste 'stof' gevonden waarover hij zich 's avonds buigen kon, denkend en schrijvend. Niet elke dag lachte het geluk hem zo openlijk toe.

Toen de laatste dag van de week aangebroken was – een dag geurend naar zeep –, reed hij door het stadje alwaar hond, Blue Star, nagels en dialect etc. Hij moest verderop en had geen tijd te verliezen. In diverse lokaliteiten kweet hij zich in een blitztempo maar naar behoren van zijn taak. Ook zijn wagen deed het prima. Maandag zou hij deze trouwe metgezel ten tweeden male bij de automobielininspectie aanbieden. Op bepaalde ogenblikken vond Repelsteel dat hij een belangrijk persoon was. Wie of wat ook zijn opdracht op deze wereld probeerde te verhinderen, besepte niet wat hij/zij/het hem berokkende. De gevolgen zouden niet om over naar huis te schrijven zijn. Rond drie uur op de middag had hij zijn opdrachten reeds afgewerkt. Hij was een tevreden werknemer. Tot 15 uur 14 bleef hij in zijn auto voor zich uit zitten kijken. Toen zette hij koers naar de eerste de beste herberg die hij in het vizier zou krijgen. Alras werd zijn zoeken beloond. Hij mocht te A. halt houden. Aldaar, in een grote afspanning met veel ramen en hoeken en kanten en compartimenten en een dubbele

deur net op de hoek zittend, diende hij andermaal zaken van divers allooi in hem tot verzoening te brengen. Het was een lot dat hem beschoren leek te zijn: met veel in aanraking te komen, maar van niets het fijne te mogen weten. Dit waren de gegevens die hij daar absorbeerde en waar hij tijdens zijn verdere bestaan op deze blauwe plek in het heelal rekening mee diende te houden: het café was van die aard en ligging dat er meer dan vier muren waren. Muren worden vaak behangen met dingen des levens (of althans: de verwijzingen naar de dingen des levens) die voor de betrokken eigenaar duidend of beslissend zijn geweest. Een overdaad aan verwijzingen betekent vaak beheptheid, uitgestalde trots of gebrek aan echt leven. In dit geval hier diende Repelsteel het verband te leggen tussen de ongeveer vijfendertigjarige vrouw die CROQUE MONSIEUR in kapitalen op een bord aan het kalligraferen was en een grootschalige collectie prenten van vliegtuigen die over alle behangbare muren was uitgesmeerd. Ongetwijfeld mocht de collectie ook duur worden genoemd. Repelsteel zat in de bekende houding ('Even een glas tot me nemen' versus 'Misschien straks nog enkele') op een barkrukje: de voeten verstrengeld rond de stijltjes en met zijn zitvlees slechts een kwart van het oppervlak innemend. Hij kon zo opstaan en weer weg wandelen, hij kon naar achteren opschuiven en ook nog even blijven. Keuzemogelijkheden legio.

Die vliegtuigen!

Een kort visioen bezocht hem op dat uur, bij klaarlichte dag in een halfduister café: een luchtgevecht in de Zuid-Boergondische Ardennen! De grootmachten die de wereld dicteerden, vochten boven en om de Kwaremont een beslissende slag uit. Alleen oudere types toestellen waren toegelaten. Een verborgen fotograaf (ook met een oubollig toestel van op buikhoogte bengelend) legde deze taferelen voor de geschiedenisboeken vast in een grandioze serie verblindende kiekjes. Repelsteel had zich verscholen in een bosje streekgebonden struikgewas van het instituut Br. Te A.-Out., vlak bij een rond de kerk gelegen begraafplaats, niet ver van een dode Scheldearm. Cut!

Sommige prenten aan de muur verwezen naar de mythologie: de oergoddelijke vleugelbreedte en reikwijdte van het vliegwezen. De oerdroom het luchtruim te doorklieven! Op eigen krachten te kunnen vliegen! Andere waren afbeeldingen van passagiersvliegtuigen toebehorende aan een grote Boergondische luchtvaartmaatschappij.

'Zilveren vogels / supersnelle kogels,
'zilveren kogels / supersnelle kogels'//

Alzo greep een vers in zijn hoofd plaats. Hij stelde even later de voor de hand liggende supponerende vraag en zie: de sluier werd opgelicht. Deze vrouw had gedurende vijftien jaar als hostess in de lucht gewerkt.

Nu was het zoveelste geheim van de Zuid-Boergondische Ardennen hem toevertrouwd en uitgelegd. Deze en nog vele andere gebeurtenissen grepen plaats in de periode tijdens dewelke Repelsteel Van Der Weyden diverse instituten met zijn bezoek diende te vereren. We hebben u maar een kleine bloemlezing geboden van zijn Ardense en Zuid-Boergondische avonturen. Mocht u echter zelf, lezeres, lezer, gewapend met of zonder belangwekkende opdrachten, in deze heuvelachtige streken vertoeven, schrik dan niet van bepaalde ingrepen die een geheimzinnige instantie op de realiteit van alledag uit schijnt te voeren. Zeg ook nimmer dat er in de Zuid-Boergondische Ardennen nooit iets gebeurt. Van Der Weyden zal dit met mij beamen.

1986. Ik had gedacht, lezers, me eindelijk eens aan rijke tafelen te kunnen nederzetten en dure levensmiddelen met gepaste achteloosheid tot mij te kunnen nemen. Neen. Niets daarvan. Niet met dat beroep van mij.

Ik had de leeftijd bereikt waarop zowel een plots vertrek naar Egypte als een derde rimpel in de voorhoofdshuid voor mogelijk moesten worden gehouden. Een vriend van mij was verleden week ook veertig geworden. Die stond op zijn verjaardag doodgemoedereerd, het glas in de hand, met een mooie meid in Club 13 te praten alsof hij nog een leven voor zich liggen had.

Nu was er die fameuze reeds lang aangekondigde crisis, krek MIJN middelbare topjaren kleurend. Veertig. Geen mooie meiden om mij heen maar een kaars voor het raam, zoals iedereen vanavond, uit internationale vredesoverwegingen. Er waren vreemde troepenbewegingen aan verre grenzen. Media brachten die verre grenzen gevaarlijk dichtbij. Ook jongelui brachten die grenzen nader tot ons door massale optochten te organiseren in de mooiste steden van het oude Europa. De neus op de feiten. De wereld werd klein en kromp ineen. Boergondië was een peulenschil, een koninklijk niemendalletje waarover je uitglijden kon, met een flinterdunne grondwet in twee zelden gesproken talen opgesteld. Mijn dochters verkochten badges op de straathoek, voor de lieve vrede. Dit moest zowat hun eerste productieve aandeel zijn in 's lands belang. Jongens met indrukwekkende lichaamslengte kochten zo'n vredesbadge, niet met andere bedoelingen dan welgemeende solidariteit. Al zeg ik zelf dat mijn dochters behoorlijk knap zijn.

In een veelgelezen magazine verscheen een pathetische lezersbrief: een oproep van een zestigjarige om de vredesinspanningen van de jeugd – hoe kleinschalig, ludiek of alternatief ook – toch om godswil serieus te nemen. Om zich bij hun te scharen. Wilden ze dan misschien nog een derde wereldbrand? O, ze mochten hem gerust voor 'expressionist' uitschelden!

Aldus veertig. Sterkedrank werd onbetaalbaar. Mijn kinderen manifesteerden in hoofdsteden. Mijn eigen lieve meid viel op jazzgymnastiek en spaarde op een aparte rekening voor een leergang zweefvliegen. Lieve god, er was geen vuiltje aan de lucht! Maar stel dat we op een pastorale zondagochtend (het tijdstip waarop alle coups, revoluties, bezettingen en staatsgrepen uitbreken) wakker werden door een ondefinieerbaar niet-eindigend gedreun in de straten, een ons onbekend geronk in de oren, vreemd gefluit in de leidingen, gehuil van sirenes? Stel inderdaad?

Ik dronk bier uit een cognacglas omdat binnen handbereik geen ander voorradig was. Het was halftien in de avond. Ik was gevierd geworden voor mijn veertig jaren die ik op die ondermaanse aardkloot doorgebracht had. Nu was alles rustig. L. jazz. S. en H. weg. Gewoon weg. M. volleytraining. Ik zat thuis, niet door mooie meiden en sterkedranken omringd. Bruce Springsteen nog eens onder de naald, straks Mink De Ville. Ook al twee zeer ouwe mannen. Dat was lang geleden. En dan zagen we wel weer. Zou ik me langzaam maar zeker bezatten? Of daarentegen mijn gedachten hard maken door ze in mijn dagboek neer te schrijven? Voor de zoveelste keer een verhaal van Truman Capote rustig lezen? Van een Capote-personage leerde ik op korte tijd – binnen het tijdsbestek van één luttel verhaal – erg veel: dat kameleons door muziek worden aangetrokken, dat Russen een blik hebben alsof ze permanent met hun gedachten ergens anders zijn (... in andere werelden??).

(Zowat twintig jaar geleden zei iemand – Jozef B. was het – me dat ik de geheimzinnigheid en het uiterlijk van 'een Rus' had, wat dat ook mocht betekenen. Ik verklapte de persoon in kwestie dat ik eigenlijk van Grieks-Argentijnse origine was. Dat was nog niet eens zo erg gelogen. Mijn eerder ongewone beroep speelde hem misschien parten bij zijn perceptie van mij. Dit terzijde).

Nog meer stak ik op uit het verhaal (dat mij door R. Van Der Weyden aangeraden was), maar leest u dat verhaal liever zelf. Ik geef u wel cadeau de mooiste zin die ik in de tekst aantreffen kon:

Maar ik zou ze best torretjes van de koffiestruiken zien plukken in de velden van Haïti.

À propos: ik zocht Martinique (de plek waar Capote's verhaal zich afspeelt) op in Philips' Compact Atlas, editie 1976. Het eiland heeft de vorm van een amoëbe.

(Twee bedenkingen terwijl ik dit neerschrijf. Eén: welk eiland heeft niet die vorm?

Twee: heeft een amoëbe ooit een definitieve vorm waarmee zaken vergeleken kunnen worden? Een amoëbe heeft hetzelfde variabele statuut als een kameleon).

Enkele namen: Mt. Pelée (1463 m), Fort-de-France, Le François, Sainte-Marie, Ste.-Anne. In de naamgeving is alvast het moederlichaam herkenbaar. En het dodelijke.

Wat ik nog uit het verhaal leerde: kunstschilders (bijvoorbeeld Gauguin, die een tijdlang op Martinique verbleef, en Van Gogh en Renoir) gebruikten een zwarte spiegel om hun kijk op te frissen, om van de kleuren uit te rusten, om hun reactie op kleur te hernieuwen. Dat klonk interessant: op mijn veertigste kon ik mezelf ook best eens zo'n spiegel voorhouden.

'Hallo. Met mezelf. Mijn naam is Eric, maar is dat wel zeker? Even tot rust komen, ja. Zeer zeker. Veertig is een vierkant rond getal. Net zoals de aarde vierkant in het rond draait. Onder veertig hoort een breuklijn. PS Ik schaak nu soms tegen mezelf.'

Ergens bonkte een deur dicht, maar enkele seconden stilte wezen uit dat het niet in mijn huis was.

Terug tot de kern van mijn overpeinzingen. Er was een aantal mensen dat ik maar al te graag torretjes van de koffiestruiken zou willen zien plukken in de velden van Haïti. Bleef ook nog de mogelijkheid Duivelseiland (ook een amoëbe?), het verblijf der zwaargestraften dat daar ergens in de buurt moest zwalpen. Nou, niemand werd zomaar zelf ongestraft veertig. Op bepaalde ogenblikken moest je wel over medemensen heen, en natrappen hoorde er dan ook bij. Blijf ik te vaag? Tja, dan maar even concreet. Neem nu bijvoorbeeld Van Der Weyden, die kerel met die vreemde naam. Verbonden aan het Instituut, schrijver van enkele 'eigenzinnige' boekjes, publicist over (stel je voor!) fonetiek en fonologie van de Boergondische dialecten, schaakliefhebber. Jaren aan een stuk was hij mijn vaste schaakpartner, wekelijks. Dat voltrok zich vriendschappelijk, hoewel het van mijn kant als schaakjournalist en beroepschaker met bittere ernst gebeurde. Op zekere dag, het sausde oude wijven en haai-entanden, was het weer eens ...

De bel!

Ik wipte uit mijn gedachten op, wat lichamelijk pijn veroorzaakte. Ik opende de deur: Van Der Weyden! Of all persons!

'Hé! De man uit Porlock!'

'O ja?'

'Kom er toch maar in, ik zit moederziel alleen. Ik was zo'n beetje grondig aan het suf-fen.'

'Surfen op herinneringen, zul je bedoelen. En dat heb ik grandioos onderbroken.'

'Zoiets, ja. Maar dat talent kennen we van jou.'

'Haha. Die zit, niet. Mijn welgemeende excuses dan. Hier: voor je veertigste, oude man. En zie dat het nooit meer gebeurt. Niemand thuis, zei je?'

Ik schudde nee en nam automatisch een plat pakje in ontvangst dat hij van ergens achter zijn rug tevoorschijn toverde.

'Dat moest je echt niet doen. Bedankt.'

Even later zaten we over een miniatuurschaakberd gebogen, onszelf hardop afvragend hoelang het al geleden was dat we nog eens een partij hadden opgezet.

'Ik wens je eigenlijk naar de hel, Van Der Weyden, weet je dat? Zei ik na de eerste zet. 'Wellicht wel hé. Maar een heuse cognac kan je nog wel van mij krijgen. Nog

even dit spelletje afronden en dan naar Martinique.'

Hij keek verbaasd op.

'Martinique!?'

'Dat eiland, ja. Twee weken. Maandag vertrekken we. We brengen er de kerstvakantie door. Gisteren ontving ik de cheque voor mijn schaakboek, de afrekening voor het afgelopen halfjaar. Geen windeieren. Gelijk ook de achterstallige lesgelden voor mijn lezingen die ik in de herfst gaf. Indrukwekkend bedragje, al zeg ik het zelf. Zelfs in deze economisch roerige tijden kan twee weken exotische eilanderigheid er nog af.' Mijn aartsvijand en schaakvriend keek me beduusd aan. Weer zag ik die groene lampjes van jaloezie in zijn ogen oplichten.

'Horretjes installeren,' dacht ik. Ik genoot.

'Nou ga JIJ royaal zonnen met de opbrengsten van MIJN geniale inzichten ... en toepassingen!'

'Dan moest jij ook maar een boekje gemaakt hebben. Je verprutst je tijd met gedichtjes. Harde tijden, mijn beste.'

'Zeg eh ... waarom eigenlijk Martinique?'

Ik haalde mijn schouders op. Mink De Ville viel stil onder de naald. JUST GIVE ME ONE GOOD REASON.

'Ik ga de zwarte spiegel van Gauguin opsporen.'

'Eh?'

'Je weet toch dat ik altijd met zwart speel?'

Van Der Weyden keek me nu vinnig aan en deed een te snel bedachte zet.

De avond schoof verder op.

Ik was nog de enige beroepsschaker die Boergondië rijk was. VDW fungeerde als vaste sparringpartner. We zaten elkaar al jarenlang in de haren, maar speelden stiekem, zonder dat de bevolking of mijn achterban daar op de hoogte van waren, tientallen grootse partijen in elkaars huizen. Kwestie van op peil te blijven, af te zien, door de modder de hemel te bereiken. De oosterse buitenlanden waren namelijk erg sterk in denksporten. Er was concurrentie alom. Repelsteel Van Der Weyden was zelf op het toppunt van zijn schaakvermogens. Ik wenste hem hartgrondig naar de hel, met schaakberden en toebehoren. Hij wenste wederzijds voor mij hetzelfde. Dat bleek een solide basis te zijn om op te schaken. Gegeven deze uitgebalanceerde toestand brachten we het er in de crisisdecennia 80 – 90 betrekkelijk goed af. Het eigenlijke probleem waarmee we dienden te leven, situeerde zich andermaal op de slagvelden van de liefde. Misschien vormde dat daarnet wel de echte kern van mijn overpeinzingen. Bracht ik niet vanaf maandag mijn lieve meid L. voor de duur van twee weken op het eiland Martinique in veiligheid voor de nimmer aflatende avances van monsieur Van Der Weyden? Telkenjare vooral intenser wordend rond deze kerstperiode, tijdens dewelke euforie en verzoening hoogtij vierden? Jaren geleden had ik hem L. afgesnoept. Hij had het me nooit ridderlijk noch ruiterslijk kunnen vergeven. Altijd bleef hij op de loer liggen, ook als huisvader en echtgenoot van een vrouw om naar te fluiten.

Kijk: dit jaar zouden we de jaarwende op Martinique vieren. VDW kon naar de duivel lopen. L. zou het niet kunnen schelen: die ging zelden op zijn avances in. O, wat al zweet heb ik al niet om die kerel gelaten! Zijn kinderen dragen zelfs dezelfde namen als de mijne. Hij heeft de duivel in zich, Van Der Weyden, hij is Judas en Christus en Pontius Pilatus tegelijk. Iemand moet iets uit hem drijven.

'Wanneer we terugkeren uit Martinique,' hoorde ik mezelf om drie uur in de nacht zeggen, bij het naar buiten loodsen van een dronken VDW, 'als we ooit nog terugkeren, dan zijn we allemaal weer een jaartje ouder geworden. Allemaal, haha.'

Ik constateerde dat ik elk woord extra beklemtoonde, hatelijk bijna, en dat ik veel moeite ondervond met het realiseren van de r. Mijn articulatie leed aan lizigheid. 'Nou, nog maar eens gelukgewenst met de verjaardag, meester Euwe,' grinnikte de onkreukbare Van Der Weyden. 'Na Nieuwjaar hoor je nog wel van mij.'

Achter mijn rug om over mijn schouder heen riep L. hem nog na: 'Dag schat!'

Hij gooide een handkus in onze richting en werd door mistige duisternis opgeslokt. Bij het naar binnen gaan besloot ik nooit meer bier uit cognacglazen te drinken, wie er me ook met een bezoek mocht vereren.

'Je bent de grootste leugenaar aller tijden,' zei L. in de slaapkamer. 'Nog erger dan Pinocchio of Baron von Münchhausen.'

'Zo zijn we gedurende twee feestweken zeker van zijn afwezigheid,' antwoordde ik. 'En Martinique: dat klinkt toch, of niet?'

'Binnenkort heb je hem weer nodig om dat toernooi voor te bereiden.'

'Hij daagt wel op.'

'Waarom lieg je er zo op los?'

'Haha.'

Ik trok mijn portefeuille en plukte er een heerlijke strook uit.

'Zie je dat? Ik heb het al twee dagen. Ik wou je er vanavond mee verrassen, maar Van Der Weyden en je jazz en ...'

L. spelde het bedrag langzaam uit.

'Nounou. Van dat boek allemaal?'

'Plus de lessen, ja.'

'Eindelijk! Dat is echt welkom. Zeg eh ... Martinique, dat is toch niet waar hé? Zo'n sommetje volstaat niet, hoor.'

'Neenee. Laten we een Europese hoofdstad uitpikken om oudjaar te vieren. Zo'n stad waar op dat ogenblik geen vredesoptocht doorheen trekt.'

Mijn lieve L. voerde een jazzgymnastische beweging uit en vloerde me languit op bed.

'Heerlijk. Als je maar je schaakbord thuis laat.'

'Ik neem alleen de koningin mee uit. Die is alleenheersend en overal operationeel. VDW ondervond dit vanavond weer eens tot zijn schande.'

'O, gewonnen?'

'Con brio.'

'Hernieuwde gelukwensen.'

'Winnen is belangrijker dan deelnemen. De koningin is de amoëbe onder de stukken. Of de kameleon. Van Der Weyden zit te vaak te paard, haha. De sufferd.'

Vredigheid, dronkenschap en overwinningsroes wedijverden voor een plaatsje naast mij in bed. L. had eerst nog een afspraak met zichzelf, voor een spiegel in de vorm van een scheepsroer. We hadden die cadeau gekregen van Repelsteel Van Der Weyden.

Balorig had hij zijn zeer groene wagen bestuurd, bewusteloos hadden ze hem eruit bevrijd. Op de motorkap lag een dode hond. Tijdens de overbrenging kwam Repelsteel weer tot leven.

'Amputeren is de boodschap,' zei iemand met een gemene grijnslach. Wadend door de resten van zijn dronkenschap veegde Reep zijn gruzelementen weer bijeen. Alleen dat verdomde linkerbeen leidde voorlopig nog een onafhankelijk leven. Zijn pijngrens lag hoog.

'Wat is er dan te veel aan?' hoorde hij zichzelf vragen. Toen zakte hij in een groen waas terug.

Hij zat dronken voor zich uit te staren. Niet helemaal dronken: RVDW. Tot zo'n optelsommetje was hij wel nog in staat: twee koffie zwart, een whisky zonder geknisper, twee bier, daarna nog iets. Het zou het tijdstip wezen. Om vijf voor twaalf vertrok een trein waar hij in moest zitten. De zon scheen. Het was eind januari, die vacuüm verpakte maand. Ergens ver weg was een stuk zee bevroren. De Baltische of zo. Daar waar aan het telefoonbeantwoordersbedrijf de zonneschermen daarnet nog neergelaten waren, daar waren die nu (eensklaps? nee toch! dat gestaar ook!) onzichtbaar gemaakt. De zon schoof dus op. Enfin: de aardbol ... Hij moest nu wat zwart onder zijn ogen kunnen aanbrengen. Dat licht deed pijn. Gauguin, weet je wel. Vanmorgen nog had hij een gesprek met iemand die vaak besluiteloos grijs draagt. 'Om de mensen gunstig te stemmen'. Godverdomme. Zwart stond apart, van het wit snapten ze geen sikkepit. Beter totale aan- of afwezigheid van alle andere kleuren, zei ze nog. Voor hij dit buffet hier binnentrad, passeerde hij vele huizen. Hij mocht graag door een stad stappen. Sommige huizen kon je 'en passant' binnengluuren, de tel van een eeuwigheid (: transparantie zoals in Holland, gordijnen als lichte regen, een kamerplant die op de grond werd gezet, tegenlicht). In een bepaald huis zag hij twee gedaantes elkaar omhelzen. Net toen de woning aan zijn gezichtsveld werd onttrokken, corrigeerde dit beeld zichzelf. Het ging om een staande kapstok waar winterkleden aan hingen.

Ter zake. De zomerse januarimaand pakte de stationsgebouwen in. Over een uur kon net zo goed de winter zich om diezelfde gebouwen nestelen. Dat waren ze hier zo gewend. Ze hadden met snelle wisselingen leren leven en hoopten zelf de eigen nervositeit in te dijken. Ze hadden maar één lichaam, vier seizoenen en vele landschappen. De huizen deden hun best maar leken vaak op boetezegels. Ook bestonden er boeken over de verborgen kracht van depressies. De slimsten bouwden daarboven kleine piramides in hun tuinen en onder hun bedden.

De trein verdween naar het noorden. RVDW zat erin. De lichte dronkenschap ebde weg. Nuchterheid klom langs zijn ruggengraat naar omhoog en plantte het wimpeltje van verovering aan de achterkant van zijn ziel. Hij gleed naar de middag toe, dat rustgevende driehoekje dat de minuten voor twaalf, klokke twaalf zelf en de minuten na twaalf in een gelijkbenig pechstrookje bundelde. Valse rust, embleem van halfweg, quasi afgevlagd, nog even flink zijn, alles moet over. Hij sloot zijn ogen om zijn ingebeelde whisky beter te kunnen zien. Ze zei dat ze niet van katten hield. Wel van poezen. Ze had zelf de ogen van een heel mooie kat. Ze rookte sigaretten. Er was easy listening. Ze zei ook dat zijn haar weer naar sinaasappelen rook.

Schokje. Halt trein. Niet voor hem. Nog twee schokjes hierna. Vergeten sneeuw hier en daar slordig in het landschap gemorst. Zuinig omspringen met sneeuw. Seizoengebonden vruchtgebruik. Slee, schaats, ski, verlamde lippen. Lelijk: verdwijnende sneeuw. Zwarte sneeuw. Witte sneeuw die moet verdwijnen en zwart van ellende wordt. Repelsteel las niet. Toch stak 'Pedigree' in zijn tas. Nu niet. 'Herinneringen aan een jeugd'. Gerechtelijke vervolgingen, schadeloosstellingen, veroordelingen. Sommigen hadden zich in bepaalde personages herkend. Het was voldoende dat iemand ook naar sinaasappelen ... dat iemand ook een trein nam die naar de middag toe ...

RVDW begon te neuriën. Ruggelings reisde hij naar een bestemming toe, in het eerste compartiment. Zijn voeten steunden op de bank voor hem. Ze moesten eens ontsporen! Bedacht zijn. Beducht zijn. Even later legde hij zijn linkerbeen helemaal op de bank. Het deed weer pijn. Hij mocht nog zo graag door een stad stappen, het zou hem altijd parten blijven spelen. Hij stroopte zijn broekspijp op en bekeek de kleine

collectie littekens. Daarna leunde hij achterover, veegde zijn gedachten in een uit-
hoek van de kosmos bijeen en zette zijn oefeningen in vredigheid verder.